

CUVINTE CĂTRE TINERI

Publicație editată de Mănăstirea Putna

www.putna.ro

Spre slava lui Dumnezeu,
întru cinstirea Maicii Domnului, căreia îi este închinată mănăstirea,
a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, ctitorul ei,
spre cinstirea înaintașilor și slujirea tinerilor,
apare această publicație,
cu binecuvântarea IPS Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților,
prin osteneala viețuitorilor Mănăstirii Putna,
cu sprijinul financiar al **BCR** căreia îi aducem calde mulțumiri.

Dumnezeu să primească gândul bun al tuturor celor care au ajutat la apariția acestei reviste: Alexandrina Cernov, Vlad Ciule, Pr. Vasile Covalciuc, Maxim Evtodiev, Mihaela Dinu, Roxana Funduc, Ștefania Gabriela Hălăucă, Pr. Alin-George Iancu, Octavian Ioghen, Pr. Ioan Irimia, Corina Negreanu, Adrian Pala, Alexandru Ropotă, Teodora Stanciu.

Editura Mitropolit Iacov Putneanul
© 2015 Mănăstirea Putna
www.putna.ro
www.stefanelmare.ro
ISSN 2247-6180

O parte din materialele din revistă au variante dezvoltate, care pot fi citite în ediția on-line a acestui număr, pe www.putna.ro, la secțiunea Publicații.

Cuprins

- 2 Mănăstirile și tinerii astăzi / IPS Pimen
3 Să răspundem chemării lui Hristos
Arhim. Melchisedec Velnic

CUVINTE DUHOVNICEȘTI

- 5 „Dumnezeu și-a dorit
pentru Sine o desfrânată”
Sf. Ioan Gură de Aur
6 Sfântul Ioan „cel cu gura de Aur”
Protos. Hrisostom C.
8 Părintele Iachint, starețul și duhovnicul
9 Sfințenia se transmite prin exemplu
Pr. Roman Braga
10 Cuvinte ale vieții / Arhim. Teodlit Bolkas,
Arhim. Casian el Inati, Ierom. Paisie
12 Totul din dragoste!
Monah Proclu Nicău
13 Te aștept: intră / Vasile Voiculescu

INTERVIU

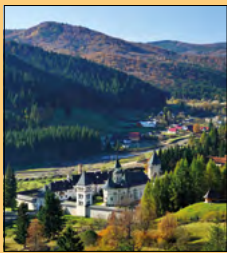
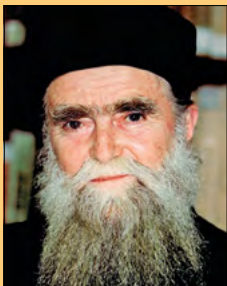
- 14 Suntem fiii lui Dumnezeu
IPS Onufrie, Mitropolitul Kievului

IDENTITATE

- 16 Putna în pragul a 550 de ani
de existență: 1466-2016
20 Misiunea mănăstirilor azi
Arhim. Melchisedec V.
23 Ora de religie: ce înseamnă a fi,
ce înseamnă a nu fi
27 Ce are de oferit România Basarabiei
Eugenia Bojoga
31 Tinerii români din Cernăuți în contextul
păstrării identității naționale
Marin Gherman
33 Ortodoxia și critica normalității
Prof. Bruce (Seraphim) Foltz
36 Epitrahilul cu 12 prooroci,
dedicat Maicii Domnului
Monah Alexie C.
38 Întuneric și lumină / Răzvan Moga
42 Oameni ai lui Dumnezeu
44 Să văd la mine în țară niște lucruri ca
acestea?! / Acad. Zoe Dumitrescu-
Bușulenga – Maica Benedicta

PENTRU VIAȚĂ, PENTRU FAMILIE

- 45 Un soț, cinci copii și un doctorat,
la New York / Ana-Maria Grigoraș

- 49 Rolul bărbaților
Frederica Mathewes-Green
51 Duhovnicul meu,
Părintele Gheorghe Calciu
Frederica Mathewes-Green
52 Povestea dureroasă a unui tată
54 Zidul / Claudia Irina Sandru
56 Pentru sănătatea mamei și a copilului
Dr. Cristina Bălan
58 Drumul încrederii: adopție
și apoi naștere

INTERVIU

- 60 Credința deschide spre sens
Andrei Pleșu

ACTUALITATE

- 64 Icoana – de la meșteșug la mărturisire
Arhid. Anastasie R.
65 Dragostea să fie la baza evaluării
oricărui eveniment / IPS Nicolae,
Mitropolit de Akhalkalaki și Kumurdo
70 Va fi război? / Mihai Pavel
73 Ce mai știm despre creștinii din Siria?
75 Vina / Daniel Turcea
76 Rugăciunea – dătătoare de frumusețe
Ierom. Filotei T.
78 Ortodoxia și lumea digitală
Monah Ambrozie G.
80 Știința și credința
Dr. Habil. Anton Andronic
85 Întâlnirea mea cu Dumnezeu
88 Răspunsuri la întrebări ale tinerilor
de azi / Protos. Teofan P., Protos.
Hrisostom C., Ierom. Ieremia B.

CRONICĂ

- 94 Noi contribuții istorice / Ierom. Ieremia B.
96 Trecerea la cele veșnice a familiei
Dan și Cristina Hăulică
98 Simpozionul „Jertfă și creație”
Monah Iustin T.
99 „Fiecare trebuie să-și croiască
propriul drum” / IPS Ilarion,
Mitropolit de Volokolamsk
100 Pe drumul către Împărăție
Prof. univ. Dimitrios Tselengidis
102 Întâlnirea mea cu Dumnezeu

Mănăstirile și tinerii astăzi

Înaltpreasfințitul Pimen,
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

Mănăstirile noastre sunt, cum bine știm, vetre de cultură, artă, istorie, de reculegere și înălțare a sufletului către Dumnezeu. Fericitul Augustin mărturisește în *Confesiunile* sale: „Neliniștit este sufletul nostru, Doamne, până nu se va odihni întru Tine”.

Sufletul tânărului este cel mai frământat, iar liniștea o găsește cel mai ușor în cele câteva momente trăite într-o mănăstire ca pelerin sau ca simplu turist. Acest adevăr mi l-au mărturisit, când eram ghid la Mănăstirea Putna, foarte mulți tineri, în vremea regimului comunist, după terminarea vizitei în muzeu: „La școală ni se spune că religia este opiu pentru popor, dar aici, la mănăstire, am înțeles altceva, anume: religia a creat opere de artă, cultură, aici învățăm istorie, aici ne liniștim sufletește”. „Firul istoriei Bisericii s-a împletit cu firul istoriei patriei”, mărturisea la vremea sa Părintele Patriarh Justin.

Oprele de artă și de cultură create și păstrate în mănăstirile noastre, în bisericile mănăstirilor zugrăvite cu sfintele icoane, ne vorbesc în graiul tăcerii lor despre tot ce înseamnă valoare care contribuie la formarea caracterului persoanei omului. Aici frumosul este nu cel estetic, ci cel de ordin moral-etic, care îndeamnă la viața de sfințenie în duhul comuniunii sufletești și sociale. Tinerii la o

vârstă mai înaintată – liceenii sau studenții – pot înțelege puterea de creație a poporului nostru în domeniul operelor de artă și cultură, literatură și istorie a neamului nostru românesc, care a stat neclintit „în calea tuturor răutăților”. Au biruit atât cu prețul vieții lor, cât și cu înțelepciunea diplomației pentru a-și păstra independența și demnitatea națională.

Închei aceste rânduri îndemnând părintește pe tinerii de astăzi să viziteze mănăstirile noastre, „școli de învățătură și educație morală și patriotică”, cum o făceau chiar și tinerii U.T.C.-iști din perioada regimului comunist, pentru întărirea lor sufletească, biruind năvala tentațiilor veacului în care trăim. Mai adaug și acest îndemn: de a vizita, măcar o dată în viață, Mănăstirea Putna, „o școală de patriotism”, unde se vor întâlni duhovnicește cu Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și cu Mihai Eminescu, cel care a numit Mănăstirea Putna „Ierusalimul neamului nostru românesc”, cel care ne-a dat și povața sfântă cum să vizităm sfintele noastre mănăstiri, în cea mai mare parte ctitorii voievodale: „Nu merge la mormintele domnilor tăi cu sămânța dezbinării în inima ta, ci, precum mergi și te împărtășești cu Sângele Mântuitorului, astfel împărtășește-ți sufletul tău cu reamintirea trecutului fără patimă și fără ură între fiii aceluiași pământ. Oricât de deosebiți ar fi în păreri, frați sunt, fiii aceleiași mame sunt”. ■

Cu binecuvântări părintești,

PIMEN

Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

Să răspundem chemării lui Hristos

*Arhimandrit Melchisedec Velnic,
Starețul Mănăstirii Putna*

În rugăciunea a patra din rânduiala Sfintei Împărtășiri, a Sfântului Simeon Metafrastul, se spune: „miluiește-mă, Doamne, că nu sunt numai neputincios, ci și zidirea Ta sunt”. Suntem zidirea lui Dumnezeu, suntem lucrul mâinilor Lui. Suntem creați de El și suntem dorul lui Dumnezeu. El pe noi ne-a dorit și ne dorește, pe noi ne vrea lângă El și nu în altă parte. De ce? Pentru că ne-a iubit și ne iubește. De aceea, nimeni să nu fie trist, ci fiecare să îndrăznească să vină la Stăpânul. Te-a asuprit păcatul? Păcatul ți-a îngropat cumva mintea? Vino, frate, la Hristos!

Toți suntem creați de Dumnezeu. Și niciunul dintre noi nu a fost creat de Dumnezeu și lăsat pe pământ fără să aibă un scop, fără ca Dumnezeu să aibă un gând cu el. Cândva, un cronicar a scris despre cel care își doarme somnul de veci aici, în Putna, că „a fost gândul lui Dumnezeu cu Ștefan voievod”. Tot astfel, cu fiecare prunc zămislit în pântecul mamei Dumnezeu are un gând și are de îndeplinit o lucrare. Dacă așa stau lucrurile, atunci să fim încrezători că El ne poartă de grijă și noi trebuie doar să ne silim să ne aflăm în lucrarea Lui.

Cum să facem acest lucru? Fiecare dintre noi are un talant, s-a născut cu un anumit dar. Să lucrăm darurile primite de la Dumnezeu – și nimeni nu poate spune că nu are un dar de la Dumnezeu. Și când privim la aproapele, să nu-i scoatem în evidență greșelile, ci să scoatem în evidență virtuțile lui, faptele lui bune, frumusețea vieții lui, căci fiecare dintre noi are ceva bun în el. În felul acesta, văzând binele din cel de lângă noi, vom vedea că și noi suntem împodobiți, la rândul nostru, cu anumite daruri de la Dumnezeu, și pentru

aceasta să-I mulțumim Părintelui Ceresc, iar acel dar pe care îl avem, să-l înmulțim.

Împreună, cu toții, să căutăm să împlinim gândul lui Dumnezeu cu noi. Să trăim în dragoste, în unitate, să nu ne vorbim de rău. Nu suntem nici ardeleni, nici basarabeni, nici bucovineni, nici munteni, nici bănațeni, ci, mai întâi de toate, suntem români. Și, la ceasul Înfricoșătoarei Judecăți, când va veni Domnul pe norii cerului, vom merge cu toții, și buni, și răi, toată nația noastră, toți cei care am vorbit aceeași limbă, vom merge înaintea Lui. De aceea, să nu ne dușmănim, să nu ne dezbinăm, căci, atunci când nu ne iubim unii pe alții, Îl supărăm pe Hristos. Cel mai mult Îl supărăm când este între noi judecată, ură, dușmănie, grăire de rău, invidie și alte rele. Fiecare dintre noi este dator să îplinească binele. Atunci când săvârșim binele intrăm în gândirea lui Dumnezeu, căci bunătatea, blândețea, dragostea, sunt faptele pe care

Dumnezeu dorește să le înfăptuim.

Va veni vremea când fiecare dintre noi va da un răspuns înaintea Preabunului Dumnezeu. De aceea, să ne silim, acolo unde suntem chemați, să răspundem chemării noastre. Să învățăm, să știm ce avem de făcut oriunde ne-a chemat Dumnezeu, în orice funcție ne-am afla. Să știm să ne împlinim scopul și menirea pentru care am fost rânduiți de preabunul Dumnezeu, căci nimic nu este întâmplător.

Am spus de multe ori acest lucru și îl amintesc și acum: marea profesoară din viața noastră, mai întâi de toate, este mama. De aceea, avem nevoie de mame creștine cu adevărat, de mame care să-și iubească pruncii, de mame care să se îngrijească de copiii lor, să-i crească în frica lui Dumnezeu. Nu-ți va reproșa copilul că nu a avut șapte, zece, douăzeci sau nu știi câte feluri de jucării sau că n-a avut telefon mobil de mic. Dar îți va reproșa dacă nu ai fost lângă el și dacă nu l-ai crescut în frica lui Dumnezeu.

Când se înmulțesc ispitele, să știți că se înmulțește și harul. Vine necazul, ispita, încercarea, boala, suferința – nu uita că vine și harul, că alături este și darul lui Dumnezeu. Am trecut cu toții prin Săptămâna Patimilor, am simțit cu toții durerea, L-am văzut pe Hristos răstignit pe Cruce, am postit, ne-am ostenit, ne-am silit. Ce a fost aceasta? O nevointă a noastră, a fiecăruia, o durere, o

sfâșiere lăuntrică. Apoi a venit Săptămâna Luminată. Deci, alături de Săptămâna Patimilor stă Săptămâna Luminată. Așa este și în viața noastră. Avem ispite, avem încercări, avem necazuri, avem boli, neputințe, dar de fiecare dată alături este și darul izbăvitor, este și harul mângâietor pe care Dumnezeu ni-l dă. Iar izvorul tuturor bunătăților pe care Dumnezeu ni le dă nu este altul decât Fecioara Maria. Ea s-a făcut casă a lui Dumnezeu, s-a făcut vas ales al lui Dumnezeu. Și, luând din darurile pe care le-a primit de la Dumnezeu, le revarsă nouă, tuturor. Căci noi suntem fii ai Fecioarei; să credeți aceasta cu adevărat și pentru aceasta să aveți îndrăzneală înaintea Maicii Domnului!

Să puneți la inima dumneavoastră acest gând: în neputința noastră, în durerea noastră, în suferința noastră, o avem pe Fecioara Maria ca mamă. Și, așa cum mamele își mângâie copiii, îi țin îmbrățișați și-i poartă la piept, și ea face la fel cu noi. Orice icoană a Maicii Domnului, de știi să te pleci, de știi să o chemi, este izvorătoare de mir. Orice icoană a Maicii Domnului este vindecătoare. La orice icoană a Maicii Domnului, dacă știi cum să-ți pleci inima, atunci ea, Fecioara, te miluiește. Un singur lucru ne trebuie: să îndrăznim, să-i cerem și ea ne va da; să-i cerem și ea va fi cu noi; să-i cerem și ea va vindeca boala noastră, va șterge durerea noastră. Doar atât: să ne silim și să știm cum să-i cerem! ■

„Dumnezeu Și-a dorit pentru Sine o desfrânată”

Dumnezeu Și-a dorit pentru Sine o desfrânată.

Cum, Dumnezeu Și-a dorit o desfrânată? Da, o desfrânată. Despre firea noastră vorbesc.

O desfrânată Și-a dorit Dumnezeu? Omul dacă își dorește o desfrânată este condamnat, iar Dumnezeu Își dorește o desfrânată!?

Și încă foarte mult! Omul își dorește o desfrânată ca să devină desfrânat, în timp ce Dumnezeu Își dorește o desfrânată ca să o preschimbe în fecioară. Dorința omului este pierzanie, în timp ce dorința lui Dumnezeu este mântuire pentru cea dorită...

Unul ca Acesta Și-a dorit o desfrânată!? Învață așadar cele ale dumnezeirii și înțelepțește-te în cele ale dumnezeirii. Află cine era și cine a devenit pentru tine, și nu încurca lucrurile... El era înalt, ea smerită; înalt nu cu statura, ci cu firea. Neprihănit era, nepieritoare ființa Lui, nesticăcioasă Îi era firea, neajuns cu gândul, nevăzut, de necuprins cu mintea, de nepătruns, pururi fiind, același fiind, biruind orice gând, întrecând orice cugetare, cu neputință a-L vedea, ci numai a crede. Îl văd îngerii și se cutremură. Heruvimii se acoperă cu aripile lor, la vederea feței Lui toate se tem și se înfricoșează. De Își aruncă privirea Sa spre pământ, îl face de se cutremură. De Se îndreaptă către mare, marea se face uscat. El face să apară râuri în pustiu...

Ce voi mai spune? Cum să-L mai înfățișez? Măreția Lui nu are margini. Înțelepciunea Lui nu are număr. Judecățile Lui sunt de nepătruns. Căile Lui de necercetat... Unul ca Acesta Și-a dorit o desfrânată.

Și de ce? Ca să devină Mirele ei.

Și ce face? Nu trimite la ea pe nici una din slugile Sale, nu trimite vreun înger sau arhanghel. Nici heruvimi și nici serafimi nu trimite, ci Se înfățișează chiar El, cel îndrăgostit.

Și-a dorit o desfrânată? Și ce face? Nu o ridică pe ea sus, căci nu voia să ducă în Cer o desfrânată, ci coboară El jos. Vine la desfrânată și nu se rușinează. Vine chiar în cortul ei. O vede amețită

ca de băutură.

Și cum vine? Nu-Și descoperă ființa, ci se face asemenea desfrânatei, asemenea nu la voie, ci asemenea la fire cu ea se face, ca nu cumva văzându-L să se sperie, să sară și să fugă, să o piardă. Vine la desfrânată și Se face om. O găsește pe ea zăcând plină de răni, sălbătică, încărcată de demoni. Și ce face? O ia pe aceasta la Sine. Și ce-i dă? Un inel. Care? Duhul cel Sfânt! Apoi îi zice:

- Nu te-am sădit în Rai? Spune?

- Da, zice aceea.

- Și cum de ai căzut de acolo?

- A venit diavolul și m-a scos afară din Rai.

- Ai fost sădită în Rai și te-a scos afară.

Iată, te voi sădi înlăuntrul Meu, te voi purta chiar Eu. Cum? Nu îndrăznești să te apropii de Mine? Nu în Cer te ridic, ci mai presus de Ceruri; în Mine, Stăpânul Cerului te voi purta.

- Dar sunt păcătoasă, zice, și necurată.

- Nu-ți fă griji, sunt doctor.

Fii dar cu luare aminte! Privește ce face!

A venit să o ia pe desfrânată așa cum era ea, afundată în necurăție. Ca să înțelegi cât de

mare era dragostea Mirelui! Căci așa este cel ce iubește, nu cere socoteală pentru nimic, ci iartă toate păcatele și greșelile.

Fiică a demonilor era mai înainte. Fiică a pământului, nevrednică nici de pământ. Și acum devine fiică a Împăratului. Așa a vrut Cel care o iubea. Căci cel care iubește nu cercetează felul. Iubirea nu vede urâtenia. Pentru aceasta se și cheamă iubire, căci de multe ori iubește și ceea ce este urât.

Aceasta și Hristos a făcut. A văzut urâtenie și s-a îndrăgostit. Și o face pe aceasta să fie nouă, fără pată sau zbârcitură.

A luat-o la Sine ca pe o soție, o iubește ca pe o fiică, o îngrijește ca pe o slujnică și îi poartă de grijă ca unei fecioare. Ca Mire a luat-o de soție a Sa. Aducându-Se pe sine jertfă de curăție, îi iartă totul. Ca un mire păstrează frumusețea ei și ca un soț bun Se îngrijește să nu îi lipsească nimic.

O, Mire, care preschimbi urâtenia miresei în frumusețe! ■

Sfântul Ioan Gură de Aur

PG. 52, col. 405-406

Sfântul Ioan „cel cu gura de Aur”

Sfântul Ioan Gură de Aur considera că, pentru un preot, datoria de a predica este de cea mai mare importanță, pentru că așa poate fi transmisă oamenilor, în modul cel mai direct, mai eficient și mai personal, învățătura lui Dumnezeu. El însuși și-a asumat această îndatorire în cea mai înaltă măsură: „Dacă vreodată s-a născut un om pentru a predica, atunci el este acela. Predica este gingășia, harisma, forța și martiriul său. El se răstignește prin cuvânt!” (Bruno Vandenberghe).

A fost neîntrecut în explicarea dumnezeieștilor Scripturi, pe care le-a socotit ca fiind istoria iubirii lui Dumnezeu față de oameni, și a știut întotdeauna să-i facă pe cei care-l ascultau să se apropie de Scriptură. Istoricul Sozomen spunea: „Nu-i convingea pe oameni să fie de acord cu el cu vreo tehnică sau putere specială a cuvântului, ci prin faptul că exprima cu sinceritate sensul Sfințelor Scripturi.”

Cuvintele lui respirau onestitate și profunzime, care veneau din dragostea lui pentru Dumnezeu și pentru cuvântul Lui. Citea foarte mult Sfânta Scriptură și transforma în viață cuvintele ei. Era pur și simplu îndrăgostit de Scriptură, și prin asta îi și cucerea pe

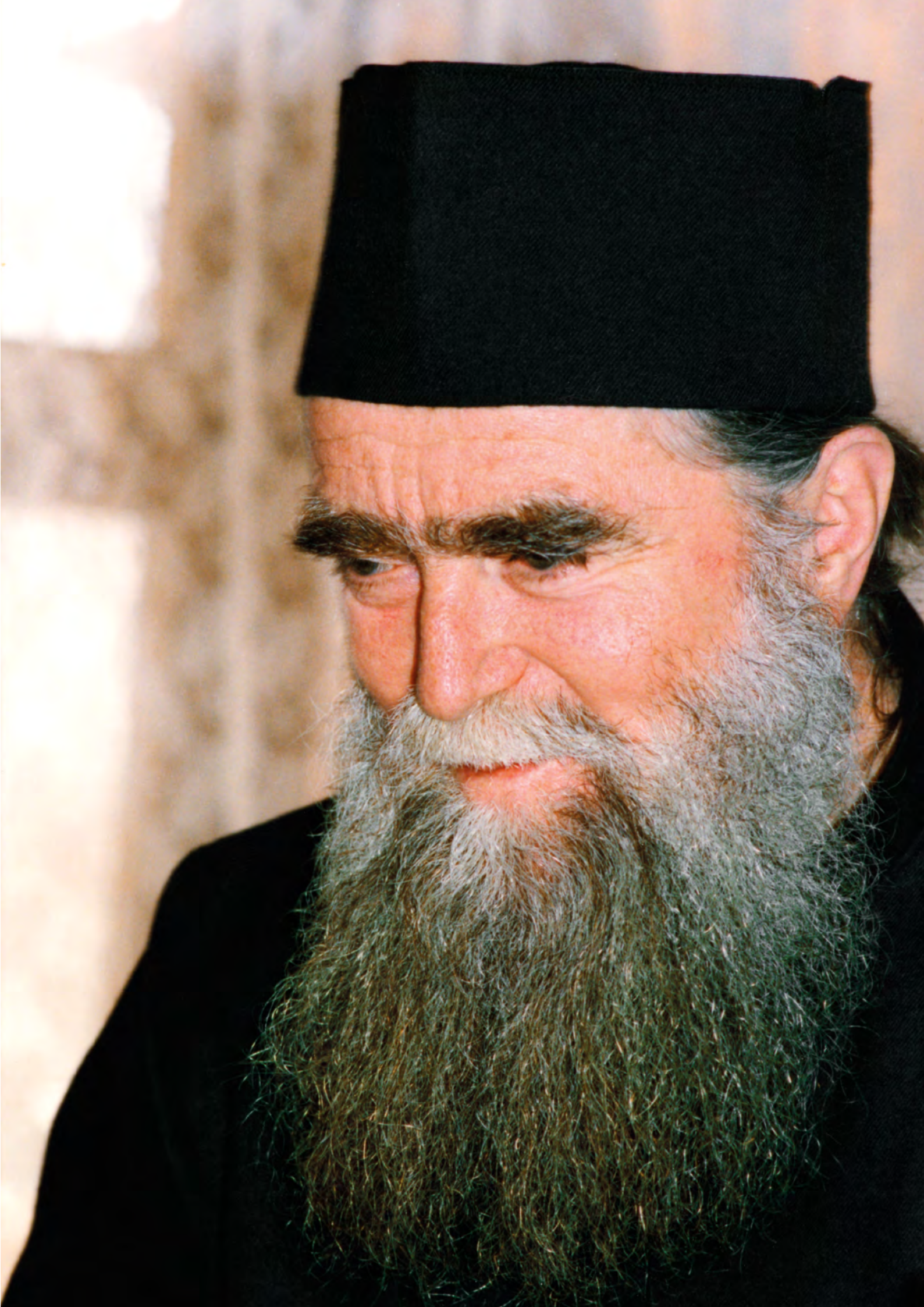
ascultători. Minunat lucru să vezi lucrurile prin ochii unui îndrăgostit! El reușea să-i facă pe ceilalți să vadă, să înțeleagă Scriptura prin ochii săi. Avea nu numai gura de aur în tâlcuirile dumnezeieștilor cuvinte, dar și sufletul de aur în revărsarea iubirii, a bunătății și a dreptății pentru orice om.

El și-a pus toată puterea, întreaga viață, în slujba omului. Iubirea față de om, încrederea pe care o avea în înălțimea chemării de fiu al lui Dumnezeu a fiecăruia, îi dădea și o credință neclintită în purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru orice persoană, indiferent de cât de mare sau mică, de bogată sau săracă, de păcătoasă sau dreaptă ar fi fost.

De aceea, Sfântul Ioan ne îndeamnă mereu să citim Sfânta Scriptură, pentru că acesta este locul în care ne putem oricând întâlni cu Dumnezeu, unde putem gusta iubirea Lui pentru noi, în care ne putem mereu împărtăși de El.

Sfânt cu viața, dumnezeiesc în tâlcuirea Sfințelor Scripturi, apărător al săracilor și al văduvelor, apostol al milosteniei, dascăl al pocăinței. Acesta este Sfântul Ioan Gură de Aur.

Protos. Hrisostom C.

Părintele Iachint, starețul și duhovnicul

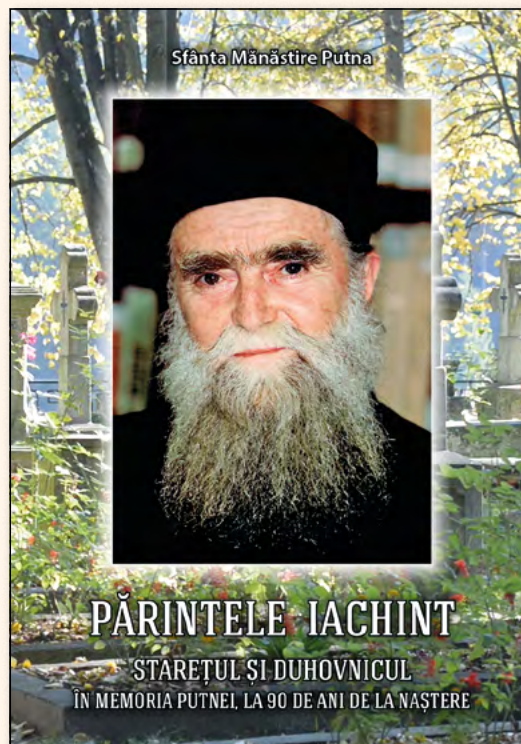
Eu vă spun acest cuvânt: „Vorba sună, fapta tună”. Cred că faptele sunt acelea prin care noi putem fi caracterizați ca vrednici urmași ai înaintașilor noștri. Să nu mai fim așa de egoiști, să nu ne ocupăm prea mult de lucrurile acestea care trec în curând, să ne gândim că în curând vom intra în eternitate, mai aproape sau mai departe de strămoșii noștri, după faptele pe care le-am făcut.

Cum s-a realizat înnoirea duhovnicească a Mănăstirii Putna în anul 1956?

Orice înnoire spirituală a omului, a mănăstirii și a Bisericii în general, se începe prin rugăciune. La Putna s-a rânduit mai întâi Sfânta Liturghie zilnic, utrenia la miezul nopții și toată rânduiala bisericească de la Mănăstirea Sihăstria. Toți luam parte la slujbele bisericii, toți cântam la strană, toți mergeam la ascultare, toți mâncam împreună și ne îmbărbătam unul pe altul. Oricât era de greu,

Să avem pururea pe Dumnezeu în fața ochilor noștri, să avem temei din Sfânta Scriptură și din Sfinții Părinți pentru toate câte lucrăm și să nu fim schimbători, adică azi să vrem binele și mâine să cedăm răului.

începutul ni s-a părut așa de frumos... Rugăciunea și dragostea înnoiesc sufletul omului, mănăstirile și lumea întregă. Iar părăsirea rugăciunii, a vieții de obște și dezbinarea dă rădăcină mănăstirilor, familia și lumea. După aceea am început a citi zilnic Psaltirea în biserică, câte două ore fiecare, începând cu starețul mănăstirii. Mai târziu s-au

Filmul documentar „Părintele Iachint, starețul și duhovnicul” a fost realizat în 2014 de Mănăstirea Putna ca un omagiu la împlinirea a 90 de ani de la nașterea „duhovnicului Bucovinei”.

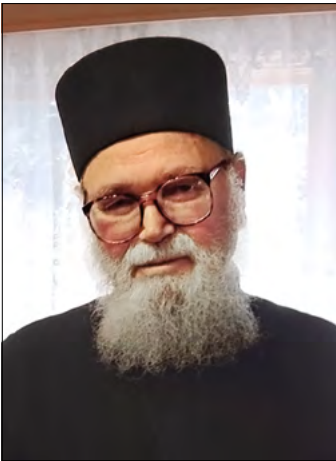
început și lucrările de restaurare a bisericii și a tuturor clădirilor.

Ce misiune împlinește astăzi Mănăstirea Putna?

Aceeași înaltă misiune evanghelică pe care o împlinește aici de peste cinci sute de ani. Menținem peste veacuri firul neîntrerupt al rugăciunii către Dumnezeu. Menținem zilnic Sfânta Liturghie și toată rânduiala noastră mănăstirească. Ne străduim să urmăm pe cât putem înaintașilor noștri prin iubire și viață morală; menținem cât mai vie conștiința națională și simțul evlaviei ortodoxe în nordul Moldovei și al țării și mângâiem pe toți credincioșii care vin la Putna, îndemnându-i să asculte de Biserică, să nu-și părăsească dreapta credință, să-și crească copiii în frică de Dumnezeu și să

trăiască în pace și iubire unii cu alții. Apoi, trezim sentimentul patriotic și dragostea de neam în inimile numeroșilor vizitatori, mai ales ale tinerilor noștri, vorbindu-le cu căldură de Ștefan cel Mare, de vitejia, de eroismul, de credința și de realizările din epoca lui. Deci, menținem nestinsă candela credinței și a neamului. ■

Sfințenia se transmite prin exemplu

Părintele Roman Braga a făcut parte din mișcarea de renaștere duhovnicească Rugul Aprins. A trecut prin reeducarea de la Pitești, a supraviețuit Canalului și coloniei de muncă de la Balta Brăilei, într-un total de 11 ani de detenție. Pentru a-l scăpa de persecuțiile comuniste, Patriarhul Justinian îl trimite misionar în Brazilia, de unde ajunge în SUA. Va fi una dintre luminile duhovnicești ale diasporei române, mai ales după stabilirea ca duhovnic la mănăstirea Adormirea Maicii Domnului de la Rives Junction, Michigan. A trecut la Domnul pe 28 aprilie 2015.

Teologia se înțelege în genunchi! Se poate învăța în clasă, dar se înțelege doar în rugăciune. ■

Educația începe înainte de a se naște copilul și se continuă prin antrenament, nu prin învățatură, prin didacticism. Se continuă prin exemplu și, atâta vreme cât copilul încă nu-și dă seama, se învață practic: îl iei de mână, îl duci să aprindă lumânarea, vede că tata sărută icoana, sărută și el. Tata face trei închinăciuni, copilul se uită la el și face la fel. Aceasta este educația. Atunci când vine păcatul, copiii trebuie să aibă în minte trecutul unei familii în care s-a rugat, în care mama și tata i-au învățat practic cum se trăiește viața în Dumnezeu. ■

Ei [tinerii] să fie niște Apostoli, să fie exemple în primul rând cu familiile lor, cu copiii lor... Să nu facă avorturi, că asta mănâncă România. România face tot atâtea avorturi cât face toată America, or ei sunt 300 de milioane și în România au rămas doar 16 milioane acum! E groaznic! Cum putem să spunem noi că suntem „poporul ales de Dumnezeu”, poporul român, să

ne lăudăm cu Ortodoxia noastră, când ucidem atâția copii? Dacă te duci la Washington, vei vedea că vin cel puțin o jumătate de milion de oameni la marșul acela *Pro Life*. America are o puternică mișcare pentru viață. Țara aceasta e foarte conservatoare. Familia e sfântă pentru ei! Dacă te duci la cumpărături aici, vezi un copil în cărucior, unul pe gâtul tatălui călare, altul în brațe la mama. ■

Tinerii vor să vadă niște modele: un model de familie cu mulți copii, un model de tată, un model de mamă, un model de preot sincer și devotat lui Dumnezeu, un duhovnic. Asta îi impresionează pe ei. Ne trebuie oameni sfinți. Sfințenia nu se transmite prin cuvinte, ci prin exemplu. Dacă noi ne rugăm, și tinerii se vor schimba și se vor ruga. Ei știu când cineva este un om de rugăciune. Nu pentru faptul că-și petrece noaptea în rugăciune, ci să devină el însuși o rugăciune. Pentru că, așa cum spunea acel călugăr, „dacă te rogi numai când te rogi, nu te rogi niciodată”. Noi devenim o rugăciune, o rugăciune „ambulantă”, care nu întotdeauna se face prin cuvinte, ci prin faptul că trăiești prezența lui Iisus Hristos, căci El este mereu cu noi. ■

Ierom. Paisie, Arhim. Teoclit Bolkas, Arhim. Casian el Inati

Cuvinte ale vieții

Pe 17 noiembrie 2014, la Mănăstirea Putna au poposit spre închinare arhimandritul Teoclit Bolkas și ieromonahul Paisie, de la Mănăstirea „Sfântul Arsenie” din Halkidiki, Grecia, și arhimandritul Casian el Inati, de la Mănăstirea „Maicii Domnului Cald-Mijlocitoarea” din Liban, aflați în România pentru a participa la Simpozionul internațional „Întâlnirea cu Părintele duhovnicesc: Cuviosul Paisie Aghioritul (1924-1994)”, organizat de Mitropolia Moldovei și Bucovinei la Mănăstirea Neamț. Mai jos sunt câteva dintre cuvintele pe care acești fii duhovnicești ai Cuviosului Paisie Aghioritul le-au împărtășit spre folos sufletesc părinților mănăstirii noastre.

Arhim. Teoclit Bolkas

O doamnă, care acum este în vârstă, pe când era mică l-a întrebat pe bunicul ei, care era preot: „Bunicule, ce este raiul și ce este iadul?” „Ascultă, copila mea: când punem în practică ceea ce ne arată conștiința noastră, atunci Dumnezeu ne dă bucurie și pace în suflet; și atunci când facem invers de ceea ce dictează conștiința, avem supărări și simțim necazuri. Bucuria pe care ne-o dă Dumnezeu este o pregustare a raiului, pe când întristarea pe care o simțim atunci când facem ceva împotriva conștiinței noastre este o pregustare a iadului. Prin

urmare, fiecare dintre noi să aleagă ce dorește: fie rai, fie iad. Pentru că noi de aici ne pregătim pentru viața cealaltă.” ■

Ierom. Paisie

Am fost catolic. De mic copil mi-am dorit să devin preot. M-am dus la seminar, în mănăstire, am studiat în Viena, am devenit ieromonah într-o mănăstire benedictină – până atunci toate au fost bune. Ca ieromonah, au început problemele în interiorul meu. Am înțeles că unele lucruri nu erau corecte. Am început să-i citesc pe Sfinții Părinți

și am văzut că, dacă ne întoarcem în istorie, la fiecare sută de ani, Occidentul era mult mai aproape de Ortodoxie, inclusiv viețile sfinților, muzica bisericească.

Am început să caut despre Ortodoxie, dar era greu. Aveam 40 de ani, eram călugăr de 20 de ani – unde să mă duc? Am făcut rugăciune să mă lumineze Dumnezeu și am auzit de la o bătrână că, într-o casă învecinată cu ea, vin din când în când călugări de la Muntele Athos. Asta se întâmpla în Germania. Am întrebat-o: „Dacă vin acești părinți, voi putea să mă întâlnesc cu ei ca să discut problemele care mă preocupă?” „Da, probabil că da.” Am așteptat 2 ani. Și mă gândeam: dacă Dumnezeu nu vrea, voi rămâne ceea ce sunt, dar în interiorul meu nu eram prea bine. Și, deodată, mă sună bătrâna și spune: „Părinții au venit și am binecuvântare ca să te chem să vii.”

Era luna ianuarie, iar în iunie deja mă aflam în Grecia, la mănăstirea părintelui Theoclit Bolkas. M-am botezat acolo, le-am luat pe toate de la început – noviciat, călugărie, hirotonie. Și în toți acești ani, mai mult de 10, nici într-o clipă nu m-am gândit că ar fi fost mai bine să rămân catolic. După botezul meu în Biserica Ortodoxă a început o viață nouă, foarte puternică, cu multă bucurie și am înțeles că Ortodoxia are esență. Într-adevăr, Dumnezeu trăiește în această Biserică. Este o Biserică vie și acest lucru îl poți vedea aici, în România.

Să vă povestesc o întâmplare. Voiam să fac o mănăstire. Și părintele stareț m-a întrebat: „Ce hram va purta mănăstirea? Acoperământul Maicii Domnului?” „Nu. Aș dori *Axion estin*.” Părintele Stareț îmi spune: „Să fie binecuvântat!” După aceea m-am gândit: ce am făcut? Trebuia ca eu să spun „Să fie binecuvântat!” M-am dus la părintele stareț și i-am spus: „Părinte stareț, să fie binecuvântat hramul Acoperământul Maicii Domnului.” „Nu, nu! Cum vrei tu.” Din nou n-am știut ce să mai fac. Un prieten mi-a dat un DVD despre cuviosul Paisie Aghioritul. După

ce l-am vizionat, mi-a venit gândul: De ce să nu cer de la părintele Paisie să îmi arate ce să aleg? În clipa aceea pe ecran a apărut un indicator: Acoperământul Maicii Domnului. Și în felul acesta și cuviosul Paisie mi-a arătat că ascultarea este binecuvântată. ■

Arhim. Casian el Inati

Dragostea aduce ascultare. Ceea ce-și dorește monahul este să dobândească bucuria pe care să o împărtășească apoi lumii întregi. Lumea are cele ale lumii. Cele duhovnicești însă nu le are. Iar prin modul nostru de viațuire noi ajutăm lumea. De aceea, noi, în mănăstire, trebuie să luptăm pentru dobândirea bucuriei, și această bucurie se exprimă pe chipurile noastre, așa cum în mod normal se vede pe chipul fiecărui creștin în urma împărtășirii cu Sfintele Taine. Aceștia au lumină pe chipuri, au bucurie. Știți de unde vine această bucurie în mănăstiri? Din ascultarea de stareț. Iar ascultarea de stareț vine din iubirea față de el. Când credem că starețul ne iubește, când suntem conștienți de acest fapt, facem ascultare și ne tăiem voia cu multă bucurie. Altfel, mănăstirea devine pentru monah un loc de întristare, de amarăciune.

De fiecare dată când își taie voia, călugării nu fac altceva decât să se jertfească lui Hristos. Preotul săvârșește această jertfă o singură dată pe zi, prin slujba Sfintei Liturghii și prin Proscomidie. Însă monahul aduce această jertfă lui Dumnezeu de câte ori își taie voia și ascultă de starețul său.

De aceea, preoția și slujirea preotească în mănăstire este o necesitate sacramentală, dar taina cea mare este ceea ce trăim noi în fiecare zi împreună cu Hristos, prin taina ascultării. Atunci putem dobândi și simți libertatea pe care fiecare și-o dorește. Dacă nu înțelegem în acest fel relația cu starețul și cu Hristos, nu putem simți și dobândi nici libertatea. ■

Totul din dragoste!

Monah Proclu Nicău

Mă bucur că ești în căutarea lui Iisus Hristos. Cine se ține de Biserică, acela va câștiga raiul. Cine are pe Biserică drept mamă, va avea pe Dumnezeu drept Tată. Altfel, degeaba mai spunem rugăciunea „Tatăl nostru”. Cine zice rugăciunea „Tatăl nostru” are datoria să aibă pe Biserică drept mamă. Când ajungem acolo unde scrie: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri”, trebuie să ne gândim dacă am supărat pe cineva cu ceva și nu i-am cerut iertare, sau dacă cineva ne-a cerut iertare pentru o greșeală, iar noi nu l-am iertat. Dacă nu fac ce se spune în rugăciune, înseamnă că mint atunci când mă rog, înseamnă că sunt un copil vitreg. ■

Cea mai mare primejdie a creștinului, cât în lume, cât și în mănăstire, este aceea de a se lăsa biruit de patima de a judeca pe altul. Cei care stau în mănăstire și îi judecă pe stareț, pe duhovnic, pe frați, sunt în pericol. Mirenii care judecă pe aproapele lor, pe șefi, pe subalterni sau pe oricine altcineva, și care nu se luptă să se schimbe, toți aceștia rămân închirciți duhovnicește, iar cu timpul, am observat că Biserica nu se mai poate folosi de aceste persoane, ei rămânând oameni slabi duhovnicește, oameni neputincioși.

Odată ce am cunoscut puterea Duhului

Sfânt și odată ce este scris: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați” (Matei 7, 1), trebuie să mă păzesc. Cine sunt eu ca să-i judec pe ceilalți? Astăzi a căzut el, iar mâine cad eu. Dumnezeu îi va judeca și pe ei, și pe mine; nu-i treaba mea să judec pe cineva.

Am observat că, atunci când mă păzesc să nu judec pe altul, indiferent cine ar fi el, am mai multă dragoste de aproapele, nu mă mai biruie mânia cum mă biruia înainte. Dacă vreau, totuși, să ajut pe cineva, atunci să-l ajut cu milă, să am milă de el și toate câte îi voi spune să i le spun cu milă. Nu voi rezolva ceva scrâșnind din dinți, căci porunca Domnului este să facem totul din dragoste (Ioan 13, 35). ■

Căința inimii o simte cineva și atunci când, stând într-un colț în sfânta biserică și ascultând slujba, el spune în gândul lui rugăciunea *Doamne Iisuse*. Sunt unii oameni care nu pot să se roage și, în același timp, să asculte strana și pe preotul din Sfântul Altar. Acestora eu le-am zis: „Dacă nu vă puteți ruga, atunci faceți ce puteți, adică stăpâniți-vă mintea la slujbă, repetând și voi, în gând, cu smerenie, rugăciunile și cântările pe care le auziți”. Dar acele persoane care pot zice rugăciunea *Doamne Iisuse* și, în același timp, pot urmări și slujbele, ajung la o mare sporire duhovnicească. ■

Fiți atenți la proorocii mincinoși (Matei 24, 11; Marcu 13, 22), că s-au înmulțit în ultima vreme! Să nu vă înșele nimeni. Chiar dacă ați fi făcut și cele mai mari păcate, să nu cumva să părăsiți Biserica Ortodoxă. Aici este vindecarea și scăparea sufletului. Ortodoxia este singura care păstrează neștirbite poruncile și rânduiala lăsate de Mântuitorul prin Sfinții Apostoli. Dacă vă spovediți fără de viclenie la preot și începeți lupta cu păcatul, avem mărturia Bisericii că Domnul Hristos nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la păcate și viu va fi sufletul lui, cum se spune și în molifta de la spovedanie. Nu vă luați după cei nebuni care se duc pe la secte sau care vor să schimbe dogmele Bisericii. Nebun este cel care calcă poruncile lui Dumnezeu și, în nebunia lui, se consideră a fi înțelept, dar înțelepciunea lui este de la diavol. Țineți-vă în smerenie, în pocăință și în înțelepciunea lui Dumnezeu, lăsați nouă prin Biserica Ortodoxă; plângeți-vă păcatele și cereți de la Dumnezeu să ne dea duhovnici tari în credință și rugători, luminați de Duhul Sfânt, duhovnici care să-și pună sufletul pentru fiii lor duhovnicești. ■

Duhul Sfânt vrea să ne ajute să creștem în smerenie, să ne socotim și să credem că suntem cei mai păcătoși și mai nevrednici, iar cine zice că a ajuns la viață sfântă, acela este înșelat de diavol. Sfinții Părinți fugeau de a se crede că sunt sfinți, toți fugeau de frica de a nu cădea în păcatul groaznic al diavolului, mândria. Numai răătăciții de sectanți se cred sfinți. ■

Îi fericesc pe toți creștinii care au duhovnici buni, care îi pot duce în rai prin povețele lor, prin îndemnurile lor. Totodată, când se întâmplă să ai un duhovnic foarte simplu, care nu te poate ajuta, atunci trebuie, înainte de a ne duce la mărturisit, să ne rugăm așa: „Doamne, luminează-i mintea duhovnicului, dă-i cuvânt bun să mă ajute la mântuire!” Și așa, pentru credința ta, Duhul cel Sfânt îi va lumina mintea ca să te poată ajuta.

Preotul te binecuvântează și te dezleagă, căci Duhul Sfânt lucrează prin duhovnic. Eu am observat lucrul acesta. Toți cei pe care i-am trimis la mărturisit mi-au spus că, după ce s-au spovedit, au simțit o mare bucurie și o împăcare cu Dumnezeu. Duhul Sfânt este un Duh de pace. ■

Extrase din volumul al treilea, în curs de apariție, al colecției *Crinii țarinii*, editată de Mănăstirea Putna

Te aștept: intră

Doamne, inima nu mi-e bună de nici o treabă,
Prea am ținut-o-n piept numai podoabă!...

N-am pus-o la lucru, n-am dat-o la școală;
Am cruțat-o... și mi-a rămas nepricepută, goală.

Am crescut-o mai rău ca pe prințese:
Nu stăruie-n nimic, nu coase, nu țese.

Voinică, se plânge că obosește îndată:
Inimă făr' de rost, inimă răsfățată.

Credeam că așa trebuie: „poeții
Să-și poarte inima mai presus de greul vieții!”
Dar iată că acum mi-e plină de toane și nazuri,
Stă numai de dragoste, îmi face doar necazuri.

Sare, s-aprinde, o apucă atacuri
Că nu-i dau raiul, scări la cer, punți peste veacuri!

...Doamne, eu nu mai izbutesc s-o îndrept.
Numai singur Tu de-acum poți... Te aștept.

Intră, Doamne, acolo, la ea în piept.

Vasile Voiculescu
duminică, 4 noiembrie 1956

Suntem fiii lui Dumnezeu

Înaltpreasfințitul Onufrie Berezovski, Mitropolitul Kievului, s-a născut în 1944 în satul Vilaueca din regiunea Cernăuți. A intrat în monahism în Lavra Serghiev-Posad în anul 1970. În perioada 1988-1990 a fost loctiitor de stareț al Mănăstirii Poceaev, a doua mănăstire ca importanță a Ucrainei. A fost ales Episcop de Cernăuți în 1990, iar în 2014 a fost ales Mitropolit al Kievului.

Înaltpreasfințitul Onufrie are o evlavie deosebită pentru Sfântul Voievod Ștefan cel Mare. A participat la numeroase hramuri ale mănăstirii noastre, fie de Adormirea Maicii Domnului, fie de Sfântul Ștefan. De asemenea, părinții l-au vizitat de multe ori pentru a primi binecuvântare și cuvânt de folos.

I-ați cunoscut bine pe ortodocșii români din Nordul Bucovinei. Ce v-a impresionat la ei?

Când eu, păcătosul, am sosit la Cernăuți, fiind uns episcop, și m-am întâlnit cu preoții Eparhiei, am spus: pentru mine nu există nicio diferență între ucrainieni și români; cine-L va iubi mai mult pe Dumnezeu, acela îmi va fi mai aproape. Până astăzi mă călăuzesc după acest principiu. Dacă vorbim despre locuitorii români din Eparhia Cernăuțiului și a Bucovinei, trebuie să spunem că ei sunt oameni iubitori de Dumnezeu, evlavioși, buni și sinceri, vrednici de toată aprecierea.

Ce este o familie creștină?

O familie care trăiește cu Dumnezeu în suflet este o mică biserică, în care membrii familiei sunt

trupul Bisericii, iar Mântuitorul Hristos este capul acestui trup mistic. Dacă soții încearcă să trăiască după legile dumnezeiești, dacă își doresc veșnicia și mântuirea, atunci și copiii le vor urma exemplul, vor deveni membri buni ai acestei mici biserici familiale, vor deveni buni cetățeni ai țării lor.

De ce Dumnezeu îngăduie ca frații să lupte unul împotriva altuia – avem în vedere conflictul din Donbas?

Omul este creat de Dumnezeu ca ființă liberă. Omul ia arma în mână nu din voia lui Dumnezeu, ci după propria sa voință. Cain a luat arma în mână și l-a omorât pe fratele său, Abel, din propria răutate. De atunci a început istoria tristă a dușmăniei dintre oameni și dintre popoare. Răutatea oamenilor a stârnit și războiul din Donbas. Biserica îi îndeamnă pe oameni să se trezească, să-și aducă

aminte că suntem fiii lui Dumnezeu și Dumnezeu vrea ca noi să ne rezolvăm pașnic problemele. Ea se roagă pentru ca Dumnezeu să ne ierte nouă tuturor păcatele, păcate care îi fac pe oameni să fie cruzi, răi și agresivi.

Biserica Ucrainei îi ajută activ pe toți cei care se află în zona acțiunilor militare, cât și pe cei care au avut de suferit în urma războiului.

Vă rugăm să adresați un cuvânt tinerilor de astăzi.

Tineretul este o țință deosebită pentru provocările vieții contemporane. Astăzi, tineretul este invadat de un torent puternic și năvalnic de informații variate, care sunt, în majoritatea lor, negative și distructive pentru sufletul omului. Această informație este periculoasă îndeosebi pentru tineri, care de abia își formează mentalitatea și universul duhovnicesc. De aceea, sfatul meu pentru tineri este ca aceștia să-și formeze concepția lor despre lume nu în baza informațiilor care suprasaturează internetul, ci în baza înaltelor legi moral-duhovnicești care sunt scrise în Sfânta Scriptură, în cărțile Sfinților Părinți, care ne explică învățăturile dumnezeiești din Biblie, conform modelelor strămoșilor evlavioși și a bunelor sfaturi părintești. Cine Îl iubește pe Dumnezeu cu adevărat, acela este un om puternic, frumos și curajos, un om folositor pentru societatea în care trăiește.

Dumnezeu să binecuvinteze tineretul din întreaga lume! ■

Mănăstirea Putna după restaurarea făcută de Mitropolitul Iacov Putneanul, tablou din sec. al XVIII-lea, Muzeul Regional Cernăuți

Putna în pragul a 550 de ani de existență: 1466-2016

Despre începutul mănăstirii, Letopiseșului de la Putna II ne spune: „În anul 6974 (1466) iulie 10, s-a început să se zidească, cu ajutorul lui Dumnezeu, sfânta mănăstire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, la Putna”. Cu darul lui Dumnezeu, cu acoperământul Maicii Domnului și cu mijlocirea Sfântului Ștefan și a nevoitorilor de peste veacuri, cunoscuți și necunoscuți, în 2016 mănăstirea va împlini 550 de ani de existență.

Temelia Putnei

La Putna se află odoare medievale neprețuite, iar patrimoniul simbolic al mănăstirii a făcut ca ea să fie locul unde românii, pe când trăiam în cinci țări diferite, să se adune la prima Serbare a românilor de pretutindeni (1871). Cu toate acestea, cel

mai de preț tezaur al Putnei sunt părinții care s-au sfințit în acest locaș de-a lungul timpului. Începând cu ctitorul ei, Sfântul Ștefan, cu sihaștrii care s-au nevoit pe aceste locuri încă înainte de a fi zidită mănăstirea, continuând cu Sfântul Ierarh Ilie Iorest, mărturisitor împotriva calvinilor, cu Mitropolitul Iacov Putneanul dimpreună cu colaboratorii săi

apropiați, cuvioșii Sila, Paisie, Natan și Arsenie, și terminând cu părinții noștri întru Domnul din secolul al XX-lea, precum episcopul Gherasim, arhimandritul Iachint, care avea darul rugăciunii inimii și care a trecut la Domnul în scaunul de spovedanie, ieroschimonahul Chesarie, ieromonahul Damaschin, arhidiaconul Teofilact, care era prezent la toate slujbele, rugător al inimii. Ei au creat cu ajutorul lui Dumnezeu o atmosferă de har și de pace care este simțită nu doar de sufletul românesc venit să-și plece capul spre binecuvântare aici, ci și de turiștii străini care regăsesc un sentiment pe care l-au pierdut în spațiul lor: că se află într-o casă a lui Dumnezeu, clădită de oameni ai lui Dumnezeu. Ei, Părinții, sunt temelia mănăstirii, puterea celor ce viețuiesc și a celor ce se închină aici. Ei ne-au transmis moștenirea unei mănăstiri deschise, în slujba poporului lui Dumnezeu.

„Mănăstirea cea iubită” a ctitorului

Punerea pietrei de temelie a Mănăstirii Putna s-a făcut după o primă perioadă a domniei, în care Sfântul Ștefan a reușit să pacifice țara, frământată de conflicte interne vreme de 25 de ani, între moartea lui Alexandru cel Bun, în 1432, și urcarea sa pe tron, în 1457. În primii ani ai domniei, el a reușit să refacă integritatea teritorială a țării, redobândind cetățile Hotinului și Chilie, care fuseseră înstrăinate. La sfârșitul acestei perioade, ca mulțumire către Dumnezeu și ca cerere de ajutor către Maica Domnului pentru el și pentru întreaga țară, Sfântul Ștefan pune piatra de temelie a Mănăstirii Putna. Obștea a fost formată din o parte dintre călugării Mănăstirii Neamț, în frunte cu starețul Ioasaf. De la bun început și-a ales-o ca necropolă, în arhitectura bisericii mănăstirii fiind prevăzută camera mormintelor ctitorilor, pentru domn și familia sa. Dragostea mare pe care o purta mănăstirii a devenit cunoscută, astfel încât, în cronică Byhovec, autorul acesteia o amintește ca „mănăstirea sa dragă, numită Putna”. Părintele Moldovei a fost și părintele Putnei, dragostea

pentru Dumnezeu și popor fiind testamentul său către viețuitorii mănăstirii.

Mitropolitul Teoctist I, împreună-lucrător cu Sfântul Ștefan cel Mare

În perioada grea pentru Ortodoxie de după căderea Constantinopolului sub turci (1453), în plină ofensivă otomană asupra Europei, Dumnezeu a rânduit ca alături de Sfântul Voievod Ștefan cel Mare să fie un vrednic mitropolit. Descifrarea vieții sale se poate face în lumina prezenței alături de Sfântul Voievod Ștefan vreme de 21 de ani, între 1457-1478.

Odată cu începerea domniei Sfântului Ștefan, viața bisericească a țării cunoaște o înflorire deosebită. În conlucrare, domnul și mitropolitul înființează noi episcopii, pentru o mai bună purtare de grijă duhovnicească față de popor. Sunt sprijinite vechile mănăstiri și biserici ale Moldovei,

sunt ajutați călugării din Sfântul Munte Athos, aflați sub dominație turcească, la mănăstiri apar școli de copiere a manuscriselor, de sculptură, de broderie, de cântări bisericești. Râvna domnului se împletea cu înțelepciunea mitropolitului și Dumnezeu lucra cu putere pentru a face din poporul acestei țări o stavilă în calea invaziei otomane în Europa.

La sfințirea Mănăstirii Putna, în 1469, Sfântul Ștefan a dat cea mai grăitoare mărturie despre cinstirea și dragostea pe care le avea către Mitropolitul Teoctist. Astfel, el a ales ca dată de sfințire ziua de 3 septembrie, când se face prăznuirea Sfântului

Teoctist al Palestinei.

În 18 noiembrie 1478, Mitropolitul Teoctist a trecut la cele veșnice, iar Sfântul Ștefan, fiu recunoscător pentru sprijinul părintesc dat de mitropolit, l-a înmormântat la Putna.

Alăturarea mormintelor celor doi rămâne ca o mărturie peste veacuri a legăturii dragostei dintre ei și a împreună-lucrării lor în această lume, cele care i-au dus spre sălășluirea în Domnul pe Care amândoi L-au slujit cu râvnă și fără cruțare de sine.

„Maica și moștenitoarea” cuvioșilor nevoitori Iacov Putneanul, Sila, Paisie, Natan și Arsenie

Al doilea mare ctitor al Mănăstirii Putna este Mitropolitul Iacov Putneanul. Intrat în mănăstire la 12 ani, egumen la Putna, episcop la Rădăuți, mitropolit al Moldovei în perioada 1750-1760, acesta a fost un ierarh care a strălucit prin multe virtuți și fapte alese. Viața duhovnicească a poporului, înflorirea vieții monahale, educația, starea materială a celor nevoiași au fost preocupările sale cu timp și fără timp. A fost iubit de popor, pentru bunăstarea căruia a preferat să renunțe la demnitatea de mitropolit decât să ridice blestemul de pe o taxă împovărătoare – taxa pe văcărit.

Monah și iubitor al monahismului, a crescut duhovnicește generații de călugări. Cu râvnă pentru Biserică și țară, a vegheat asupra ctitoririi și refacerii câtorva mănăstiri și biserici și a contribuit la renașterea orașului Suceava în secolul al XVIII-lea. Pentru a cultiva mințile copiilor, a publicat primul abecedar tipărit din Moldova. Tot el a înființat prima școală rurală din Moldova, lângă Mănăstirea Putna. Gândul la întâlnirea cu Hristos Domnul și la viața veșnică l-a însoțit permanent și l-a transmis celor din jur, pentru a-și pregăti sufletele după cuviință pe drumul mântuirii. Vorbindu-le monahilor despre rolul mănăstirii în formarea sa și despre răspunderea pe care o avea pentru buna ei rânduială, el o numește „maica și moștenitoarea mea”.

Alături de Mitropolitul Iacov stau câțiva dintre colaboratorii săi apropiați, cuvioșii Sila, Paisie, Natan și Arsenie. Acești cuvioși se bucură de un cult local deosebit: moaștele bine-mirositoare ale cuvioșilor Sila, Paisie și Natan se păstrează la Sihăstria Putnei, iar la Putna se păstrează capul cuviosului Arsenie. Împreună, acești nevoitori au rectificat material și duhovnicește mănăstirea și au contribuit la o renaștere a vieții bisericești în Moldova, recunoscută, de exemplu, prin faptul că imediat după 1769 toți ierarhii țării erau de origine putneană.

Nădăjduim că, precum în timpul vieții ierarhul și monahii au fost uniți prin legătura dragostei,

manifestată în grija față de Putna și de sihăstria ei, Biserica îi va recunoaște ca pe o familie duhovnicească sfântă și vor fi cinstiți împreună, spre lauda lui Dumnezeu și folosul nostru sufletesc, în 15 mai, ziua în care a trecut la cele veșnice părintele acelei vremi, mitropolitul Iacov.

Ctitor nou: Patriarhul Teoctist (1915-2007)

În 2015 se împlinesc 100 de ani de la nașterea vrednicului de pomenire Patriarh Teoctist Arăpașu, al zecelea copil din cei unsprezece ai familiei sale. La 13 ani a intrat ca frate la Sihăstria Voronei. Între 1950-1962 a fost episcop vicar al Patriarhului Justinian Marina, apoi episcop de Arad, mitropolit al Olteniei, mitropolit al Moldovei și, în anii 1986-2007, Patriarh al României.

Ca mitropolit al Moldovei s-a ocupat foarte mult de Mănăstirea Putna. Pentru contribuțiile lui la refacerea Paraclisului Sfinții Apostoli Petru și Pavel, a Casei Domnești și a incintei, este considerat între ctitorii noi ai Mănăstirii Putna. „Ierusalimul neamului românesc” a fost în conștiința sa „un loc unde istoria trebuie spusă cu cuvinte mari, de auzit peste

tot”, căci „dacă nu era mănăstirea cu mormântul Sfântului Voievod Ștefan aici, hotarele noastre erau în altă parte”. L-a iubit în mod deosebit pe Sfântul Ștefan cel Mare, fiind și cel care a proclamat canonizarea acestuia, în 1992.

Grija neobosită pentru predicarea Evangheliei, caldă și neclintită credință în Dumnezeu, atașamentul său față de datorie și râvna înflăcărată de a sluji Biserica au făcut din el un luptător pentru credința lui Hristos și un însuflețitor al viețuirii în Hristos pentru cei din jur. A fost un cunoscător, un iubitor și un mărturisitor al valorilor și al tradiției românești ortodoxe.

După 1990, s-a străduit să aducă în rândul copiilor și tinerilor cunoștințele religioase, pentru a reveni la normalitate după eliminarea religiei din școală și interzicerea catehizării tinerei generații de către regimul comunist. Între modelele de viață, demne de urmat, îl așeza la loc de frunte pe Sfântul Ștefan: „Să păstrăm demnitatea pe care ne-a lăsat-o domnitorul, curajul său, cuprinderea sa, cuprinderea credinței adevărilor religioase. Să știm unde-i ușa bisericii, și ușa e Hristos”. ■

Misiunea mănăstirilor azi

Monahismul și mănăstirile, lumină pentru Biserică și societate

Sfântul Ioan Gură de Aur îi numea pe monahii vremii sale „făclii ce luminează fața întregului pământ”, „ziduri de apărare pentru orașe”, și îi îndemna pe credincioși să meargă la mănăstiri și să se întâlnească, pentru folos duhovnicesc, cu viețuitorii acestora.

Mai sunt cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur valabile azi? Mai pot fi ele o normă pentru legătura dintre credincioșii din lume și monahi în viitor? În general, ne putem întreba: mai au și mai pot avea mănăstirile rolul pe care l-au avut, în trecut, în societate?

Dacă Mihai Eminescu a numit Mănăstirea Putna „Ierusalim al neamului românesc”, în general fiecare popor ortodox are mănăstiri care sunt un Ierusalim al aceluia neam, datorită contribuției pe care ele au avut-o la realizarea unității și libertății respectivului popor.

Dar nu numai în astfel de aspecte, de căpătâi pentru un neam, precum unitatea și libertatea, ci și în alte domenii ale vieții, mănăstirile au avut un rol important. În ceea ce privește filantropia,

educația și cultura, istoria înfăptuirilor omenesti în aceste domenii nu se poate scrie în afara participării mănăstirilor.

Istoria Bisericii și istoria popoarelor ortodoxe dau o mărturie imposibil de tăgăduit ori de minimalizat despre o uriașă lucrare misionară a mănăstirilor de-a lungul istoriei și că monahismul și mănăstirile au reprezentat lumină pentru Biserică și societate.

Ce este monahul și ce este lumea?

Pentru a putea înțelege care este misiunea mănăstirii în lume și cum se lucrează ea, avem nevoie să vedem ce înseamnă monahii și mănăstirile în Biserică, ce înțelegem prin lume și care este relația dintre monahi și poporul lui Dumnezeu din lume.

În limba română folosim pentru viețuitorii mănăstirilor trei termeni: monahi, respectiv monahii, călugări, respectiv călugărițe, și părinți, respectiv maici.

Cuvântul „monah” provine din termenul grecesc „monahos”, care derivă la rândul lui din „monos”, care înseamnă „unul”. Așadar, monah nu înseamnă „singur”, ci „unul”. Monahul duce o luptă

neîncetată împotriva firii umane căzute, care stă sub semnul dezbinării și al răzvrătirii. El se așează înaintea lui Hristos ca un om *întreg*, punându-și la picioarele Lui această *întregime* care, altminteri, fără El, fără Mirele Ceresc, nu este deplină.

Plecând din lume la mănăstire, un monah nu fuge de oameni, ci de *lume*; el nu se izolează, ci se retrage pentru a fi cu Dumnezeu, iar rugăciunea sa este și mijlocire pentru oameni. Desigur, în pocăința sa, el cere iertare în primul rând pentru propriile păcate, însă nu dintr-un egoism fin, ci din teama îndreptățită ca acestea să nu-i murdărească rugăciunea pentru semenii. Pocăința și rugăciunea sa devin baie curățitoare a întregii lumi.

Termenul de *lume* este folosit de către Mântuitorul Iisus Hristos și de către Sfinții Părinți pentru a denumi ceea ce este sub stăpânirea satanei, care încearcă să-i îndepărteze pe oameni de Dumnezeu și de semenii. Dar Dumnezeu vrea să readucă creația și societatea, *lumea*, la ceea ce a fost inițial, la scopul pentru care a creat-o, și anume să fie locul în care i-a așezat pe oameni pentru a-L căuta și a-L afla, mediul de dialog dintre om și Dumnezeu.

Cuvântul „călugăr” vine din termenii grecești „kalos” și „gheron”, însemnând „bătrân frumos”. Frumusețea pe care credincioșii au descoperit-o pe chipurile primilor călugări nu era cea exterioară, ci era aceea lăuntrică, a persoanei împodobite cu virtuți, înfrumusețate prin viețuirea în Dumnezeu, a persoanei plină de Duh Sfânt. În sufletele pline de pace, smerenie și dragoste ale acestor bătrâni frumoși, și Dumnezeu și oamenii își aflau odihnă. Prin pacea din sufletele lor ei dădeau o mărturie vie, pătrunzătoare, formatoare, despre Hristos.

În sfârșit, credincioșii au văzut în viețuitorii mănăstirilor „părinți” și „maici”, nu după trup, ci după duh. Făcându-se părinți ai propriei nașteri duhovnicești, aceștia au născut și au renăscut duhovnicește pe alții, iar faptele și cuvintele lor sunt până astăzi izvoare de apă vie.

Monahi și credincioși

În viața Sfântului Arsenie cel Mare este relatată o convorbire dintre acesta și un alt pustnic. Sfântul a auzit glasul lui Dumnezeu care îi spunea: „Arsenie, fugi, taci, liniștește-te!”. Și sfântul se retrăgea mai în adâncul pustiei. Văzând aceasta, pustnicul l-a întrebat: „De ce fugi de oameni? Ei au nevoie de sfatul tău, iar tu fugi? Cum ai să răspunzi pentru asta?” „Dumnezeu știe că vă iubesc pe voi, dar nu pot să fiu și cu oamenii, și cu Dumnezeu. Cele de sus, mii și milioane, au numai o voie, iar oamenii au multe voi. Deci nu pot să las

pe Dumnezeu și să vin întru petrecere cu oamenii”. Apoi, Sfântul Arsenie s-a afundat mai adânc în pustie. Însă oamenii l-au găsit și acolo, au primit sfat duhovnicesc, iar acesta s-a transmis până azi.

Ceea ce s-a întâmplat cu Sfântul Arsenie cel Mare exemplifică foarte bine relația dintre monahi și poporul lui Dumnezeu din lume.

Înțelegerea vieții monahale ca model pentru viața credincioșilor din lume este constitutivă Bisericii. Această înțelegere se menține și în gândirea părinților duhovnicești contemporani și este nevoie ca ea să fie accentuată tocmai din cauza insistenței cu care se propun modele de viață întemeiate pe „pofta ochilor, pofta trupului și trufia vieții” (1 Ioan 2, 16), într-o antiteză din ce în ce mai mare cu calea lui Hristos.

Vorbind despre rostul viețuirii monahale, părintele Rafail Noica spune: „Unirea cu Dumnezeu ... este adevărata chemare și singura îndreptățire a stării monahale în istorie. Dar ea este, în același timp, menirea și chemarea a tot creștinul botezat”.

Așadar, nu sunt două căi diferite, căsătorie și monahism, care să fie „doi versanți ai aceleiași munte”, ci este o singură cale: aceea de a trăi în Hristos, de a răspunde la iubirea Sa cu recunoștința iubitoare a simțirii și a faptei. Monahi și mireni, nu putem avea altă misiune decât Hristos, iar această misiune este desăvârșită și desăvârșește.

Mănăstirea iradiază sfințenia și tot binele în Biserică și în societate

Monahul este „rugător pentru întreaga lume”, spune Sfântul Siluan Atonitul despre mijlocirea prin care monahii slujesc întreaga umanitate. Dar rugăciunea, curățitoare a sufletelor, este și maica tuturor faptelor bune.

Așa cum am spus, istoria arată cu prisosință calitatea mănăstirilor de a fi izvor de sfințenie, de bine, adevăr și frumos. Tezaurul liturgic și iconografic al Bisericii își are punctul de plecare în

ostenelile călugărești. Din mănăstiri au iradiat în lume iconografia, imnografia și alte îndeletniciri prin care monahii au încercat să transpună frumosul nevăzut în frumos văzut, din mănăstiri s-a revărsat, în general, o întreagă cultură a comunității cu Dumnezeu și cu semenii, a dragostei unite cu adevărul, a milosteniei unite cu dreptatea.

Dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproapele au fost sămânța multor fapte care mai apoi au devenit adevărate instituții în lume. Acesta este sensul pe care tradiția Bisericii l-a transmis peste veacuri și care ar trebui restaurat astăzi, când secularizarea nu înseamnă doar despărțirea accentuată a vieții și a culturii societății de viața și de cultura Bisericii, ci, între alte separatisme pe care le implică, duhul secularizării propune și dezbinarea mănăstirii de parohie, a spiritualității și a culturii monahilor de spiritualitatea și cultura mirenilor. Începutul unei lucrări de zidire sufletească se face în mănăstire, în cuptorul încercărilor duhovnicești, în retragerea cea dinăuntru, unde se lucrează rugăciunea și unde, tainic, monahul ascultă glasul lui Dumnezeu și se lasă cuprins în lucrarea Lui. Însă continuarea și desăvârșirea lucrării prin cuprinderea oamenilor în ea trebuie să se facă în lume, căci lucrarea Sfintei Treimi trebuie să strălucească în întreaga lume, ca nimeni să nu fie lipsit de binele care îl poate zidi sufletește.

Viitorul mănăstirilor este viitorul Bisericii și al societății

Dar, într-o societate în care acest duh al secularizării este o prezență continuă, care nu se oprește la poarta mănăstirilor, vor mai putea monahii și

mănăstirile să fie, în viitor, mijlocire, lumină, odihnă, limpezime, putere pentru Biserică și societate?

Nu din mândrie și fără să excludem lucrarea lui Dumnezeu prin alte mădulare ale Bisericii, ci spre conștientizarea responsabilității covârșitoare a misiunii monahilor, putem afirma că viitorul mănăstirilor este viitorul Bisericii și al societății. Când mănăstirile strălucesc prin virtuțile monahilor, viața lor în Dumnezeu se revarsă în lume; când în mănăstiri lumina vieții duhovnicești se stingă, lumea se întunecă. Căci monahul este

ochiul lumii îndreptat spre Dumnezeu, iar lumina pe care o primește de la Acesta o transmite spre lume.

Misiunea monahilor este să însuflețească lumea spre a trăi întregimea vieții în Dumnezeu, după cum cerem cu toții la sfintele slujbe: „pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”. Crescuți în lume, monahii părăsesc lumea, dar o răsplătesc și o sprăjină aducându-i lumina vieții lor în Dumnezeu și mijlocind pentru întreaga omenire prin viața lor în Dumnezeu. Viețuitori în mănăstiri și viețuitori în lume, cu toții avem datoria să nu lăsăm să se facă între noi prăpastie. Acesta este primul și cel mai greu pas și prin el punem temelie bună realizării poruncii atotcuprinzătoare: „să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 13, 34), prin a cărei lucrare Dumnezeu ne poartă pe drumul împlinirii rostului specific al fiecăruia dintre noi. ■

Arhim. Melchisedec V.

Ora de religie: ce înseamnă a fi, ce înseamnă a nu fi

Comunismul a dorit făurirea „Omului nou”, materialist. Pentru a atinge acest ideal, comunismul a început cu copiii. Așa s-au scos din școală, în anii '50, icoanele și ora de religie. Cuvintele „cu noi este Dumnezeu”, rostite de cei care s-au jertfit în decembrie 1989, au fost temeiul reintroducerii icoanelor și a orei de religie în școli. Un nou materialism dorește, iarăși, înlăturarea lor. În martie 2015, peste 90% dintre părinți au ales religia ca obiect de studiu pentru copiii lor. Cuvintele elevilor și ale profesorilor de religie arată de ce ora de religie este un drum al iubirii de aproapele și al iubirii de Dumnezeu, pe lângă beneficiul ei cultural firesc.

Ce reprezintă ora de religie?

Din punctul meu de vedere, ora de religie este asemenea unei rugăciuni. O rugăciune de o oră în care ne îndreptăm atenția asupra lui Dumnezeu, asupra Maicii Domnului și asupra sfinților. Religia este o oră a sufletului, în care încercăm să delimităm mai mult decât oricând valorile lumești și efemere de cele sufletești și eterne. Totodată, în cadrul acestei ore învățăm că numai printr-o viață curată putem dobândi mântuirea și că Dumnezeu ne iubește pe toți. ■

Magda Opreșanu, clasa a VIII-a, Fălticeni, Suceava

Ora de religie este o porțiță spre a ne descoperi mai bine pe noi și multe dileme ce ne înconjoară. ■

Bianca Vasiliu, clasa a VII-a, Fălticeni, Suceava

Această oră ne ajută să ne gândim și la suflet, și la ce va fi după moarte, nu doar la cele vremelnice. ■

Daniel Constantin, clasa a XII-a, București

Pentru mine, ora de religie reprezintă una dintre cele mai importante ore, deoarece putem să discutăm împreună cu doamna profesoară diferite probleme care ne preocupă și

nu va fi nimeni să îi îndrume. ■

Daniel Constantin

A elimina ora de religie mi s-ar părea o măsură absurdă. Dacă noi considerăm că suntem mai mult decât niște vertebrate care își duc viața de pe o zi pe alta căutându-și hrana, atunci suntem obligați să facem mai mult decât fac ele. ■

Magda Opreșanu

care au mare legătură cu religia. Totodată, este ora care ne ajută să putem realiza ce este bine și ce este rău, să conștientizăm unele lucruri care se întâmplă. Aceasta este o oră în care ne putem distinge, ne putem spune opinia noastră și ne putem totodată relaxa, scăpând de stresul din viața de zi cu zi. ■

Cosmin Cozma, clasa a VIII-a, Fălticeni, Suceava

Ora de religie reprezintă șansa de a prezenta elevilor o Persoană minunată: Iisus Hristos. Citind Biblia și participând la slujbele Bisericii, am descoperit însușirile Lui: bunătatea, iertarea, puterea de sacrificiu, atenția acordată oamenilor, respectul, lipsa revoltei, gingășia. Aceste valori încerc să le transmit elevilor. ■

Prof. Vasile Călușer, Viișoara, Cluj

Pentru mine, ora de religie este un timp al bucuriei care curge prin fiecare dintre noi, de la mine, ca profesor, la fiecare elev în parte. ■

Prof. Mirela Ungureanu-Simion, Fălticeni, Suceava

Ce ar însemna, pentru elevii din viitor, eliminarea ei?

Dacă ora de religie va fi eliminată, eu cred că tinerii vor uita de Dumnezeu. Cei ce nu merg cu părinții la biserică, pentru că îi consideră învechiți, sau cei ai căror părinți nu merg la biserică nu vor avea de unde să cunoască credința adevărată. Ora de religie este singura lor speranță. Vor simți că lipsește ceva din viața lor, dar nu vor ști ce anume,

putea descoperi lumea religioasă și nu vor mai aprecia tot ce ne înconjoară, pentru că nu vor ști semnificația acestor lucruri și sacrificiile care, de-a lungul timpului, s-au făcut pentru ca această lume să existe și să putem conviețui în pace. ■

Denisa Andrei, clasa a VIII-a, Fălticeni, Suceava

Cred că ar fi mai săraci și mai goi, mai lipsiți de viață și de sens. Toate gadgeturile lumii de astăzi îi încântă doar pe moment și ei recunosc acest lucru. După iPhone5 și S5 (Samsung), își doresc iPhone6 și S6, smartwatch și tot așa. ■

Prof. Niculina Filat, București

Eliminarea orei de religie reprezintă pierderea unui punct de susținere atât de necesar în dezvoltarea moral-religioasă a elevilor. Am întâlnit, privit și admirat elevi cu o educație religioasă solidă, ce se distingeau printr-un comportament deosebit. Ei reușesc să reziste tentațiilor distrugătoare la care sunt supuși prin mass-media și prin influența negativă a anturajului. ■

Prof. Mirela Ungureanu-Simion

Ce face să aibă succes ora de religie?

Succesul orei de religie constă în faptul că profesorii care predau această materie au liniștea de care are nevoie un elev pentru a înțelege mesajul transmis, ei apropiindu-se sufletește față de receptori. Aceștia reprezintă un model de bunătate și de înțelegere, fiecare

persoană dorindu-și să atingă această stare de mulțumire cu sine în raport cu ceilalți, mai pe scurt, fericirea. Acesta este cuvântul care definește ora de religie. ■

Andreea Ghețu, clasa a XII-a, București

Eu cred că armonia, prietenia și comunicarea cu profesorul de religie fac ca ora de religie să aibă succes. Noi, la ora de religie, ne simțim întotdeauna bine, cum ne învață și Dumnezeu să fim – ca o familie. ■

Bianca Vivien Sebeni, clasa a VI-a, Vișoara, Cluj

La religie nimeni nu învață de frica notelor, ci învață pentru a afla mai multe despre Dumnezeu, căci toți vor să afle mai multe despre El, chiar dacă puțini spun acest lucru. ■

Daniel Constantin

Ora de religie este cea mai importantă pentru mine, pentru că odată am avut un accident și nu îmi reveneam. În cele din urmă l-am întrebat pe domnul profesor ce să fac, iar el mi-a spus: „Roagă-te!” Eu nu știam cum, iar el m-a învățat. De atunci, ora de religie și domnul profesor de religie sunt cele mai importante puncte de reper pentru mine; în orice problemă care apare, religia este prima variantă la care apelez ca să o rezolv. ■

Tiberiu Sergiu Poponeț, clasa a VI-a, Vișoara, Cluj

Lucrarea profesorului de religie este asemănătoare cu pilda semănătorului. Arunci sămânța. Te străduiești cât poți de mult cu tot ceea ce ții de metode și mijloace pedagogice ca ea să rodească: pregătirea de specialitate, documentarea, tehnologiile moderne, aplicații interactive, perspectiva inter și transdisciplinară, iar aici Religia oferă dimensiunea pe verticală, fiind dincolo de orice disciplină, pentru că oferă răspunsuri la întrebările fundamentale ale omului, oferă sens vieții și perspectiva veșniciei. Ca profesor de religie, folosești latura cunoașterii lumii, a descoperirilor (inteligenta intelectuală), dar și latura cunoașterii interioare ce ține de inteligenta emoțională și de inteligenta spirituală. Însă toată această pregătire este pe plan secund. Pe primul loc este profesorul, care trebuie să fie un om sincer, autentic, viu. Transmiți mai puțin ce știi și mai mult ce ești. Viața duhovnicească, rugăciunea și modul în care te luminează Dumnezeu la ora respectivă sunt esențiale.

În final, lucrarea este a lui Dumnezeu în sufletul copilului, iar „succesul”, dacă este să vorbim în acești termeni, aparține profesorului doar în măsura în care a reușit să-l facă pe elev să-și deschidă ușa inimii pentru a-L primi pe Hristos. ■

Prof. Niculina Filat

Care credeți că este diferența dintre un elev care studiază azi Religia și un elev din vremea când ați fost și dumneavoastră elev și nu se studia Religia?

Am copilărit în plin comunism într-un frumos sat din Bucovina. Nu studiam despre Dumnezeu la școală, dar Îl vedeam peste tot în jur: în măreția muntelui, în frumusețea naturii, în bunătatea oamenilor, în straiile populare, în tradițiile de sărbători, în cinstea cu care se lucra pământul. Și chemarea clopotului la rugăciune ne aduna pe toți într-o bisericuță mică de lemn. Tot ceea ce vedeai în jur te ajuta să te apropii mai mult de Dumnezeu și de o rânduială firească a vieții și a morții.

De 14 ani predau la un liceu în București și printre munți din beton cu o mare de asfalt la bază e mai greu să zărești un colț de cer albastru. Pentru un elev născut și crescut într-un asemenea mediu este mai dificil să-L întâlnească pe Dumnezeu prin ceea ce vede în jur. Iar dacă în familie copilul nu are parte de o educație religioasă, atunci ora de religie din școală îi poate oferi șansa de a auzi și de a cunoaște câte ceva din frumusețea iubirii lui Dumnezeu față de om. ■

Prof. Niculina Filat

Eu am avut șansa să fac Religie din clasa a VII-a. Până la această vârstă mergeam la biserică, dar nu înțelegeam semnificația slujbelor și a învățăturilor. Din momentul în care s-a predat Religie la școală mi s-au lămurit multe lucruri. Îmi aduc aminte că am aflat de ce o biserică are forma unei cruci sau a unei corăbii, iar de atunci m-am raportat în alt mod la locașul lui Dumnezeu. Predica nu putea înlocui ora de religie, în care noi adresam întrebări și primeam răspunsuri conform interesului nostru.

Am vorbit cu multe persoane care nu au făcut Religie și care mi-au mărturisit că le este destul de greu să se apropie de Dumnezeu, una dintre cauze fiind lipsa educației religioase din școală. Mulți dintre ei au trăit în vremea comunismului și au fost privați de dreptul unei relații cu Dumnezeu în copilărie. ■

Prof. Vasile Călușer

Elevul zilelor noastre trăiește o perioadă de glorie a împlinirilor tehnice, dar are nevoie, din când în când, pentru mai mult echilibru, de

un timp al său. Un timp pe care să-l petreacă spiritual și emoțional cu ceilalți, pe care crede că oricum îi cunoaște din mediul virtual. Aici e marea surpriză, că această cunoaștere este un fals. Ei sunt mult mai sensibili decât vor să arate, mult mai buni și mai toleranți. Numai că iureșul lucrărilor, tezelor, ascultărilor, proiectelor, materiilor stufoase, a convorbirilor la distanță cu părinții plecați în străinătate la lucru, îi fac să devină mai neabordabili, mai reci și cât se poate de ironici. Pentru elevul de azi, văd ora de religie ca pe o ușă în spatele căreia acești tineri se dezbracă de inhibiții, „talente” și alte „accesorii moderniste”, sunt mult mai comunicativi, mai personali, mai conștienți de propriile fapte.

Diferența este aceasta: elevul din trecut poate fi adultul de azi care îl întreabă pe elevul zilelor noastre care este calea cea mai scurtă către Dumnezeu, cu oboseala vădită a omului care a greșit de multe ori drumul din mândrie sau neștiință. Elevul de azi, prin ora de religie, va câștiga un timp pe care va ști cum să-l petreacă în iubire și comunicare cu cei din jur. Acest timp va fi comoara lui cea mai de preț. ■

Prof. Mirela Ungureanu-Simion

Ce are de oferit România Basarabiei

În presa culturală de la Chișinău, România mai este numită „Țară”, cuvânt scris cu majusculă, tocmai pentru a sugera ideea de apartenență, faptul că Basarabia este doar un colț din „țara mare de peste Prut”...

Un punct de referință permanent

Adevărul este că România totdeauna a fost *un punct de referință* pentru Basarabia, indiferent de regimul politic și de perioada istorică la care vrem să ne referim.

Chiar și în cei 106 ani de regim țarist (1812–1918), când ființa națională a românilor basarabeni s-a aflat în „cel mai negru întuneric”, contactele culturale dintre cele două maluri ale Prutului fiind ca și inexistente, orice manifestare de viață românească constituia un eveniment. Astfel, cele câteva turnee ale Teatrului din Iași au fost o revelație pentru basarabeni. Ioan Doncev relatează pe la 1863 că spectacolele de binefacere date la Chișinău de

trupa lui Teodorini au avut un mare succes: „I-au convins pe basarabeni că și în limba română sunt multe lucruri interesante, național atrăgătoare”.

Grigore Cazacliu, tovarășul lui Mihail Sadoveanu în călătoria sa prin Basarabia la 1919, își amintea că pe la sfârșitul secolului al XIX-lea, când era elev la Liceul tehnic din Soroca, împreună cu alți „feciori de răzeși și mazăli”, au mers la spectacolul prezentat în aer liber de Teatrul din Iași. Atunci, un actor pe nume Bobescu le-a vorbit pentru prima dată despre originile lor românești: „Într-o după-amiază, sub copacii umbroși din grădina publică, nu știu cum s-a făcut că ne-am trezit în jurul lui Bobescu. El vorbea, noi ascultam. Ne spunea despre Moldova de dincolo de

Prut și despre 1812; despre eroica istorie a strămoșilor noștri, despre veacurile de tristețe; despre nefericirea neamului rupt în patru vânturi, sub stăpâniri străine. Ne vorbea despre scriitori și poeți și despre nădejile viitorului. Acest rătăcitor actor de provincie a fost cel mai ascultat profesor de istorie al nostru, într-o după-amiază de vară, în umbra înstelată de lumină, pe când șepcile rusești ale cinovnicilor foiau în toate părțile pe alei. [...] Atunci întâia oară am simțit că-mi bate cu grăbire inima pentru ceva scump și tainic. După plecarea lui ne-am alcătuit în societate și-am început a căuta cărți românești...”

Ceva mai înainte, în septembrie 1841, în contextul în care limba rusă uzurpase toate sferile vieții publice, iar româna fusese izgonită de peste tot, reprezentanții nobilimii basarabene cereau lui P. Fiodorov, guvernatorul militar al Basarabiei, ca în școlile ținutale să fie predată și limba română ca materie de studiu, iar manualele să fie aduse de peste Prut, din Moldova și Valahia, urmând ca să fie procurate din suma obștească, adunată anual de la moșieri. Răspunsul firește că a fost negativ.

În anii de comunism feroce, în perioada sovietică, când de-a lungul Prutului era întinsă sârma ghimpată, râul fiind o apă imposibil de străbătut, și atunci, sau mai ales atunci, România oferea, în surdină, *un model cultural și identitar* pentru mulți tineri basarabeni. Cu atât mai mult cu cât regimul inventase între timp o nouă identitate, moldovenească, și o nouă limbă „moldovenească”, ambele fiind concepute ca alternative la identitatea românească și la limba română.

Ideologia oficială, a Partidului Comunist, crease și un nou tip de cetățean – *homo sovieticus, omul nou*, care nu avea patrie, nu avea identitate și nici religie, care nu trebuia să-și

cunoască rădăcinile, fiindcă acestea îi fuseseră ocluate.

În acest context, până în 1989 era aproape un act de curaj să citești cărți românești, să asculți muzică folk românească, să scrii cu alfabet latin. Întrucât la Chișinău nu exista carte românească, mergeam la Odessa ori la Kiev ca să ni le procurăm. Pe la căminele studențești se făceau adeseori raiduri, în timpul cărora cărțile achiziționate de noi cu atâta efort erau sechestrate. Deci, și atunci valorile românești erau privite cu sfințenie.

Îmi amintesc că, studentă fiind la Universitatea de Stat din Chișinău, ne adunam pe ascuns într-o cameră de cămin și, cu ușa încuiată, cu sonorul dat încet, ascultam colindele lui Ștefan Hrușcă, piesele lui Vasile Șeicaru sau recitam cu jumătate de voce *Doina* lui Eminescu, *Graiul neamului* de George Coșbuc, *Mistrețul cu colți de argint* a lui Ștefan Augustin Doinaș...

În vara lui 1989 au început să vină la Chișinău formații românești, teatre din România, ceea ce pentru noi constituia adevărate evenimente culturale.

Din 1990, Statul român a început să ofere burse de studii. Liceeni, studenți, doctoranzi au beneficiat de sprijin financiar pentru a-și putea face studiile în Țară. Ce șansă extraordinară am avut cu toții!

Basarabia ar trebui ajutată să devină conștientă de sine

Așa cum spuneam, de-a lungul secolului al XIX-lea, numit și secol al naționalităților, basarabeni și-au dus existența într-o izolare completă față de restul teritoriilor românești și față de țările europene, în general, ceea ce le-a obstrucționat cultivarea unei conștiințe identitare românești. Or, cum se știe, secolul al XIX-lea a fost decisiv pentru constituirea naționalităților și a conștiinței naționale în toată Europa.

Nu întâmplător, cu ocazia actului istoric al Unirii din 1 decembrie 1918, Onisifor Ghibu constata că dintre toate provinciile românești, Basarabia era singura care, „în ceasul revenirii ei la patrimoniul național, nu a adus pe altarul acestuia aproape nicio instituție de cultură și de viață națională”. În timp ce Transilvania intrase în România Mare având o Biserică națională, cinci seminarii teologice (cu rang de academii), licee, școli comerciale și mii de școli primare românești, un Partid Național

Român, organizat ca „o cetate a credinței și a naționalismului”, o presă cu tradiție de aproape un secol, organizația culturală ASTRA, care „oțelise sufletul și mintea întregii națiuni române” și tot astfel și Bucovina, deși în proporții mai reduse, Basarabia s-a prezentat la apelul istoric „lipsită de tot ce constituie caracteristica unui popor conștient de misiunea lui în lume: vechea moștenire a lui Ștefan Vodă se reîntorcea din seculara-i întemnițare cu Biserica rusească, cu școală rusească, cu politică rusească, cu organizații economice rusești”.

Spre deosebire de restul provinciilor românești, unde intelectualii aveau experiența unei lupte îndârjite și consecvente pentru menținerea drepturilor strămoșești prin promovarea culturii și a ideologiei naționale, fiind în același timp modele de demnitate națională pentru restul populației, în Basarabia, elitele locale, dimpotrivă, au fost asimilate și rusificate.

Pe la începutul secolului al XX-lea, Arhimandritul Gurie Grosu, viitorul Mitropolit al Basarabiei, scria: „Moldovenii învățați, boierii, preoții au încetat a se simți moldoveni; în familiile lor vorbesc numai rusește, limba rodnică au uitat-o. De moldoveni ei socot numai pe norodul de jos, pe țăranii «mojici», uitând că și ei sunt tot moldoveni, numai învățați rusește, culți. Mulți din intelighenția moldovenească se rușinează a se cunoaște pe sine de moldoveni, înțelegând sub numele de «moldovan» numai pe țăranul uitat – iară ei înșiși nu mai sunt țărani, ci intelighenți și drept aceea nu mai sunt nici moldoveni”.

Căpitanul Aurel Gheorghiu consemna la 1919 că doar țăranimea care vegeta în întuneric, își mai păstrase identitatea, dar o identitate

vagă și locală, care îi stârnește autorului cuvinte de compătimire: „Acest neam blând din fire, pașnic, fără școli unde să-și deschidă mintea, fără legi cinstitute, care să îl apere de obida boierului și a cinovnicului, fără teascuri de tipografii, cari să-i pună la îndemână puțința de a-și împărtăși dorurile, nevoile și frumusețile limbii, fără drumuri cari să-i înlesnească desfacerea prisosului produselor sale și lipsit cu desăvârșire de conducători sufletești, cari să-i întrețină neconținut legătura cu Patria-mumă, nu e de mirare zic, dacă conștiința națională a fost învăluită cu totul în acel întuneric de nepătruns pe care numai Unirea a putut ca să-l împrăstie”.

Prin urmare, România trebuie să țină cont de faptul că Basarabiei îi lipsește lecția istoriei și, deci, conștiința de sine, fiindcă între Prut și Nistru nu a existat o continuitate logică, evolutivă în educarea conștiinței naționale românești. Exceptând perioada interbelică, adică cei 22 de ani când Basarabia a făcut parte din România Mare și primii ani de democratizare și de independență (1989–1994), în Basarabia nu s-a impus un proiect coerent de afirmare a identității românești și de promovare a limbii române în societate.

Dacă regimul comunist a generat în România o răsturnare a sistemului de valori tradiționale, urmărind să abolească morala și credința strămoșească, în Basarabia situația a fost cu mult mai grea: identitatea a fost falsificată, religia a fost ocultată, ființa națională a fost aproape distrusă. În 1940, o parte din intelectuali au trecut Prutul, iar cei care au rămas au fost deportați în Siberia. Preoții au fost exterminați în vara anului 1940. După 1945, bisericile au fost închise, mănăstirile

transformate în ospicii sau grajduri, unde și unde mai exista câte o parohie...

Străbunicul meu de pe linie paternă, Vasile Lozovanu, a fost dus la Irkutsk în 1948 (unde a stat până în 1954) pentru simplul fapt că a fost primar în comuna Ciorești, județul Lăpușna. Întâmplarea a făcut că el fusese primar și în timpul Imperiului Țarist, înainte de 1918, dar Statul român nu l-a deportat pentru asta. Dimpotrivă, apreciindu-i calitățile organizatorice, înțelepciunea nativă și nivelul de pregătire, l-a repus în funcție... Or, de la Irkutsk el îi scria bunicii mele, Vera, scrisori care începeau cu *Doamne ajută!* și se terminau cu *Dumnezeu să vă aibă în pază!* Acesta putea fi un act de curaj într-o lume devenită atee, într-o lume din care Dumnezeu fusese izgonit și credința batjocorită.

Rămasă fără intelectuali, Basarabia a rămas fără modele autentice. Activiștii de partid de după război nu doar că nu știau românește, ci uneori erau analfabeți. Însă ei se erijau în noile elite. În acest context de impunere a unor false valori, cetățenii au devenit derutați, pierduți, fragili, manipulabili, asimilați lui *homo sovieticus*, niște persoane complexate, nesigure pe sine, cărora li s-a amputat memoria istorică. În felul acesta a fost pervertit sufletul basarabean, fiindcă s-a lucrat la esențe.

Într-un cuvânt, Basarabia a rămas în urmă, iar România trebuie să o ajute să recupereze secolul al XIX-lea, al naționalităților, să o stimuleze să se redescopere pe sine, să devină conștientă de sine și de valorile românești, de propriul său potențial spiritual. Ar trebui refăcută experiența interbelică.

Este vorba de o investiție pe termen lung, investiție ce trebuie făcută în tineri. Cât mai mulți tineri, elevi și studenți de peste Prut ar

trebui să vină măcar o dată pe an la Mănăstirea Putna. De fapt, cred că orice basarabean conștient de sine ar trebuie să facă un pelerinaj la Mănăstirea Putna.

Mai multă empatie sufletească

Dat fiind trecutul său, Basarabia se confruntă și astăzi cu o derută identitară, cu lipsa de închegare a românismului la nivelul mentalului colectiv. Sufletul basarabean încă nu s-a trezit complet. Dacă în perioada interbelică lucrurile s-au redresat puțin, iar basarabenii au început să se readeștepte din amorțeala indusă în timpul Imperiului Țarist, tăvălugul comunismului a șters cu buretele orice urmă de conștiință românească, inducându-le în subconștient ideea că ei ar fi altceva decât românii, că ar vorbi o altă limbă, chiar dacă asemănătoare cu româna, dar, totuși, deosebită.

Cu tot entuziasmul Podului de flori din 1989 și a stării de efervescentă din primii ani postdecembriști și tot ce a urmat după aceea, adevărata reîntâlnire dintre România și Basarabia încă nu s-a produs. Nu mă refer la partea materială. Mai curând decât sprijin economic, România ar trebui să fie mai aproape sufletește de Basarabia, să o simtă cu inima, să empatizeze cu sufletul său.

Parafrazându-l pe Mitropolitul Antonie de Suroj: „Dacă am putea, dacă am ști să ne întâlnim între noi cu dragoste simplă, din inimă, omenească. În lumina Evangheliei să ne gândim la fiecare întâlnire, nu ca și cum oamenii s-ar ciocni și apoi s-ar despărți, ar trece unul pe lângă celălalt fără să bage de seamă”. Ca în parabola evanghelică, România trebuie, ca și samarineanul, să-și oprească privirea asupra fiecărui basarabean, să nu lase pe nimeni să treacă nebagat în seamă, și când ascultă – să asculte, nu doar să recepteze sunetele cuvintelor. Și împreună să-L întâlnim pe Hristos, cu săltare de bucurie, cu nădejdea că până și cel mai sărac, indecis, nesigur basarabean are pe cineva dintre frații români care crede în el fără capăt, fără margini. Să încercăm deci să ne întâlnim așa cum ne învață Apostolul Pavel: „Primiți-vă unii pe alții precum și Hristos v-a primit pe voi” (Romani 15, 7), fără să așteptăm ca basarabenii să devină mai buni, mai asemănători nouă, mai aproape de noi, ci așa cum sunt – căci „dacă îl cuprinzi pe om cu incendiul dragostei, el se va schimba, se va despietri, va deveni om”. ■

Eugenia Bojoga

Tinerii români din Cernăuți în contextul păstrării identității naționale

Comunitatea românească din Cernăuți trece prin clipe dificile, cauzate mai ales de conflictul nemilos din estul Ucrainei. Sunt tineri români care au fost înrolați în armată, în bază legală, dar mai sunt și tineri care își fac studiile la școlile și universitățile din Cernăuți. Din păcate, numărul de școli cu predare în limba română este în descreștere, părinții deseori își dau copiii la clasele și școlile cu limba de predare ucraineană, considerând limba ucraineană una cu perspective. În același timp, angajarea în câmpul muncii necesită cunoașterea limbii ucrainene. De aici rezultă, în mod logic, că identitatea națională capătă o dimensiune secundară, în comparație cu avalanșa de evenimente economice și sociale. Acțiunea mai multor factori laolaltă actualizează problema păstrării identității naționale.

Din păcate, începe să se simtă o ruptură între tinerii din Cernăuți și cei din România. Mare mi-a fost mirarea când unii liceeni din sudul Bucovinei m-au întrebat cu mirare: „Mai sunt și români în Ucraina?” O problemă în plus sunt barierele de ordin economic. Piața și globalizarea înghit identitatea, fără de care – să recunoaștem – tinerii români își vor uita rădăcinile.

Dar, totuși, pot fi evidențiate unele scilipiri ale luptei pentru păstrarea identității naționale românești la Cernăuți. Nucleul studențimii românești la Cernăuți continuă să fie Catedra de Filologie Română și

Clasică din cadrul Universității Naționale din capitala Bucovinei istorice. Din când în când, studenții de acolo mai organizează câte un cenaclu, care apoi dispare și din nou reînvie – acțiuni sporadice, dar care au, totuși, loc. Recent, în timpul unei întâlniri a Secretarului de Stat al Departamentului Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, domnul Sebastian Hotca, cu studenții români din Cernăuți, s-a constatat că tinerii au nevoie de literatură în limba română, că vor să cunoască și mai mult România, solicitând să fie inaugurate proiecte pentru tinerii din Nordul Bucovinei prin care ar putea descoperi mai ușor Țara Mamă.

De fapt, tinerii de la Universitatea Națională din Cernăuți, dar și de la alte instituții de învățământ (Gimnaziul nr. 6 și Școala nr. 10 din Cernăuți, cu limba de predare română) constituie nucleul colaboratorilor Ligii Tineretului Român „Junimea” din regiunea Cernăuți – o organizație neguvernamentală

care își propune să promoveze valorile culturale românești în mijlocul tineretului. De menționat că membrii ligii amintite au creat, cu sprijinul Guvernului Român, un portal de știri în limba română – „BucPress.eu” – pentru satisfacerea unei necesități informaționale și culturale moderne a românilor din Ucraina, anume funcționarea, cu acces liber și transparent, a unui portal independent de știri. Membrii ligii respective au participat și la o serie de proiecte europene privind combaterea traficului de ființe umane, campanii informaționale antidrog și altele.

Din păcate, acțiunile asociațiilor românești din Cernăuți nu au un caracter de masă, deci – sociologic vorbind – în mare parte viața culturală românească se află la nivelul academic, noile generații de români integrându-se tot mai mult în societatea mai largă.

O mare problemă în acest context este faptul că tinerii români, după absolvirea școlilor medii în limba română, sunt nevoiți să-și facă studiile superioare în limba ucraineană. De aici apare și ideea că limba română nu are nicio perspectivă. Accesul tinerilor din Ucraina la învățământul superior din România este unul limitat, iar în cazul absolvirii unei universități românești, tinerii din Cernăuți preferă să rămână în România.

Problema respectivă este conștientizată de liderii comunității românești din Cernăuți, care au solicitat guvernatorului regiunii Cernăuți, Oleksandr Fișciuk, să se deschidă la Universitatea din Cernăuți o Facultate

cu predarea tuturor disciplinelor școlare în limba română. Este vorba despre o Facultate Pedagogică, la care studenții români și-ar putea face studiile în limba maternă. Propunerea respectivă este examinată în cancelariile de la Kiev, însă unele persoane din conducerea universității cernăuțene deja și-au exprimat nemulțumirea față de o astfel de „inovație”.

În cadrul aceleiași întâlniri, liderii asociațiilor culturale românești din Cernăuți (Editura „Alexandru cel Bun”, Societatea Scriitorilor Români din Cernăuți, Fundația Culturală de Binefacere „Casa Limbii Române”, Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești și altele) au cerut domnului Fișciuk să contribuie la organizarea de cursuri de perfecționare pentru profesorii din școlile românești, la toate disciplinele școlare, în limba română. În acest scop, se dorește să fie invitați specialiști din România și Republica Moldova, să se introducă cursul de traducere a terminologiei româno-ucrainene și ucraineano-române, să se alcătuiască și să se editeze dicționare terminologice bilingve pe domenii.

Merită menționat faptul că tinerii din Cernăuți au la dispoziție, de ceva timp, o bibliotecă de carte românească – „Glasul Bucovinei” –, care se află în centrul orașului. În cel mai scurt timp, pe fosta stradă Domnească, în inima Cernăuțiului, va funcționa o librărie românească particulară, finanțată de sectorul privat, a cărei apariție demonstrează faptul că, umăr la umăr, pot fi atinse unele scopuri frumoase.

În acest context, este important ca instituțiile pentru cultură românească din Cernăuți să nu rămână „forme fără fond”. Din acest punct de vedere, asociațiile național-culturale românești din zona Cernăuțiului trebuie să ia serios în considerare necesitatea unei revizui a relațiilor cu tinerii și a atitudinii față de ei. Noile provocări ale globalizării, informatizării și comercializării vieții culturale necesită alte viziuni și alte metode de păstrare și dezvoltare a identității românești din afara României. Sperăm că noile realități sociale vor reprezenta un impuls pentru o nouă fază a renașterii identitare românești din Cernăuți. ■

Marin Gherman, Cernăuți

Sediul Mitropoliei Cernăuților, sec. al XIX-lea, în prezent Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych”

Ortodoxia și critica normalității

Bruce Foltz, de la Eckerd College, Universitatea de Stat Pennsylvania, Florida, face parte din grupul unor importanți profesori universitari de filosofie din SUA convertiți la ortodoxie. A vizitat Mănăstirea Putna în 2014 și 2015. Considerăm potrivită prezentarea pe care editorul volumului „Întoarcerea spre răsărit: filosofii contemporani și vechea credință creștină” o face autorilor care își mărturisesc credința, între care și profesorul Foltz – Serafim după numele de botez: „au o dorință de a se adânci în autentica și iubitoarea comuniune cu Dumnezeu cel viu, cu poporul lui Dumnezeu și cu întreaga creație a lui Dumnezeu”.

În Europa Occidentală și sfera sa de influență, noțiunea de „normalitate” este asediată din mai multe direcții, în special în rândul tinerilor.

În primul rând, se aduce în discuție vechea problemă a ipocriziei. Nu trebuie să știi multe despre comportamentul uman pentru a vedea, cum spune zicala, că oamenii „nu fac ceea ce învață pe alții”. Normele care sunt predate tinerilor acasă sau la școală nu sunt respectate de înșiși cei care le predau. Această critică a normelor a fost expusă foarte bine în *Republica* lui Platon, marele dialog în care doi tineri se plâng că, în timp ce dreptatea, sau am putea spune noi, virtutea, este laudată în public, lucrurile nu sunt așa în spatele ușilor închise, unde adulții se plâng că le e greu să facă ceea ce e drept și chiar spun că e mai bine să ignori dreptatea dacă nu poți fi tras la răspundere. Aici, normalitatea e văzută ca o fațadă pentru a apărea bine în ochii oamenilor, fațadă care adesea ascunde adevăratele fapte și intenții. Este superficială și înșelătoare, o mască. Desigur, trebuie să ne întrebăm dacă o societate poate supraviețui atunci când

membrii ei nu cred cu adevărat în normele ei, dacă fiecare crede, în ascuns, că e mai bine să pari altruist și preocupat de soarta oamenilor, în timp ce, în realitate, își urmezi propriile scopuri și interese egoiste.

În al doilea rând, există și o critică a normalității de dată mai recentă, inaugurată de multe figuri boeme sau de avangardă ale secolului al XIX-lea european și care a culminat cu filosoful german Nietzsche. Această critică afirmă că însăși ideea de normalitate este pentru cei slabi și pentru sclavi, pentru oamenii de rând, care nu au destulă creativitate pentru a trăi o viață originală și independentă. Aceasta a avut ecouri târzii, și mai puțin nobile, în jargonul contra-cultural al anilor 1960, în care oamenii care păreau normali erau ridiculizați ca fiind „rigizi” sau „obtuzi”. În cel mai bun caz, acest punct de vedere are meritul de a realiza că normele care sunt predate tinerilor nu sunt deloc înalte. Adică, în raport cu prima critică, normalitatea promovată public nu este prea înaltă ci, din contră, prea joasă, un set minim de norme în loc de standarde adevărate pentru excelență. În cel mai rău

caz, încurajează un comportament bizar și distructiv. Căci dacă oamenii sunt liberi să creeze norme „mai înalte” sau „mai autentice”, atunci ce ar putea împiedica posibilitatea ca multe – dacă nu chiar majoritatea – dintre aceste norme noi și neverificate să aibă efecte catastrofale atunci când sunt puse în aplicare? (Pentru cei interesați, romanul *Demonii* al lui Dostoievski este un exemplu despre cum idei aparent nobile, utopice, au efecte dezastruoase, cu adevărat demonice, atunci când sunt puse în aplicare de tineri „idealiști”).

În sfârșit, mai este și o critică a normalității care afirmă că toate normele nu sunt decât creații omenești, în funcție de societatea care le adoptă. În loc să caute ceva mai înalt, această critică justifică orice tip de comportament rău ca fiind propriu unui grup sau altuia, cu consecința că, din moment ce nimeni nu e mai bun ca altul, trebuie doar să încercăm să înțelegem acțiunile și motivele altora, fără a le judeca. Acest punct de vedere este adoptat de știința comportamentală și de mulți dintre cei care promovează un „multiculturalism” care vede în orice încercare de a promova norme comune o nedreptate și o tiranie. Dar poate vreo societate să supraviețuiască (sau să funcționeze normal) fără un set de norme comune, fără o idee despre ce tip de viață constituie norma pentru membrii ei?

Trebuie subliniat că, deși toate aceste critici subminează în mod periculos normele pe care trebuie să se bazeze orice societate, fiecare conține un sâmbure de adevăr. Și este

unul dintre punctele forte ale Ortodoxiei că asumă fiecare dintre aceste adevăruri parțiale chiar cu mai multă vigoare decât o fac acești critici ai normalității, în același timp punându-le într-un context care nu numai că face posibilă existența în comun, ci, în măsura în care Ortodoxia este îmbrățișată și trăită, arată adevăratul potențial al comuniunii umane în cadrul celei mai autentice și înfloritoare comunități, pe care Părinții au numit-o *ecclesia* – Biserica.

Ca răspuns la prima critică, Ortodoxia subliniază de la bun început că trăim într-o lume căzută, o lume în care nu se trăiește nici măcar la cele mai joase standarde pe care societatea umană le adoptă – o lume în care ipocrizia este omniprezentă. Spre deosebire de Creștinismul Apusean, care, sub influența lui Toma de Aquino, crede într-un tărâm al „legii naturale” pe care rațiunea îl poate descoperi de una singură, tărâm la care virtutea „naturală” poate adera fără niciun ajutor de sus, creștinii ortodocși știu că fără Hristos nu putem face nimic, că până și cele mai bune strădanii ale noastre de a ne dezbrăra de egoism, de exemplu, sunt găunoase și nesincere. Filosoful german Immanuel Kant susținea chiar că, dacă ne examinăm foarte atent motivațiile, se va dovedi foarte puțin probabil să fi făcut vreodată în viață o faptă realmente altruistă, care să nu aibă o urmă de egoism în ea. Această incapacitate de a ne conforma „Legii” este o temă recurentă în Noul Testament, mai ales în Epistolele Sfântului

Apostol Pavel. Și în loc de „Lege” putem pune orice norme promovate într-o societate.

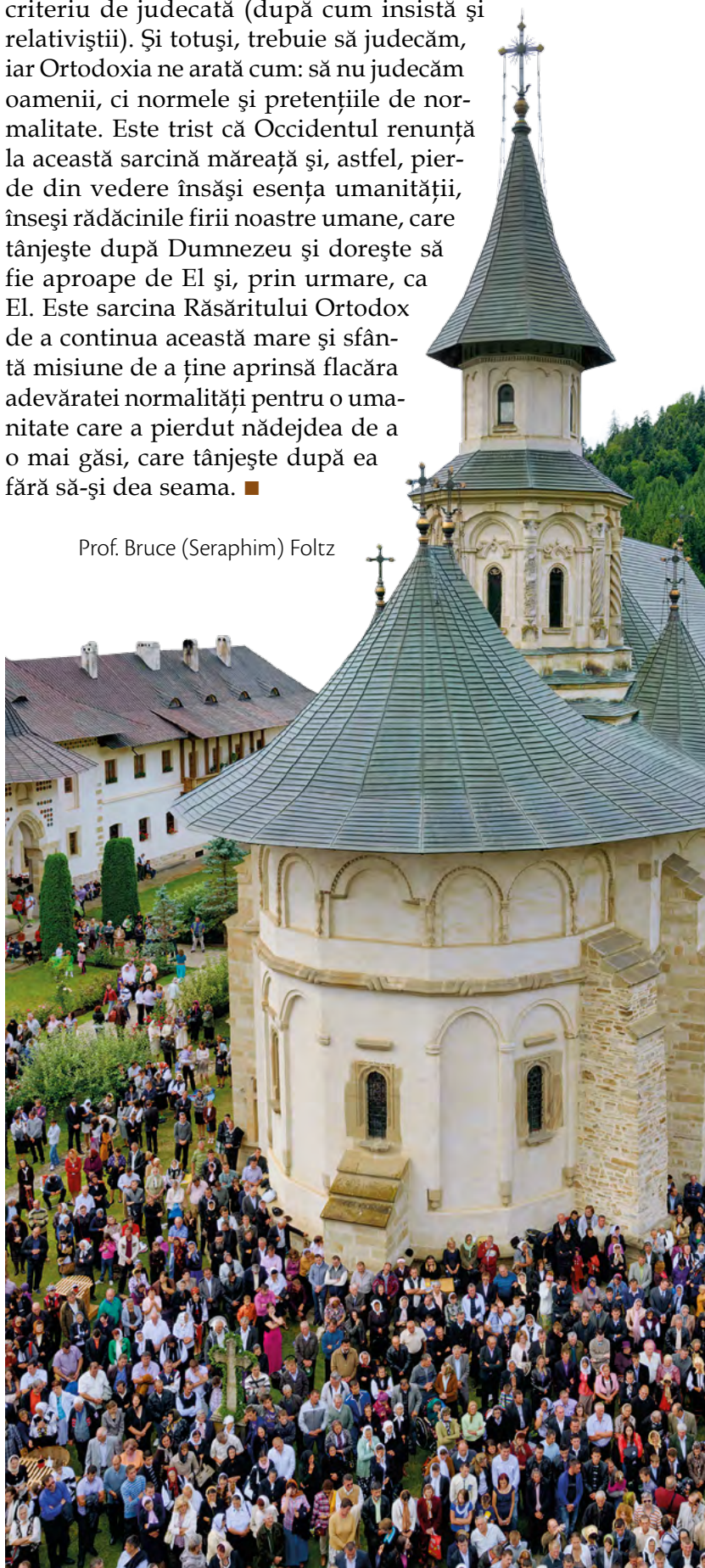
În ceea ce privește cea de a doua critică, Ortodoxia arată cum, cu ajutorul harului dumnezeiesc, nu numai că putem respecta legea – și aceasta chiar în spiritul, nu doar în litera ei –, ci putem să o depășim cu mult. Și aceasta deoarece faptele făcute din iubire autentică, cea iubire de care suntem capabili numai când Duhul lui Dumnezeu Se sălășluiește în noi, depășesc cu mult normele convenționale, pe care le arată ca fiind rudimentare și mediocre. Din nefericire, Occidentul a pierdut viziunea aceasta a unui tip de moralitate mai înalt și în multe aspecte a redus creștinismul însuși la o moralitate foarte convențională. Însă în Răsăritul Ortodox se păstrează încă norma deplină descoperită Bisericii primare, care se regăsește în idealul *theōsis*, de a deveni una cu Dumnezeu: literal, a fi „îndumnezeit”. Cu adevărat, aceasta este o normă mai înaltă decât tot ce a putut descoperi vreodată lumea, o normă pe care creștinismul occidental nu poate visa să o atingă, chiar dacă ar auzi de ea. Căci, fără exemplul viu al cuvioșilor monahi și monahii, care-și petrec viața în post și rugăciune, în privegheri și luptă ascetică – o realitate care lipsește în Occident –, unde am putea găsi asemenea exemple de bunătate supra-umană? Nietzsche a atacat moralitatea convențională ca „umană, mult prea umană”. Însă ar fi trebuit să spună „nici măcar aproape de a fi umană”, căci, așa cum arată Ortodoxia, adevăratele norme pentru oameni, singura normalitate pe care ar trebui să o acceptăm, este viața în Hristos, o viață care iradiază bunătatea nemaipomenită și sfințenia deplină a lui Hristos Însuși.

În sfârșit, în legătură cu cea de a treia critică, în mijlocul relativismului etic și cultural, Ortodoxia ne dă adevăratele puncte cardinale, reperele pentru acest set de norme înalte. Da, entitățile și sub-entitățile sociale au norme diferite. Dar nu, ele nu sunt egale. Unele lucruri care sunt predate ca norme în anumite timpuri și locuri sunt mai degrabă distorsionări și deformări ale naturii umane. Trăim într-o lume căzută. Unele dintre aceste norme sunt mai aproape de viața dumnezeiască la care suntem chemați să fim părtași. Dar, în afara Bisericii, niciunele nu sunt cu adevărat pe măsura slăvitei viețuiri pe care Hristos ne-a arătat-o și ne-a făcut-o accesibilă.

Unele norme sociale sunt mai bune, altele mai rele, dar, în afara Sfintei Biserici

Ortodoxe – Însuși Trupul lui Hristos pe Pământ –, într-adevăr, nu există niciun criteriu de judecată (după cum insistă și relativistii). Și totuși, trebuie să judecăm, iar Ortodoxia ne arată cum: să nu judecăm oamenii, ci normele și pretențiile de normalitate. Este trist că Occidentul renunță la această sarcină măreață și, astfel, pierde din vedere însăși esența umanității, înseși rădăcinile firii noastre umane, care tânjește după Dumnezeu și dorește să fie aproape de El și, prin urmare, ca El. Este sarcina Răsăritului Ortodox de a continua această mare și sfântă misiune de a ține aprinsă flacăra adevăratei normalități pentru o umanitate care a pierdut nădejdea de a o mai găsi, care tânjește după ea fără să-și dea seama. ■

Prof. Bruce (Seraphim) Foltz

Epitrahilul cu 12 prooroci, dedicat Maicii Domnului

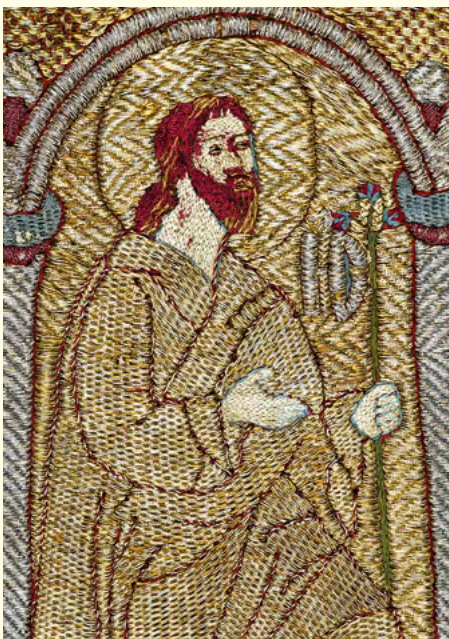
Părintele Nicolae Steinhardt spunea despre poporul român că are două evlavii care îl definesc și pe care nu trebuie să și le piardă: cinstirea Maicii Domnului și cinstirea Sfintei Cruci. În vreme de necaz, în vreme de încercare, personală sau a întregului popor, nădejdea ni se îndreaptă către Fecioara Maria.

Sfântul voievod Ștefan cel Mare a avut o evlavie deosebită către Maica Domnului. El a pus prima sa ctitorie, care îi va fi și loc de îngropare, Mănăstirea Putna, sub acoperământul ei. Între darurile făcute mănăstirii, pentru a o cinsti pe Slăvita Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, se numără un epitrahil unicat, din jurul anului 1502. Acest epitrahil este astăzi expus în muzeul mănăstirii.

Compoziția face referire la Născătoarea de Dumnezeu, care este evocată exclusiv prin intermediul simbolurilor: 12 prooroci alcătuiesc compoziția, fiecare dintre ei fiind înfățișat cu o profeție despre Maica Domnului.

Primul profet reprezentat este Moise, care are în mâini o amforă. Ne amintim aici de scoaterea evreilor din Egipt, de drumul acestora prin pustiu. Sfânta Scriptură ne spune că în tot acest răstimp, Dumnezeu i-a hrănit pe evrei cu mană, adică cu pâine cerească, ce era „albă, ca sămânța de coriandru, iar la gust, ca turta cu miere” (Ieș. 16, 31). Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să umple un vas de aur cu această pâine, care să fie păstrată în viitor ca mărturie. Mana îl simbolizează pe Hristos, iar amfora, pe Maica Domnului, ca una care l-a purtat în pântec pe Fiul lui Dumnezeu.

Profetul Aaron ține în mâna dreaptă o cădelniță cu un cărbune aprins. Cărbunele îl simbolizează pe Iisus Hristos, iar cădelnița este un simbol al Maicii Domnului: așa cum cădelnița avea în sine cărbunele aprins, tot astfel, Fecioara Maria

purtase în pântecul ei focul dumnezeirii.

Profetului Iacov i se descoperise în vis o scară care cu un capăt se sprijinea pe pământ și cu celălalt atingea cerul, iar îngerii lui Dumnezeu se suiau și se pogorau pe ea. Scara o simbolizează pe Maica Domnului, prin mijlocirea căreia Dumnezeu avea să Se coboare la oameni.

Ghedeon este următorul profet reprezentat, înfățișat cu un caier de lână în mâini. Profetul ceruse lui Dumnezeu să facă o minune, anume să pogoare rouă pe lâna care se găsea în aria sa, tunsă de la oi, iar locul dimprejur să rămână uscat. Lâna o prefigurează pe Maica Domnului, iar căderea de rouă, întruparea Mântuitorului Hristos.

Profetul Iezechiel a închipuit-o pe Maica Domnului ca poartă a templului din Ierusalim, veșnic încuiată, care „nu se va deschide și niciun om nu va intra pe ea, căci Domnul Dumnezeu lui Israel a intrat pe ea” (Iez. 44, 2). Această profeție face referire la pururea-fecioria Maicii Domnului, adică la faptul că ea a fost fecioară înainte de naștere, în timpul nașterii și după aceea, în vecii vecilor.

Tot despre pururea-fecioria Mariei amintește și profetul Daniil, care este înfățișat

pe epitrahil ținând în mâini un munte din care se desprinde o piatră netăiată de mână. Acest simbol evocă zămislirea mai presus de fire a lui Iisus, din pântec fecioresc.

Ceilalți profeți de pe epitrahil sunt David, Solomon, Isaia și Zaharia. Maica Domnului este asemănată de Isaia cu un toiag înflorit, deoarece Fecioara era din neam regesc, iar Zaharia o aseamănă cu un sfeșnic de aur, purtător de lumină (numele *Maria*, în limba ebraică, înseamnă *Cea care luminează*).

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi! ■

Monah Alexie C.

Întuneric și lumină

Sperând că drama mea va folosi ridicării cuiva din noroi, scriu câte ceva legat de trecutul meu în care viața încă nu-mi începuse cu adevărat.

Tatăl meu, șef de cârciumă, undeva între ateu și credincios indiferent, crescut în frica de tatăl lui care îl încingea la prima abatere de la prostescia lui rânduială, n-a găsit în el puterea de a opri perpetuarea spiritului impunător și ne-a privat, pe cât posibil, pe mine și pe fratele meu, de libertinajul de care nici nu ne trecea prin cap că nu avem nevoie. Mama mea, deși vroia să păstreze familia întreagă, după ce a aflat de sălbăticiunea tatălui, a divorțat când aveam 10 ani. Deși mama era credincioasă, nu era loc de aprofundare printre atâtea griji ce păreau a fi prioritare; așa a rămas și după. Averile s-au vândut și mama mea, fiind mai naivă și grăbită să încheie procedurile, s-a trezit fără cea mai mare parte a banilor ei, fapt ce ne-a forțat să stăm în chirie pe ici-colo. Îngreunându-se situația, după 2 ani mama ei

ne-a invitat să locuim la ea, dar după mutare, stagnând în sărăcie, mama s-a văzut nevoită să plece imediat în Italia la muncă.

De aici începând, felurite tentații ne vor da târcoale, multe biruindu-ne, până ce vom ajunge să ne socotim printre cei mai norocoși pentru că nu are cine să ne ia de perciuni.

Prima dependență mai serioasă a fost cea de masturbare, apoi de jocurile video și de dulciuri de tot felul, care mi-au ținut ani la rând locul mâncărilor consistente. Uitasem de sărăcie, uitasem că mama îi spală pe alții la fund pentru mofturile mele, uitasem că nu am casa mea și uitasem că există reguli, gândind că pot face ce vreau și are cine-mi ține spatele cât sunt copil. La 14 ani am început, prin moamele unei prietene, să tragem prenadez din pungă, obicei de care abia am scăpat.

Eram rocker și mai ieșit din comun, și asta m-a ajutat să-mi încep viața sexuală, lucru care m-a făcut mare în ochii prietenilor. Am început să beau alcool aproape zilnic, luându-mă

la întrecere în presupusa bărbăție abia descoperită. Deși renunțasem la prenatal după ce a aflat tot orașul ce fac, alcoolul avea să se țină de mine încă 10 ani. Cannabisul era mai rar și-l îmbrățișam periodic fără ezitări. În timp, am mai consumat multe altele, de curiozitate. La liceu am început să fumez tutun. Într-o zi un prieten mi-a arătat un site de unde pot cumpăra „iarbă legală” sau etnobotanice – click. Au urmat 8 luni de dependență puternică cu consum zilnic, timp în care conduceam mașina plină cu dubioși și livram tinerilor la domiciliu sute de țigări prăfuite, rulate personal. Înțelegând cu greu că sunt la pământ și cu încă un paragraf în CV-ul local, m-am hotărât, cu ocazia unei vizite la mama, în Italia, să renunț la proastele mele obiceiuri.

Zis și făcut, dar parțial. Odată ajuns înapoi acasă am decis să urmez calea naturală a cannabisului. Mă consola zvonul cum că nu ar crea dependență, dar aveam să aflu mai târziu că nu-i adevărat, după ce am tot lungit-o trei luni până să mă opresc, deși uram starea pe care mi-o provoca. Iarba îmi alimenta o lene ce m-a ținut ani întregi într-o superficialitate totuși țâfnoasă, din care n-aș mai fi ieșit dacă nu m-ar fi scuturat avertismentul unui traficant de a lua o pauză, căci sunt sub lupa poliției. Frica și-a făcut efectul instant și am renunțat să mai alimentez gașca cu „cele necesare”, urmând ca la scurt timp să fiu evitat pentru inutilitatea mea.

Reiki, energii, iluminare...

Într-o zi am fost chemat de un prieten să cunosc pe cineva, persoană pe care am început să o idolatrizez pentru că îi mergea gura într-una despre lucruri de care eu nu știam nimic. În mai puțin de o zi mi-a umplut capul cu „energiile” ei și m-a învățat să văd aureole roată în jurul oamenilor. Din ateu am început să alunec spre un tărâm spiritual nesigur, pentru care eram în stare de multe. În doar o săptămână am plecat cu prietenul meu la ea, la Cluj, pentru a ne iniția în Reiki.

Reiki este prezentat ca o tehnică tradițională japoneză de auto-vindecare generală, și în scurt timp de vindecare a altora. Se transmite prin „punerea mâinilor” pe anumite părți ale corpului, se dă un anumit număr de simboluri pe care le desenezi oriunde cu degetul în funcție de ce problemă întâmpini, și ești gata de practică. Nu sunt condiții pentru a o putea practica, decât niște

vagi cunoștințe păgâne despre *chakre* pe care va trebui să lucrezi să le „desfunzi” și pontul cum că absolut totul e energie manipulabilă, într-un fel sau altul. Dacă nu ești convins de aceste „energii”, vei fi imediat după un mic ritual de inițiere, pentru că imediat începe să ți-o ia mîntea în toate părțile și corpul se simte permanent circulat de niște vânturi interioare.

Odată gătat captivantul ritual și după multe experiențe ciudat sincronizate cu oameni ciudați, m-am întors acasă înarmat cu ambiție pentru o viață spirituală despre care nu știam nimic. Am început să-mi formeze educația spirituală de pe internet și din cărți scrise din comunicarea cu nu știu ce forțe superioare, devenind tot mai convins, tot din aceleași surse, că acestea sunt secretele despre care masonii se tem să ajungă la oameni; normal că, punând problema așa, am pus botul imediat. Făceam exerciții zilnice de energizare, foloseam simboluri, vedeam aureole, meditam hindu, încercam să mă vindec pe mine și pe prieteni prin punerea mâinilor sau chiar pe ascuns. Odată am făcut hemoroizi și, pentru că unguentul nu folosea, m-am vindecat singur în câteva zile, dar după câteva săptămâni s-a agravat brusc și mai tare – după mult timp, lipsit de leac, Sfântul Efrem cel Nou și-a făcut milă de mine și mi-a ascultat rugăciunea. Mă îmbibam în superstiții și felurite credințe la doi pași de nebunie, care își aveau locul pentru că pentru mine adevărul era ceva relativ. Fiind grăbit să evoluez spiritual, începusem să combin tot ce știam în cele mai ciudate moduri, încercând să practic cât mai multe simultan.

Mi-am dorit să pot ieși din trup („proiecție astrală” în limbaj New Age). Într-o noapte în care abia recitisem niște presupuse căi de a reuși, vrăjmașul nu m-a mai lăsat să rabd și mi-a făcut o vizită spre a-mi atinge țelul. M-am trezit ca și captiv în propriul trup, iar orice încercare de a mă mișca mă obosea cumplit, accentuându-mi claustrofobia. După câteva sforțări absurde ale imaginației, mi s-au înfundat urechile, am simțit o presiune ciudată asupra mea și o altă presiune care-mi mișuna prin preajmă, dar și diverse vedenii și sunete care mă dominau prin dansul lor. După câteva secunde simt cum capul mi se înalță singur din pernă, închipuind foarte credibil mișcarea și simțind treptat depărtarea de trup, insuflându-mi-se să nu mă opun prin vreun gest pentru a putea merge mai departe. După vreo 30 de secunde, în care mă vedeam plutind prin cameră, am ezitat și m-am trezit

brusc în liniștea camerei, parcă văzându-mi traiectoria drumului înapoi într-o clipă. De trei ori am repetat procedura, pe durate tot mai lungi.

Nimeni nu mă înțelegea, dar nu-mi păsa, pentru că eu știam ce mi se întâmplă, ce văd și ce simt că-mi mișună sub piele. Deveneam tot mai energic, și mai irascibil în același timp, consolându-mă cu scuza că nu mă străduiesc îndeajuns. Așteptam faimoasa zi de 21 decembrie 2012, crezând că mă voi ilumina și voi ieși în stradă să ajut oamenii în neputințe să-și găsească calea. Asta a fost cea mai mare prosteală înghițită și cea mai greu de acceptat. Mi-era greu să accept că sunt neghiob și că va trebui să recunosc asta.

Scurtătura

Am început să fiu mai atent și mai critic legat de ce citesc sau aud. Între timp începusem să consum ciuperci și LSD o dată la câteva zile. Consumând drogurile astea mi-am spălat creierul în timp record, fără a mai fi nevoie să petrec ore în șir meditănd în poziții inconfortabile, oferindu-mi o scurtătură spre vedeniile de multe feluri și mult dorite. Simțeam o frică cumplită, dar credeam că nu știu eu cum s-o abordez. Consumam și ieșeam în oraș cu pupilele cât cireașa, dominându-mi prietenii, șocându-i și făcându-i să nu mai ridice vreun cuvânt împotriva-mi, dar nu pentru că mă iubesc, ci pentru că îi înspăimântam. Aveam experiențe demonice și le povesteam prietenilor ca într-o emisiune. Realizam treptat că nu înțelegeam mare lucru din puhoiul de ciudățenii care mi se desfășoară în cale și vedeam obositoare această spiritualitate în care să mă pot scălda din orice direcție poftesc.

După o experiență înfricoșătoare în oglindă în care am dat ochii cu dracu' - îndată ce mi-am putut veni în fire m-am smucit și am ieșit din baie călărit de ceva și cu mâinile în aer, strigând în gura mare *Tatăl nostru*; plângeam

și periodic repetam *Tatăl nostru* pentru a ține jivina la distanță -, am sunat-o pe bunica mea, în care mă încredeam pentru tinerețile ei dedicate qi-gong-ului, acceptându-i sfatul de a lua în considerare și Biserica. Ea își ascundea propriile vederi asupra spiritualității pentru a nu mă goni de lângă ea și, deși era ortodoxă, încerca să mi le combine ca măcar să fac și ceva bun printre altele. Tot ea m-a sfătuit să zic *Tatăl nostru* în timp ce îmi fac vrăjitoriile, lucru prin care m-a ajutat Dumnezeu să mă îndepărtez de exerciții și să rămân doar cu *Tatăl nostru* și cu *Psaltirea*. Deși nu eram sigur de ce, pentru prima dată voiam cu seriozitate să vorbesc cu un preot. Zis și făcut. Nerăbdător, am plecat să vorbesc cu un preot apropiat bunicii mele, ale cărui cuvinte m-au încurajat spre a-mi căuta un duhovnic la care, din îndrumarea lui, m-am și dus la foarte scurt timp.

Ultimul drum

Era duminică, primăvara lui 2013. Totul înflorea în jurul meu, numai eu nu. Ajuns în curtea Mănăstirii Poiana Brașov, am intrat și am asistat indiferent la Sfânta Liturghie, care era pe sfârșite. Cuprins încetișor de emoții, știind că se apropie momentul în care voi sta de vorbă cu părintele, m-a părăsit complet vitejia cu care intrasem și m-am trezit cu picioarele, sprâncenele și vocea-mi tremurânde în fața părintelui calculat și tolerant, căruia i-am cerut să mă ajute că se poate să fiu cam îndoctrinat de New Age și sunt cam debusolat. Nimerisem, în sfârșit, conștientizarea propriei neputințe și eram bucuros și uimit că chiar mă ascultă.

Mi-a prins tare bine că schimbasesm macazul. Fiind sub pământ cu inima, prin duhovnic am putut simți rapid multele capcane în care zăceam și din care Biserica s-a arătat singura în stare să mă scoată, găsind, în sfârșit, ceea ce nu știam unde să caut. Spovedania și împărtășania deasă și-au făcut înțeleș rostul,

descotorosindu-mă de mulțimea de borhot demonic din producția proprie. Obosisem și nu mai eram dispus să risc să mor căutând calea după bunul meu plac. Încetasem maimuțările, voind să fiu iubit ca să pot plânge de rușine și bucurie. Dumnezeu a știut să-mi arate că încăpățânarea de a mă apropia de demoni e numitorul comun al multora din obiceiurile mele nefaste. Astăzi nu mai consum o iotă de iarbă, alcool ori vreun alt analgezic, trezvia fiind singura mea garanție că merg în aceeași direcție și pe ultimul drum al vieții mele.

Ortodoxia mă pune la treabă și cu burta pe carte și mă testează dacă sunt serios când pretind că vreau să iubesc. M-a învățat să nu pun întrebări ale căror răspunsuri nu-mi sunt de folos acum, dar să cercetez pentru a înțelege mai multe. M-a întrebat de ce am atâtea în comun cu cei de care mă plâng. Biserica e familia pe care nu o pot condamna că se degradează, pentru că nu fac tot ce-mi stă în putință pentru a o îngriji. M-a învățat să câștig cinstindu-i pe Sfinții Părinți și pe cei de care ei au ascultat și prin care Dumnezeu S-a permanentizat în istorie ca să mi-L apropie și mie. Îmi aduce aminte că viața asta nu-i veșnică, dar urmează una, indiferent că îmi convine sau nu. Mă încurajează să nu fiu extremist și nici

indiferent ori să ling toate cizmele, ci demn. M-a convins că nu există echilibru între bine și rău, ci doar în binele stabilit de Hristos. Mi-a arătat că doar prin rugăciune se poate observa gheața subțire pe care umblu la tot pasul. M-a scos din groapă și mi-a întins manualul de instrucțiuni, iertându-mi că i-am dat peste mână atât timp. Fiecare carte duhovnicească mi-e completare, speranță și încurajare, dar fiecare Liturghie îmi e practică. Îmi dă să simt folos chiar și când nu reușesc. Am de ales, dar mă bucur să mi se spună ce să fac. Chiar dacă nu o pot încă trăi, pot vedea și înțelege parțial armonia zestrei lăsate de Dumnezeu pe pământ. În ea îmi găsesc curăția de care nu m-aș mai dezlipi.

Așa că cine vrea, să-și ia. N-am de gând să mor ca un prost și am totul de pierdut dacă am impresia că strămoșii mei au murit pentru a-mi da libertatea de a mă sinucide ușor în cârciumă, consolându-mă laș cum că deja s-a dus totul de râpă și să profit grăbit de restul existenței mele nefolositoare pe-aici. N-am să mor când sau că o vreau eu, așa că aș face bine să mă bucur pe bună dreptate de viață în singurul sens al cuvântului, în Hristos. Amin. ■

Răzvan Moga

Oameni ai lui Dumnezeu

Ne cunoaștem părinții? Ne cunoaștem bunicii? Dacă simțim că fără a-i cunoaște viața noastră ar fi mai goală și sensul ei ne-ar rămâne în parte ascuns, atunci să ne întrebăm și mai mult: ne cunoaștem înaintașii plini de lumină și putere, prin care Dumnezeu a purtat, peste veacuri, prin vremuri grele, acest neam spre a-l fi popor credincios?

Voievozi creștini – icoane curate ale sufletului românesc

Răsunetul biruinței de la Vaslui (10 ianuarie 1475) a lui Ștefan cel Mare a fost imens: „Niciodată armatele turcești n-au suferit un dezastru atât de mare”, scria însăși Mara, mama sultanului Mahomed al II-lea. Cronicarul polon Jan Długosz consemna: „După părerea mea, el este cel mai vrednic să i se încredințeze conducerea și stăpânirea lumii, și mai ales funcția de comandant și conducător contra turcilor”. ■

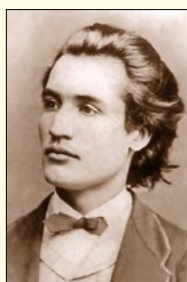

Omul, fie împărat sau slugă, bogat sau sărac, se aseamănă cu Dumnezeu de trei ori în viață: când i se naște un fiu; când pricepe și se împărtășește cu Trupul și Sângele lui Hristos; când, nedreptățit, se împacă cu suferințele sale. ■

Sfântul Neagoe Basarab

Poetul nepereche

Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoare elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și a unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea printre poloni, unguri,

tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioane de români cari trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea și ritualurile ei poate fi cosmopolit, socialist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e. ■

Mihai Eminescu

Un țaran imperial...

Dacă murim aici [Aiud] în lanțuri și în haine vărgate, nu noi facem cinste Poporului Român, ci Poporul Român ne-a făcut onoarea să murim pentru el.

- Cum vă rugați lui Dumnezeu?

- Cu umilință! Și cu *Tatăl*

nostru. Numai față de Dumnezeu și de neamul românesc mă simt nimic, cu toate că am fost vârful generației mele.

Mă mișc între Dumnezeu și neamul din care fac parte. În afară de acești termeni, nu văd nimic semnificativ între cer și pământ. Poporul român este una dintre minunile lui Dumnezeu în mersul Său prin Univers. ■

Petre Țuțea

... și un ierarh mărturisitor

Orice mamă din lume își adoră copilul, dar Sfânta Fecioară e singura care I Se și roagă. Rugăciunea este cântecul de leagăn al Maicii Domnului, un cântec pe care

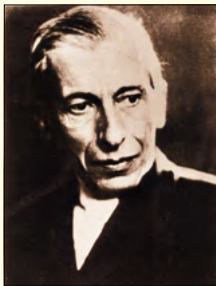
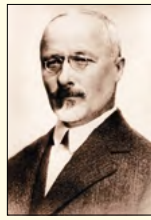
Fiul ei Și-l va aminti la Cana Galileei și, mai apoi, la Judecata de la sfârșitul veacurilor. ■

Mitropolitul Bartolomeu Anania

Cultura Evangheliei

Un om, ca și un popor, atâta prețuiește, cât a înțeles din Evanghelie. ■

Simion Mehedinți

Știința vieții m-a determinat să afirm într-o lecție anterioară: *Cred în Dumnezeu*. Aceeași știință mă determină astăzi să adaug: *Și în Iisus Hristos*.

Medicul trebuie să fie un savant care iubește din tot sufletul știința medicală, adică știința omului, să fie o ființă care se jertfește pentru alții până la moarte și un învățător al omenirii sau, mai bine zis, un apostol al moralei. ■

Nicolae C. Paulescu

Naționalitatea și limba sunt mai scumpe decât libertatea, căci libertatea pierdută se poate recâștiga, dar naționalitatea niciodată. ■

Gheorghe Barițiu

Sfântul închisorilor

Simplificați-vă viața cât mai mult! Esențialul este curățenia sufletească și trupească. De veți trăi în curățenie sufletească, va veni ziua când veți auzi în voi glasul conștiinței, al adevărului, îndemnându-vă să săvârșiți numai fapte bune și iubite de Dumnezeu! Atunci veți trăi suprema fericire. Altfel, viața

vă va apare ca un calvar fără sens.

Dacă voi regreta ceva este faptul de a nu fi purtat de la începutul începuturilor o singură haină: haina lui Hristos! Și eu vă mărturisesc azi, după ani de suferință, meditație și frământări, cu viață aspră, că viața nu are niciun sens fără Hristos! Că toate alergările noastre, fără Iisus, sunt deșertăciune și goană după vânt! De aceea, să căutăm ca prin modul nostru de trăire să-L câștigăm pe Mântuitorul în inimile noastre.

Iert cu toată libertatea sufletească pe cei ce mi-au făcut mie personal rău. De fapt, cei ce m-au lovit, mai tare m-au împins în brațele Domnului și le mulțumesc. Mă rog pentru prieteni, pentru creștini și pentru mântuirea din ceasul al unsprezecelea a dușmanilor. ■

Valeriu Gafencu

Din strunele inimii

Eu lucrez mereu. Pentru mine, viața fără muncă nu-și are rațiunea. Nu sunt niciodată mulțumit. Niciodată! Dacă aș fi vreodată, aș înceta să compun chiar în acel moment spre a eterniza o clipă minunată... Atâta vreme cât

țara mea va suferi, eu nu mă despart de ea.

Pământul și religia au fost cele două divinități ale copilăriei mele. Le-am rămas credincios tot restul vieții. Cum cred în muzica pe care am iubit-o atât, cred și în Dumnezeu Care m-a creat. După umila mea părere, trebuie să fii cu adevărat naiv ca să declari serios că Dumnezeu nu există. ■

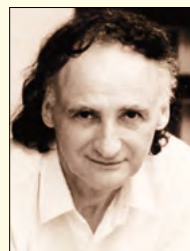
George Enescu

Creție și dor

Prin venirea lui Iisus, omul – în primul rând – s-a definit. Iisus a situat omul pe o poziție care-l recunoaște ca fiind apt de a exista în sfera eternului, făcând totodată din el un colaborator al lui Dumnezeu, adică: cel ce contribuie la opera divină. ■

Ernest Bernea

Dacă visul unora a fost să ajungă în Cosmos, eu viața întregă am visat să trec Prutul. ■

Grigore Vieru

Sfințenie

Ar fi trebuit să vezi pe baba pe care am cunoscut-o într-un sat îndepărtat, ai cărei genunchi lăsaseră urme pe pământul colibeii ei de atâtea metanii ce făcuse. Adevărata sfințenie nu are nevoie să se arate și să fie recunoscută. ■

Mircea Vulcănescu

Să văd la mine în țară niște lucruri ca acestea?!

Știți că uciderea de prunci este păcat împotriva Sfântului Duh? Pe dumneavoastră poate nu vă impresionează prea mult treaba asta... Dar sunt unele păcate strigătoare la cer, ca acele căsătorii între bărbați și bărbați, acele căsătorii între femei și femei – puțin mai avem până le luăm și noi, căci ați văzut că peste tot acum sunt la modă în Occident.

Am avut o discuție prin 1971 cu un ministru olandez – eram și eu la audiență, acolo, când a venit el în vizită la cei de sus. Eu fusesem *visiting professor* la Amsterdam și cunoșteam foarte bine situația de acolo, care era ca în Sodoma și Gomora! Și el îi spunea persoanei oficiale cu care vorbea: „Nu aveți libertăți”. Și persoana zicea: „Cum adică nu avem libertăți? Avem libertăți!” „Nu, libertăți de natura aceea nu aveți.” L-am întrerupt și i-am spus – vorbea englezește:

– Uite, domnule, eu am fost la Amsterdam, *visiting professor*, mă vezi, sunt o femeie în vârstă – aveam vreo 50 și ceva de ani – și erau străzi la dumneavoastră pe care treceam și mă uitam în jos, nu puteam să mă uit în vitrină, că mi se făcea silă...

– A, vi se făcea silă? Auzi, ce retrogradă! E posibil, doamnă?! Dumneata am auzit că ești foarte deșteaptă, că ești cultivată și europeană. Cum poți să gândești așa?

– Păi cum să nu gândesc așa? Noi am fost un popor cu credință în Dumnezeu. Eu așa am trăit, de mic copil, așa mi s-a spus. Asta era vorba – frica de Dumnezeu și rușinea de oameni.

A început să râdă.

– Ha, ha, ha! Se cunoaște.

– Noi am fost un popor de țărani curați și credincioși.

– Am înțeles. Sunteți înapoiați, sunteți o țară agricolă. Mai aveți...

Asta a fost riposta lui legată de ceea ce era îngrozitor la Amsterdam! Erau străzi speciale pe care, la geamuri – la ei geamurile nu au perdele, se vede tot înăuntru –, doamnele lucrau, nu dezbrăcate tare, puțin, așa... Erau astfel de case, iar soții le aduceau și le luau dimineața acasă! Eu am rămas înnebunită! Nu am mai spus nicăieri, nimănui, am fost uluită!

Să ajung să văd la mine în țară niște lucruri ca acestea?! În țara aceasta a noastră, care era atât de curată, atât de plină de credință și de cuviință?! Vedeți, cuvântul acesta a dispărut. Ați băgat de seamă? Nu mai zice nimeni *cuviincios* sau *cuviință*. Am fost un popor plin de cuviință, fiindcă am fost credincioși, eram grădina Maicii Domnului.

Noi, românii, nu putem învia oare? Oare nu ne putem trezi? Oare e musai să acceptăm dezrădăcinările acestea? Sufletește vorbesc – noi, ca indivizi credincioși, creștini. Putem să acceptăm să vedem cum copiii noștri vor intra de mici în desfrâu? ■

Acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta,
Conferință ASCOR Alba-
lulia, 1 aprilie 2004

Un soț, cinci copii și un doctorat, la New York

M-am născut în Slobozia. Bunica din partea tatălui era din Orăștie și era o femeie extraordinar de credincioasă. Era foarte impresionantă prin simplitatea ei, prin curățenia sufletului ei.

În anul 2001 am venit cu o bursă Fulbright la un master în psihologie la New York University (NYU). După master, cei de la NYU m-au angajat într-un laborator de cercetare pentru dezvoltarea copilului. Între timp, la îndemnul celor din jur, în 2004 am aplicat și am fost admisă la doctorat în psihologie la NYU.

În octombrie 2003 l-am pierdut pe tata. A fost o suferință foarte mare pentru mine și am trecut prin multe momente de deznădejde. Într-o sâmbătă, eram în casă, chiar plângeam, eram foarte deznădăjduită și mă rugam: „Maica Domnului, ajută-mă să trec peste momentul acesta de melancolie, de nostalgie, de durere”. Mă simțeam foarte pierdută, neancorată. Și atunci a sunat un

cunoscut: „E vecernie la biserica Sfântul Nicolae, e un părinte deosebit acolo, un călugăr. O să-ți placă. Hai, vino!” „Cum să ajung eu – era 6 seara, la 6.30 începea vecernia – de aici, de la un capăt al țării, la celălalt capăt al țării, într-o jumătate de oră?” Dar, nu știu cum, mi-a venit în minte: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și celelalte se vor adăuga vouă”. Am luat taxiul și m-am dus la biserică. Acolo era soțul meu, Dănuț, care cânta la vecernie. Din prima clipă când l-am văzut, că e băiat frumos, că e om al lui Dumnezeu și că e bun și deosebit, mi-am zis: „Precis că e căsătorit. Nu cred că e vreo șansă să fie ceva între noi.”

Dănuț a fost interesat de noua apariție din biserică și, din prieten în prieten, a aflat numărul meu de telefon și m-a sunat: „Sunt băiatul de la biserică. Să nu crezi că am vreo intenție rea, dar pur și simplu vreau să vorbesc cu tine, să ne cunoaștem.” Așa a început această aventură frumoasă, care s-a transformat foarte curând într-o căsătorie.

Copiii

În ciuda faptului că, atunci când am intrat la doctorat, ni s-a spus ca în niciun caz să nu ne gândim la întemeierea unei familii, la 9 luni s-a născut Constantin, primul nostru băiețel. Spuneam: „Dragostea noastră este Constantin.” Aceasta era mica noastră jertfă pentru Dumnezeu, pentru că ne-am găsit unul pe celălalt.

Am pornit amândoi cu ideea că o să avem mai mulți copii și că nu o să ne dăm în lături, indiferent cine și cum ne-ar influența. Am pornit cu gândul că Dumnezeu ne va ajuta. Mi-am zis: asta îmi doresc, o familie cu mai mulți copii. Nu vreau să fie copiii mei singuri. Eu pentru ei trebuie să fac lucrul acesta, este darul pe care îl dau lor, să poată să aibă frați sau surori cu care să se joace, cu care să-și împărtășească durerile, nevoile în viață. Nu m-am gândit nicio clipă că e greu.

Este foarte important să te agăți de ceea ce zice Biserica, de ceea ce zic Sfinții Părinți că este plăcut lui Dumnezeu. Dacă mă bazam pe ceea ce credeau cei din jur, n-aveam mai mult de un copil, pentru că inclusiv familia, mama, erau foarte înfricoșați că acești copii îmi vor periclita cariera. Când s-a născut Iustinian, toată lumea a fost surprinsă, dar, respectând tradiția din România că doi copii sunt de ajuns, s-au gândit că a fost o întâmplare fericită, dar acum ne vom opri. Apariția lui Augustin a fost un șoc pentru familie, pentru că s-au rupt tiparele. Toată lumea a început să zică: „O să fie greu!” Chiar începusem să simt această presiune, această durere, de a vedea că cei dragi ție nu te sprijină în lucrul bun, plăcut lui Dumnezeu.

Mi-am dorit foarte mult o fetiță. Când am rămas însărcinată cu Macrina sufeream foarte mult de pe urma faptului că cei din jurul nostru nu acceptau faptul că voiam să mai fac copii, încât nu am spus în România 8 luni de zile că sunt însărcinată.

Am spus că vreau să mă bucur de sarcină și de copil și să nu mai aud pe nimeni din jurul meu să spună că nu suntem normali – chiar am fost comparați cu țiganii, că doar ei mai fac mulți copii în ziua de astăzi. Într-un fel e trist. Pentru mine era o bucurie extraordinară să pot să port un copil, să îi dau viață.

Nu știam multe despre Sfânta Macrina. Am citit că provenea dintr-o familie de 9 copii, 6 dintre ei ajungând să fie sfinți în calendar. Atunci am zis: „Doamne, dacă voi avea o fată, așa am să îi pun numele, ca să fie cum a fost Sfânta Macrina pentru Sfinții Petru, Grigorie, Vasile. Să îi îndemne pe frații ei spre credință, spre rugăciune, să le fie ca un far călăuzitor.”

Aveam nevoie de o scutire ca să nu mai petrec cei doi ani în România impuși de bursa Fulbright. Mi-am susținut doctoratul în 2010, dar trebuia să mai fac mici revizii la lucrare și am solicitat să mi se dea o scrisoare cum că aceste revizii durează un an de zile, ca să mai pot prelungi încă un an șederea. Era ultima șansă. O prietenă mi-a spus: „Roagă-te Sfântului Ioan Maximovici, căci el îi ajută pe cei care au probleme cu actele.” Am început să mă rog: „Sfinte Ioane, vreau să îmi fie familia împreună, nu vreau nimic altceva. Cum crezi tu că e bine, dar să fie familia împreună.” Și, deși avocații spuneau că e ca și cum am vrea să urcăm pe Everest, pe 1 aprilie 2011 ne-au venit documentele necesare.

Îi promisesem Sfântului Ioan că, dacă mă ajută, o să mai nasc un copil, dar nu mi-am ținut promisiunea. Atunci aveam ispita să mi se pară că va fi greu să mai avem încă un bebeluș. Dar, între timp, fratele meu a avut al treilea copilăș, care s-a născut cu o boală foarte rară la ficat. Am fost atât de disperată, de deznădăjduită, încât am zis: „Doamne, dacă îl salvezi pe Ionuț, o să rămân însărcinată și o să fac un copilăș.” Asta am zis să fie jertfa mea, să cresc și eu un copil. M-am ținut de cuvânt și așa a apărut Maria.

Profesia

A fost nevoie de multă disciplină, de foarte multă muncă și de multă nădejde în Dumnezeu ca să pot termina doctoratul și să cresc și copiii în același timp. Tot timpul m-am gândit că există o soluție și Dumnezeu nu mă va lăsa, îmi va trimite ajutor, îmi va pune în cale oameni care să mă ajute, care să înlesnească lucrurile. Am mers înainte cu hotărârea celui care vrea să spargă stânca

și dă cu târnăcopul până face drum prin stâncă. Bineînțeles că am avut foarte mult ajutor din partea soțului meu, foarte multă susținere, morală și materială, și ajutor practic cu copiii. Eu cred cu toată puterea de care sunt capabilă că în momentul în care îți vin copiii, Dumnezeu îți dă mai mult decât ai avut, îți oferă oportunități, șanse, schimbări de viață neașteptate la care nici nu te-ai fi gândit.

Aș putea să fiu psiholog clinician. Dar munca clinică înseamnă să fii plecat de la 8 la 18, și asta înseamnă să fii absent din viața copiilor tăi, să îți crească alții copiii. Nu pot să fac așa ceva. Pentru mine e foarte important timpul cu copiii. Și cantitatea, nu numai calitatea. Mi-am zis de la început că nu îmi e suficient să fac acești copii, că trebuie să fiu o parte importantă din viața lor, că trebuie să fiu prezentă cât mai mult. Americanii spun că nu e importantă cantitatea timpului petrecut cu copiii, ci calitatea. Însă nu sunt de acord cu asta. Eu cred cu tărie că, fiind implicați și fiind un model în viața lor, acest lucru va fi hotărâtor pentru creșterea lor. La rândul lor, sper să facă și ei la fel cu copiii lor: să-și pună copiii pe primul plan. Noi nu îi punem pe primul plan în sensul că îi răsăfășăm, ci în sensul că sunt persoanele cele mai importante în viața noastră, cărora le dăruim în primul rând timp, nu neapărat lucruri materiale, ci timp.

Așa că am ales partea de cercetare. Împreună

cu o prietenă am deschis o firmă și principalul nostru client este Departamentul de Educație al orașului New York.

Căsătoria

Este calea spre mântuire. Are și momente de bucurie sufletească – bucurii sunt foarte multe, mai ales prin copii, într-o căsătorie creștin-ortodoxă trebuie să existe copii –, dar și momente foarte grele, de frustrare. Societatea ne pune în minte, prin televizor, prin ce vedem în jur, ideea că în căsătorie trebuie să fie totul roz, o fericire continuă, idilică. Nu e chiar așa. Sunt și momente când soții sunt ca două pietre care se rod între ele. Pentru ca eroziunea aceasta să producă într-adevăr o comunicare, o comuniune, este nevoie de timp, răbdare, credință, dăruire, dorință de a lupta.

Două lucruri sunt importante: nu există despărțire și nu există înșelare. Trebuie să fim foarte conștienți că orice cochetare pe lângă căsătorie înseamnă potențial distrugerea familiei. Trebuie să ne păstrăm curățenia în familie pentru noi, pentru copii, și să continuăm drumul acesta.

Toate dificultățile le-am depășit prin spovedanie și prin a nu ne despărți de Hristos. Pentru că, dacă Hristos e în noi, atunci nemulțumirile și frustrările noastre, chiar dacă nu dispar imediat, se diminuează foarte mult atunci când te gândești la jertfa Mântuitorului și la faptul că noi trebuie să trăim după modelul Lui. Eu nu cred că familia poate să reziste fără Hristos.

Ceea ce mi se pare fundamental în relația soț-soție este respectul reciproc și faptul că amândoi trebuie să privească înspre Dumnezeu. Nu neapărat unul către celălalt, ci către Dumnezeu, în primul rând, și către copii.

Educația

Acum mulți părinți își doresc pentru copiii lor să meargă de mici la lecții de pian, să facă tenis, gimnastică, multe activități care să-i facă cât mai compleți, mai deștepți. Este important și aceasta, dar este mult mai importantă relația cu părinții, timpul petrecut cu ei și viața sănătoasă. În legătură cu asta, cel mai important lucru e ascultarea.

E foarte importantă creșterea primului copil, pentru că cei mai mici îl au pe el de exemplu. Reducem de multe ori privilegiile, nu le luăm absolut tot ce vor ei, pentru că tot timpul le spunem: „Trebuie să ascuți.”

Ascultarea este esențială în creșterea copilului, este mai importantă decât lecțiile de pian. Copilașul e ca un copăcel, e ca o plantă: dacă îl crești drept de la început, tinde să crească drept; dacă la început îi permiți să aibă foarte multe

fluctuații și nu există constanță în creștere, atunci nu se poate să crească drept.

Lucrul la care vreau să lucrez acum cel mai mult este să încerc să le dau sarcini, să-i învăț să muncească. În casă: tu strângi vasele de pe masă, tu aduni jucăriile, tu scoți rufe. Fiecare după măsura înțelegerii și a puterii.

La noi în casă nu există jocuri electronice. Copiii sunt împăcați cu ideea asta și sunt foarte mulțumiți. Există un singur televizor și avem filme clasice, pe care încercăm să le trecem prin filtrul nostru prima dată. Când Constantin era mic, soțul meu a zis să desființăm cablul. Părea o nebunie lucrul acesta. Nu mă uitam mult la televizor, dar cum să fac ceva atât de ieșit din comun? Atunci am zis „OK, facem ascultare”.

Noi ne bazăm mai mult pe tradiție, pe citit. Când îi vezi pe copii cum interacționează și cum se joacă, cum își fac tot felul de scenarii, din ce citesc, din ce văd... Jocurile acestea le formează creativitatea, imaginația, inteligența, mai mult decât jocurile pe calculator, care sunt singuratic, de multe ori. Eu, ca psiholog, am văzut mulți copii cu probleme: de atenție, de anxietate, de concentrare, foarte nervoși, din cauză că petreceau extraordinar de mult timp în fața jocurilor pe calculator.

Eu cred că nu există părinte care să nu facă greșeli. Și mă rog: „Doamne, ajută-mă ca, la sfârșitul zilei, suma acțiunilor mele ca părinte să fie pozitivă.” Adică să creeze un copil plăcut lui Dumnezeu, cu principii sănătoase, cu un caracter frumos. Un caracter frumos, sănătos, bazat pe respect, pe dragoste, pe smerenie, este factorul care te ajută foarte mult să reușești în viață, nu atât inteligența. Asta este lupta noastră cea mai mare acum: cum să le formăm copiilor acest caracter și cum să-i învățăm să interiorizeze credința.

Încerc să merg în fiecare săptămână la spovedit și îi iau cu mine. Constantin m-a întrebat: „Mami, ce-i spui părintelui?” „Toate lucrurile pe care nu le-ai făcut așa de bine sau tot ceea ce crezi tu că nu I-a plăcut lui Dumnezeu, dacă ai supărat pe cineva, dacă ai mințit.” Au învățat și acum ei știu clar că vinerea sau sâmbăta mergem la spovedit. Trebuie răbdare și multă, multă constanță. E foarte importantă constanța. Dacă sunt prea oboșiți ca să se roage: „Uite, zice mami pentru voi” sau „Uite, zici din pat. Oricum poți tu, să te rogi.”

Întotdeauna, dimineața începe cu rugăciunea în comun, după care luăm anafură și agheasmă. Ori de câte ori au un examen îi dau cu ulei de la Sfântul Ioan Maximovici. Seara zicem iarăși aceleași rugăciuni. Îi învăț tot timpul să mulțumească. Le zic: „Trebuie să mulțumim și pentru lucrurile bune care ni s-au întâmplat, dar și pentru lucrurile rele, pentru că avem de învățat din lucrurile rele. Putem să învățăm din tot ce ni se întâmplă”.

Aș vrea să îi învățăm să crească făcând voia lui Dumnezeu, să facă ce e plăcut lui Dumnezeu. În ce limbă și cum o vor face nu e așa important pentru mine, deși facem eforturi mari să păstrăm identitatea românească – avem cărți în limba română, îi ducem în România, în casă vorbim numai românește. Important este să nu-i despartă nimic de Hristos, nici limba, nimic. Dacă Îl pierde pe Hristos, atunci am eșuat și noi ca părinți și zădărnica a fost lupta aceasta. Am nădejde că nu este nimic zadarnic.

Totul în creșterea copilului se bazează pe dăruire, pe sacrificiu. Este un proverb care zice că o familie care se joacă împreună, rămâne împreună. Dacă ne petrecem timpul cu ei, dacă suntem cu ei, și ei se vor simți atașați de noi și vor tinde să ne asculte. Chiar mă întrebau colegii de la doctorat care e cea mai mare realizare a mea și le-am spus că nu e nici doctoratul, nici business-ul acesta, care are destul succes, ci numai copiii. Este o iluzie, o deșertăciune să ai titluri, să ai carieră, dacă nu ai bucuria aceasta, pe care să o împărtășești zi de zi și din care să te hrănești sufletește, în care să îți găsești echilibrul. Este un drum lung. Rezultatele nu le vedem azi, mâine. Trebuie să așteptăm să le vedem la sfârșit. Sfârșitul este mai important decât începutul. ■

Ana-Maria Grigoraș

Rolul bărbaților

Care este rolul bărbatului în economia lui Dumnezeu? Poate ar trebui să începem, așa cum fac cei care scriu despre femei, cu caracteristica de bază a genului: o mai mare putere fizică. Chiar dacă unele femei ajung să aibă mare forță, și unii bărbați duc lipsă de ea, aceasta este, totuși, emblema masculinității, așa cum nașterea de prunci este emblema feminității. O femeie care niciodată nu a născut poartă, totuși, demnitatea feminității; un bărbat cu o mai mică forță fizică este membru deplin al comunității masculine.

Dar este oare nevoie de această forță astăzi? Rolul femeii este asigurat, pentru că omenirea va avea nevoie totdeauna de născătoare de prunci. Dar foarte puține dintre meseriile de azi necesită mușchi. Un personaj din romanul „A Man in Full” (de Tom Wolfe) prezintă

o dilemă a bărbatului modern: când e angajat pentru a lucra la un computer descoperă că mâinile lui sunt prea mari și neîndemânatică pentru tastaturile la care femeile lucrează cu ușurință.

Dar dacă ne gândim la omenire în starea ei primară, scopul acestei forțe este evident: protecția. Ciclul reproductiv este mult mai solicitant pentru om decât este pentru animale, deoarece copiii noștri sunt mult mai puțin dezvoltați la nivel embrionar decât puii animalelor. Un pui de cerb nou-născut reușește să stea pe picioare și să meargă să sugă, în timp ce un copil nou-născut nu va merge timp de un an de zile, nu-și va putea asigura hrana și paza încă mulți ani după aceea.

Faptul că pruncii sunt așa de neajutorați are implicații serioase. Nu este suficient doar

să naști un copil; dacă el moare este ca și cum reproducerea nu s-a realizat. Omenirea dăinuie numai dacă pruncul ajunge la maturitate, îndeajuns de matur pentru a se putea reproduce la rândul său.

Așa că o mamă singură cu un copil este vulnerabilă. A avea grijă de un copil poate fi ca un serviciu cu normă întreagă. Dacă mama trebuie să caute hrană și adăpost și să se apere pe sine și pe copil de animalele de pradă, poate fi copleșită. Mântuitorul a recunoscut vulnerabilitatea mamelor tinere atunci când a vorbit despre zilele din urmă: „Vai de cele însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea!” (Matei 24, 19).

Majoritatea mamiferelor au pui care sunt mult mai dezvoltăți la naștere, încât femela poate să-i crească singură. Dar Dumnezeu l-a creat altfel pe om. El a făcut ca mama și copilul să fie așa de vulnerabili încât să fie nevoie de un al doilea părinte. Și a rânduit ca acel al doilea părinte să aibă dimensiuni și forță mai mari, pentru a fi ajutorul de care ei au nevoie. Dacă nu ar fi existat puternica protecție a bărbaților, omenirea ar fi dispărut demult.

Cred că bărbații simt cumva această chemare, pentru că în orice ținut și în orice cultură ei instinctiv se ridică în apărarea femeilor și a copiilor. Ei fac asta chiar în zone unde femeile nu sunt prețuite sau văzute ca egale bărbaților. Bărbații par să aibă un simț înnăscut că este drept să mori pentru a apăra femeile și nu se așteaptă ca femeile să-i apere. Aceasta se poate întâmpla și față de femei care nu fac parte din familia lor. Se pare că pentru ei așa trebuie să fie.

Acum câțiva ani a apărut un film american care se numea „Saving Private Ryan”. Acțiunea se desfășura în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și consta în misiunea de a găsi un anume soldat, Ryan, care se afla

undeva pe câmpul de luptă. Scopul misiunii era de a-l aduce acasă în siguranță, pentru că ceilalți trei frați ai lui muriseră în luptă și el era singurul fiu rămas în viață. (Filmul s-a bazat pe o întâmplare reală). În acest film de acțiune alți câțiva soldați și-au pierdut viețile în încercarea de a-l localiza și salva pe acest soldat.

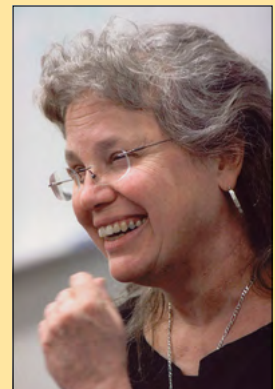
De ce au simțit o așa puternică chemare de a-l „salva” pe soldatul Ryan? Viața lui nu era mai prețioasă decât a oricărui alt soldat. De fapt, nu pe el încercau ei să-l salveze, ci *pe mama lui* – să o ferească de o cumplită durere. Ofițerii au riscat viețile multor soldați pentru a proteja nu viața acelei mame, ci inima ei rănită. Și au făcut-o pentru o femeie pe care nu o cunoșteau.

Acesta este un indiciu despre cât de adânc, de instinctiv, simt bărbații datoria de a proteja femeile. Această datorie este atât de firească, încât în film este luată de bună. Scenariul nu a avut nevoie de un personaj care să explice de ce era nevoie ca acei soldați să treacă prin atâtea încercări pentru a „salva” o mamă necunoscută. Toți cei din film – și toți cei din audiență – au înțeles că trebuia făcut tot posibilul pentru a salva o femeie de la o asemenea suferință devastatoare.

Femeile nu fac asta pentru bărbați. O femeie nu și-ar da viața în mod instinctiv pentru a salva tatăl unui necunoscut de la suferință. Este un foarte mare dar pe care un gen îl face celui alt gen, și prin asemenea sacrificii viețile multor, multor femei și copii au fost salvate. (Bineînțeles că sunt și bărbați care rănesc și abuzează femeile. Femeile au nevoie de bărbați buni tocmai pentru că tot timpul vor exista bărbați răi.) Curajoasa dăruire de sine a bărbaților a salvat omenirea și nu ar trebui să fie trecută cu vederea. ■

după Frederica Mathewes-Green

Frederica Mathewes-Green este unul dintre autorii ortodocși cei mai cunoscuți din SUA. A publicat 10 cărți și circa 700 de articole, a vorbit la cele mai importante televiziuni și radiouri din SUA, a susținut peste 500 de conferințe, între care la universitățile Yale, Harvard, Princeton. S-a convertit la ortodoxie în 1993. Locuiește împreună cu soțul ei, preotul Gregory Mathewes-Green, în Baltimore, unde au înființat o parohie închinată Sfintei Cruci. Când scrie pe teme pro-familie și pro-viață are în vedere paradigma feministă anti-familie și teoria genului – care susține că nu există bărbat și femeie, ci acestea sunt constructe sociale volatile –, care structurează mentalul civilizației occidentale odată cu revoluția sexuală din anii '60.

Duhovnicul meu, Părintele Gheorghe Calciu

Căutam de ceva timp un duhovnic când cineva mi-a spus: „De ce nu te duci la părintele Gheorghe Calciu? Stă doar la o oră distanță.” Am fost foarte surprinsă. Citisem „Șapte cuvinte către tineri” și îl admiram, dar credeam că locuiește în

România. Am aflat că

era preot la biserica Sfânta Cruce din Alexandria, statul Virginia, în timp ce biserica la care mergeam eu era Sfânta Cruce din Baltimore, statul Maryland (amândouă orașele sunt aproape de Washington, DC). În 11 martie 1999 am mers prima dată la el. Mi-a fost duhovnic până la adormirea sa, la 21 noiembrie 2006.

Ceea ce m-a impresionat cel mai mult la părintele Gheorghe a fost permanenta lui veselie. Ori de câte ori ne întâlneam el era vesel și îmi zâmbea așa de tare încât ochii lui aproape se închideau. Îmi ținea mâna în mâna lui și îmi vorbea cu însuflețire, în timp ce stăteam în naosul bisericii. Era plin de bucurie și mă întrebam cum era posibil după așa suferință îngrozitoare.

Așa că odată l-am întrebat cum de reușește să fie așa de vesel, după toate ororile prin care trecuse. Mi-a răspuns că dintotdeauna a fost plin de veselie, de mic copil. Era cel mai mic dintre cei unsprezece copii, mezinul familiei, și foarte apropiat de mama. Mi-a spus că a simțit rugăciunile mamei chiar după moartea ei, atunci când era în închisoare.

Odată, povestea el, temnicerii i-au spus: „Soția ta a divorțat de tine și fiul tău te-a renegat”. Nu putea nicicum să verifice dacă aceasta era adevărat sau nu. Era foarte mâhnit, și i-a spus mamei în

inima lui: „Mi-ai spus că vei veghea asupra lor! Acum până și tu m-ai părăsit.”

Însă, în noaptea aceea a venit la el în vis și s-a uitat la el muștrător. L-a întrebat: „Cum ai putut să crezi vreodată că te-ai putea abandona?” Dimineața următoare soția și băiatul părintelui Gheorghe au venit la închisoare cerând să-l vadă și asigurându-l că zvonurile erau false și că îl iubeau și că nu-l vor părăsi niciodată.

Eu cred că mama părintelui Gheorghe a sădit ceva vesel în el, pe când era încă în leagăn. Dragostea și încântarea ei față de el au prins rădăcină în el și au crescut puternice ca un stejar. Acea putere a fost la îndemână atunci când îi trebuia pentru a face față încercărilor. Când îl vedeam pe părintele Gheorghe zâmbind, mă gândeam că nu mă uit doar la zâmbetul său, ci și la zâmbetul mamei sale, la zâmbetul pe care el îl vedea când, copil fiind, se uita în sus la chipul ei. Era zâmbetul care se oglindea în ochii lui atunci când se uita către mama care-l iubea.

Mămicile tinere știu că a crește un copil poate fi foarte extenuant și, în anumite zile, răsplata pentru acea muncă pare foarte departe. Dar ar trebui să ne gândim că nu ne îngrijim de acel copil doar pentru acea zi, ci pentru o viață. Ceea ce facem într-o zi obișnuită așterne o temelie puternică, pe care copilul se va sprijini toată viața. Nu știm unde îi va duce viața pe copiii noștri; poate va trebui să treacă prin suferințe pe care nu le vom putea evita. Poate vor fi undeva prea departe pentru ca noi să-i putem ajuta. Dar, în grija plină de dragoste pe care le-o arătăm în fiecare zi, noi sădim ceva pentru întreaga viață. Fiecare lucru mic pe care-l facem poate să-i pregătească pentru a face față unor situații pe care nu le putem prevedea. Zâmbetul părintelui Gheorghe era o mărturie despre puterea Sfântului Duh și despre curajul și credința lui. Dar era și o mărturie despre dragostea mamei sale. ■

Frederica Mathewes-Green

Fotografiile din această secțiune sunt realizate la Marșul pentru viață 2015 „Fiecare viață este un dar”, care a avut loc pe 21 martie în 75 de orașe din România și două din Republica Moldova

Deși atât de des întâlnit, de mai bine de 22.000.000 de ori din momentul legalizării din 1958, totuși, avortul este prea puțin cunoscut. De ce oamenii aleg să ia viața propriului copil, de ce medicii aleg să ia viața unui copil în aceeași zi în care se luptă ca alt copil să se nască, de ce prietenii, rudele și, până la urmă, noi toți, nu vrem să știm că avortul ia viața unui om fără nicio apărare? Următoarele două articole arată că principala cauză a avortului este frica și că principalul mod de a salva un copil este de a-i da mamei încrederea care poate învinge frica, încrederea în cineva care o sprijină necondiționat și în Dumnezeu. Căci, așa cum spunea Frederica Mathewes-Green, „o femeie nu dorește să facă avort așa cum dorește o înghețată sau un Porsche, ci ca un animal prins în cursă care își roade picioarele pentru a scăpa”.

Povestea dureroasă a unui tată

Prietena mea s-a dus la Planned Parenthood deoarece zicea că e „prea tânără” (24 de ani) și nu e pregătită să aibă copii. Voia cu orice preț să facă o facultate. Nu „planificase” să devină mamă. Pentru ea, nu erau încă niște bebeluși. Mai avea câteva zile până să fie în săptămâna a douăzeci de sarcină. Și, totuși, ecografia a arătat doi bebeluși micuți, cu degete și mâini, cu picioare și fețe. Și bătaii de inimă... Doi copilași nevinovați, protejați de mama lor, la adăpost în pântecul ei. Doi copilași care n-au simțit niciodată vreo lovitură sau durere, care nu cunoșteau nici marile rele, dar nici marile minuni ale acestei lumi. Care erau nevinovați 100%. Și trăiau... Așteptând să se nască.

În noaptea de dinaintea avortului am discutat ce alternative aveam și amândoi am plâns. Ea era

creștină în sensul larg al cuvântului: credea în Dumnezeu în sens spiritual, dar nu credea în Dumnezeul din Biblie. Mi-am pus mâna peste mâna ei, apoi le-am pus pe amândouă pe pântecul ei și m-am rugat: „Doamne, Dumnezeule, Te rog să ne arăți calea cea bună în aceste momente întunecate și confuze! Te rog să ne pui pe direcția pe care numai Tu o știi că este cea bună! Doamne, Dumnezeule meu!...” Și în momentul acela am simțit cea mai puternică lovitură! Și apoi încă una. Și încă una. Amândoi am început să plângem: „Dumnezeu ne vorbește și a răspuns la rugăciunea noastră”. Ea îmi zice: „Dar am făcut deja programarea la clinică”. I-am răspuns: „Programarea nu înseamnă nimic; nouă ne-a vorbit Dumnezeu!” Am simțit asta, și a simțit și ea! Pentru prima dată în

Foto: Claudia Enescu

viața ei, L-a simțit pe Dumnezeu, Care i-a vorbit!

În dimineața următoare m-am trezit și mă pregăteam să merg la serviciu. Credeam că totul o să fie OK și că furtuna trecuse. Dar când prietena mea a coborât din dormitor, mi-a spus: „M-am hotărât să-l fac.” „Ce?!?” „M-am hotărât: o să fac avortul” și m-a rugat s-o duc cu mașina până la clinică. Nu voia să audă nimic! Am încercat să-i vorbesc; a rămas mută, n-a scos o vorbă. Era încăpățânată. Era o „femeie modernă”. Nu-i spune nimeni ei ce să facă! Nici eu, nici Dumnezeu. Nimeni!

Am însoțit-o până la Planned Parenthood, dar am parcat cât am putut de aproape de un grup de protestatari împotriva avortului. A rămas imperturbabilă. Am mers cu ea chiar printre cei care protestau, am luat una din hârtiile pe care le distribuiau oamenii și am încercat să i le dau. Era hotărâtă. I-am spus: „Uite, astea sunt degete, ăsta e un cap; sunt vii, bebelușii noștri sunt vii!” A mărit pasul și s-a prefăcut că nu m-a auzit. I-am luat mâna prietenei mele zicându-i: „Te rog, o să vezi că o să putem trece prin situația asta dificilă, te rog, nu ne omorî copiii!” Și-a retras mâna și mi-a spus: „Nu sunt pregătită să devin mamă!” Apoi mi-a întors spatele și s-a îndreptat către clinică.

Eram învins. Am ieșit din clinică și am început să conduc pe străzi, cu o viteză mult mai mare decât maxima admisă. Am trecut de vreo câteva ori pe roșu. Eram așa de speriat, furios, rănit și complet pierdut, iar toate emoțiile acestea au năvălit brusc în interiorul meu, ca și cum bariera care le oprea se rupsese dintr-o dată. Aș fi vrut să strig. Nu puteam să-mi apăr copiii în niciun fel,

nu aveam nicio putere să-i protejiez! Dar drepturile mele unde erau!? Și unde erau drepturile acestor doi copilași frumoși? Și de când cuvântul „drepturi” e asociat cu „crimă”? Nimeni nu are dreptul să omoare! Toate gândurile și emoțiile acestea mă inundau... Și apoi, ca o explozie, un accident oribil și tragic, o explozie de gânduri, țiindu-mă îngrozitor...

Totul țiuia incredibil în jurul meu. Și apoi, liniște totală...

În momentul în care copiii mei au fost masacrați, o undă de șoc mi-a trecut prin tot corpul. Și, totuși, nu eram la locul crimei. Am simțit-o! Am știut că ceva îngrozitor se petrecuse exact în acel moment. Prietena mea a simțit-o și ea.

M-am întors imediat la clinică, la reanimare. Prietena mea plângea: „Am făcut o mare greșală, i-am simțit când au murit! Mi-au scos afară și sufletul, odată cu bebelușii noștri...” Am început să plâng și eu, plângeam amândoi. Îmi spunea: „O, Doamne, ce-am făcut!? Mă simt oribil, golită! Mă simt secătuită! Ca o floare veștejită. De ce n-am ascultat? Oare ce-o fi fost în capul meu?” Și a continuat așa mult timp. Durerea era insuportabilă.

Prietena mea a căzut într-o gravă depresie, cu gânduri de sinucidere. A ajuns să meargă dintr-un institut psihiatric în altul. Această experiență i-a distrus viața.

Când drepturile tale legale îți distrug viața, atunci trebuie să fie ceva în ne-regulă cu legile. E ceva foarte grav, un lucru cu consecințe distrugătoare pentru mamă! Bebelușii o simt, mama o simte și ea, tatăl, de asemenea! E o crimă! ■

www.stiripentruviata.ro

Foto: Dinu Savopol

Foto: Veronica Iani

Zidul

Cred că Dumnezeu îți dă mereu ceea ce știe El că ai nevoie, atunci când vrei ceva, nu ce crezi tu că ai nevoie. Dacă primești, înțelegi și de ce este așa. Dacă nu, în niciun caz nu aș dori nimănui să afle ce se întâmplă în acest caz, într-o situație ca cea despre care scriu.

Povestea mea este despre cum a înțeles Dumnezeu să-mi trimită ajutor atunci când aveam nevoie, într-un mod la care mie și soțului meu nici nu ne trecuse prin minte, dar mai ales prin suflet.

Eram o familie creștină, cu doi copii: o fată de 6 ani și una de 8 luni. Am plecat de lângă părinți, din provincie, într-un oraș mare, București, pentru un loc de muncă mai bun. Le creșteam singuri pe fete, soțul mă ajuta mereu după serviciul lui, iar eu am renunțat la serviciul meu și mă ocupam de casă și de fete. Uneori era greu și mă gândeam că mi-ar prinde bine un ajutor.

Într-o zi parcă nu m-am simțit așa bine și mi-am făcut un test de sarcină. Era pozitiv. Încă o alăptam pe cea mijlocie și vestea, pe moment, nu ne-a bucurat, deoarece credeam că nu o să ne descurcăm singuri cu trei copii. Am avut un moment de rătăcire și ne-am gândit să facem întrerupere de sarcină, deși eu simțeam că nu vreau asta. Am plecat către cabinetul medical al doamnei doctor cu care o

născusem pe a doua fetiță. Ea mi-a spus că nu mai face avorturi de mulți ani, că ea vrea să aducă viața în mijlocul oamenilor, nu să o ia. Am plecat de la cabinet. Ploua. Am mers prin ploaie fără umbrelă și am început să-L rog pe Dumnezeu să mă ajute.

De când ne căsătorisem am încercat să ducem o viață de familie plăcută lui Dumnezeu. Țineam posturile, ne spovedeam, încercam să facem cât mai

**Fiecare
viață
este
un dar**

multe fapte bune, mergeam la biserică și împărtășeam fetele săptămânal. Mergând către casă prin ploaie mă gândeam că tot ce construiseam până atunci era ca un zid, în formă de piramidă, care se înalță către cer, iar dacă aș fi oprit o viață din cursul ei firesc, acel zid s-ar fi dărâmat. Și mi-am zis: oare ce e mai ușor, să cresc

încă un copil sau să o iau de la capăt să construiesc zidul către Cer? Atunci am știut că vreau să păstrez viața care începuse să se dezvolte în interiorul meu.

Am ajuns acasă. Soțul meu, care avusesse și el tot felul de gânduri și de frământări, ajunsese și el la aceeași concluzie: nu puteam să oprim voia lui Dumnezeu. Ne-am rugat să ne ierte pentru gânduri, pentru rătăcirea noastră, și am primit noua viață cu bucurie.

Sarcina a fost una fără probleme. Când a trebuit să nasc, într-o noapte, doamna doctor nu a auzit telefonul și m-am dus la Urgență. Acolo se cam codeau, nu mă băgau în seamă. Spuneau: „Să vină cine v-a monitorizat;

de ce nu vă răspunde?...” Simțeam că a venit momentul și nasc. Și atunci, văzând că nu prea are nimeni grijă de mine, am zis: „Doamne, dacă crezi că eu și copilul meu merităm grija Ta, atunci mă las în mâinile Tale.”

Apoi, toate au mers ca la carte, cum zicea domnul doctor cu care am născut, până la urmă. De mult nu mai văzuse o naștere naturală fără dureri mari, cu dilatație maximă, fără nicio injecție sau medicamente. A început să mă felicite pentru cum decurgea totul, deși mă cunoștea doar de câteva zeci de minute. Eu știam că nu e meritul meu pentru tot ce se întâmplă: pur și simplu simțeam un ajutor nevăzut.

Am născut o fetiță de nota 10, perfect sănătoasă, iar eu eram gata de plecat acasă, ceea ce am și făcut la 36 de ore de la naștere. Vineri am născut, iar sâmbătă mâncam în familie, alături de celelalte două fete care mă așteptau.

A fost mai greu în primul an, după care am înțeles care a fost rânduiala lui Dumnezeu. Diferența de vârstă fiind foarte mică între fetele cele mici, ele se înțeleg bine și se joacă permanent una cu alta, iar eu pot să mă ocup și de cea mare, care are teme, de casă, de soțul meu. A treia fetiță este ajutorul de care aveam nevoie!

E minunată atmosfera în casă cu trei copii; e veselie, e armonie, e

dans și voie bună. Ne place să ne jucăm cu ele și să le educăm frumos. Se înțeleg minunat, se iubesc și își manifestă iubirea și față de noi, dar și față de bunici și de prieteni. Îmi place să le gătesc, să le surprind, și pe ele, și pe soțul meu, cu meniuri diverse, iar masa de duminică, după ce participăm la Sfânta Liturghie, e ceva ce nu se poate explica în cuvinte. Ce poate fi mai frumos decât să auzi vocile a trei îngerași: „Mami, te iubesc, ești cea mai bună mami!”

Viața noastră s-a schimbat de când am ales „viața” – copilul. ■

Claudia Irina Sandru

Foto: Claudiu Pântea

Foto: Claudiu Pântea

Pentru sănătatea mamei și a copilului

„Mama naște, mama renaște” spunea părintele Arsenie Papacioc despre nașterea trupească a copiilor și despre renașterea duhovnicească a familiei de către mamă. Pentru o femeie, mai mult decât pentru un bărbat, nașterea reprezintă un moment unic, în care durerea, mai multă sau mai puțină – depinde de fiecare femeie și de fiecare naștere – este purtată cu gândul la momentul primirii copilului. „Bucuria că s-a născut om pe lume” este darul de neprețuit și răsplata pentru că ea, mama, a fost cea care s-a ostenit a-l purta în pântece și a-l ocroti timp de nouă luni de zile.

Uneori, însă, nașterea a însemnat pentru mamă jertfirea vieții, iar Biserica a cinstit femeile care mor la naștere asemenea mucenițelor. Omul a primit de la Dumnezeu darul medicinei și, lucrându-l, caută salvarea vieții din cât mai multe pericole. Cunoscută din cele mai vechi timpuri, cezariana a devenit eficientă pe scară largă în a salva și viața mamei, și viața copilului, abia prin dezvoltarea medicinei din secolele XIX-XX. În plus, în diferite situații, cezariana elimină unele probleme de sănătate care ar apărea în cazul nașterii naturale.

Dacă inițial cezariana a fost un act medical preventiv sau curativ, mai nou a devenit o metodă alternativă de a naște, fără a fi necesară medical. Așa-numitele cezariene „la cerere” sunt solicitate de mamă în special din teama de durere, ori de doctor, pentru încadrarea nașterii în programul de lucru obișnuit; un studiu efectuat în SUA (2012) a arătat că în destul de multe cazuri personalul

medical a pus presiune asupra femeilor ca acestea să nască prin cezariană, chiar dacă nu existau indicații medicale.

În România, cezarienele la cerere au făcut ca ponderea totală a acestor operații în rândul nașterilor să crească de la 4,7% în 1988 la 12,4% în 1998 și până la 35% în 2011. În maternitățile din marile orașe procentul tinde să fie foarte mare, de exemplu 51% în 2014 la o maternitate de stat din București. În sectorul privat, proporția lor este de 70% din totalul nașterilor.

Dar operațiile cezariene ar trebui să fie o excepție, nu o regulă, căci ele sunt menite a rezolva doar situațiile speciale. Astfel, Organizația Mondială a Sănătății preciza în 1985 că „nu există nicio justificare medicală pentru ca vreo regiune să aibă rata nașterii prin operație cezariană mai mare de 10-15% din totalul de nașteri”.

Uneori, cezariana este asociată cu nivelul crescut de educație al mamei, cu nivelul profesional crescut al doctorului ori cu nivelul de modernizare al sistemului medical. Primele două asocieri sunt evident neîntemeiate: nu doar femeile cu studii universitare se operează, ci orice femeie cu indicație medicală; un doctor priceput nu apelează la o rezolvare mai complicată și mai riscantă atunci când are la îndemână o rezolvare a firii, mai simplă și mai sigură. Cea de-a treia este vădită și ea ca neîntemeiată de rata cezarienelor din țări precum Olanda (14,3%), Finlanda (15,7%), Islanda (15,8%), Norvegia și Suedia (17,1%), Belgia (17,3%), Israel (18,8%). Nici faptul că România a traversat

un regim comunist nu justifică situația de azi, alte țări foste comuniste având rate mult mai mici: Rusia (18%), Moldova (13,9%), Slovenia (17,8%), Ucraina (16%).

Ca orice intervenție chirurgicală, operația cezariană are riscuri, care au fost evidențiate în timp, și poate avea consecințe negative. Dacă riscurile sunt asumate atunci când este vorba despre salvarea vieții mamei ori a copilului, în cazul cezarienelor la cerere posibilele efecte negative pentru sănătatea copilului și a mamei sunt acceptate fără să existe un beneficiu major.

Nașterea naturală pregătește copilul pentru a se adapta la viața extrauterină. Pentru copiii născuți prin cezariană, trecerea de la mediul intrauterin la cel extrauterin este bruscă, nefiziologică și poate crea probleme imediat sau la distanță în timp. De asemenea, cezariana este asociată cu un contact întârziat între mamă și nou-născut și cu inițierea mai târzie a alăptatului la sân.

Copiii născuți prin cezariană au risc mai mare de a avea glicemie scăzută și de a avea complicații respiratorii imediat după naștere, au risc mai mare de a fi diagnosticați în copilărie sau în viața adultă cu diabet de tip 1, astm, alergii alimentare sau obezitate, după cum arată trei studii efectuate în SUA în 2008. Cezariana poate avea repercusiuni negative și asupra sarcinilor viitoare, din cauza riscului crescut de ruptură uterină și anomalii ale placentei.

O altă problemă reală în România este opinia generalizată că după cezariană următoarele nașteri sunt în mod obligatoriu prin cezariană. Conform Colegiului American al Medicilor Obstetricieni și Ginecologi, nașterea naturală după nașterea prin cezariană este asociată cu descreșterea mortalității materne și a riscului complicațiilor în viitoarele sarcini. American Pregnancy Association a indicat că 90% dintre femeile care au născut prin cezariană pot încerca să nască ulterior natural. În fapt, statisticile americane arată că dintre femeile care au ales să nască natural după o naștere prin cezariană, marea majoritate (60-80%) au dus alegerea la bun

sfârșit, restul născând tot prin cezariană. Acest procent este comparabil cu cel al nașterii naturale în general în SUA în 2010.

Luând în considerare posibilele riscuri ale cezarienei la cerere, fără justificare medicală, Colegiul American al Medicilor Obstetricieni și Ginecologi recomandă nașterea naturală ca prima și cea mai sigură opțiune de naștere. Este una dintre lecțiile bune pe care le putem învăța de la alte țări, pentru a spori sănătatea mamelor și a copiilor! ■

Dr. Cristina Bălan, medic de familie

Drumul încrederii: adopție și apoi naștere

În România și Republica Moldova, zeci de mii de copii sunt instituționalizați și cea mai mare dorință a lor este să aibă o familie. În acest timp, zeci de mii de familii care nu pot avea copii își pun speranța în fertilizarea în vitro, ignorând rata de succes foarte mică (30%) și că, din 100 de copii concepuți prin FIV, ajung să se nască doar în jur de 4, restul murind sau fiind distruși în fazele intermediare. Există însă și familii care se luptă cu fricile adopției, iar Dumnezeu le dăruiește uneori în mod neașteptat: după adopție, familia zămislește și copiii ei biologici. Poate este o pedagogie a altruismului, menită să ne scoată din egocentrismul lui „vreau doar copiii mei biologici”. Mai jos sunt descrise o parte dintre încercările unei familii din București pe acest drum al încrederii în Dumnezeu.

Ne-am căsătorit în februarie 2001, cu binecuvântarea părintelui Adrian Făgețeanu, duhovnicul meu, și bineînțeles că dorința noastră cea mai mare a fost să avem un copil, ca plinire a familiei noastre. Soția mea a mers la Mănăstirea Radu Vodă unde, la acea vreme, erau părticele din moaștele Sfinților Teodor Tiron și Teodor Stratilat, și s-a rugat să dobândească un prunc, făgăduind că, dacă va naște un copil, acesta va purta numele sfinților. Părintele Adrian, ori de câte ori ne vedea, ne întreba de copii. Timpul trecea, însă, și începusem să ne gândim să înfiem un copil, întrucât soția mea nu rămăsese niciodată însărcinată. Pentru că nu aveam casa noastră, ci stăteam cu chirie, am renunțat, pentru moment, la acest gând, lăsându-ne în voia lui Dumnezeu.

În decembrie 2009 am aflat că mama a 10 copii, din satul meu natal, a murit de cancer. De atunci, de câte ori mergeam la părinți, la țară, treceam pe la copiii să-i vedem. Așa i-am cunoscut pe ultimii șase dintre copiii acestei familii greu încercate. Pentru că tatăl acestor copii nu mai putea lucra, trebuind să stea cu ei, și pentru că situația lor financiară era foarte grea, s-a implicat Protecția Copilului.

La un moment dat, soției mele i-a venit gândul să-l luăm pe cel mai mic copil, care avea doi ani și 10 luni – pe Adrian – să avem grijă de el. Inițial am respins această dorință a ei pentru că doream să termin facultatea – eram student la Facultatea de Teologie. În sufletul meu s-a dus o luptă foarte grea! Știam dorința soției mele – trecuseră aproape 10 ani de la căsătoria noastră! Până la urmă am fost

la țară și am vorbit cu unchiul copiilor despre dorința noastră. Nici acum nu știm exact cum a înțeles unchiul, căci el a vorbit cu tatăl copiilor ca să ne dea ultimii trei copii. A fost o luptă și mai mare... Bineînțeles că în toate acestea ne-am sfătuit cu duhovnicul nostru.

Toată această perioadă a fost foarte grea pentru noi și pentru faptul că tata socru, având un cancer avansat, a plecat la Domnul în iulie 2010, iar soției mele i s-a descoperit o mică tumoră pe meninge (un meningiom), fiind programată pentru operație în luna noiembrie a aceluiași an. Luna septembrie a debutat cu un timp ceva mai frigos decât este normal, iar soția mea se tot gândea la copii, cum le este lor, dacă le este frig, dacă au mâncare... Nu știam cum este mai bine: să luăm copiii sau să aibă loc mai întâi operația soției.

În sfârșit, cu binecuvântarea părintelui duhovnic, am plecat să luăm copiii. Atunci am avut o mare ispită... Perioada de ședere la țară se apropia de sfârșit, trebuia să ne întoarcem în București, iar noi nu ajunsesem încă la copii. Soția mea nu mai spunea absolut nimic despre motivul prezenței noastre acolo. La un moment dat i-am zis că vreau să mergem să-i vedem. Când am ajuns la ei în curte, unchiul copiilor a zis tatălui lor: „Veniră oamenii aceștia să-i ia pe cei trei copii!” Nu vom uita niciodată felul în care se țineau toți trei de mânuțe și chipurile lor speriate, dar și curioase în același timp. După ce și-au luat rămas bun de la tatăl, unchiul și frații lor, au urcat în mașină. În drum spre casă mă tot uitam la ei, cum dormeau oboseți pe bancheta din spate. Trei comori! Numai Dumnezeu știe ce era în inimioarele lor, cum, de asemenea, era foarte greu de spus ce simțeam și noi! Sentimente amestecate de bucurie și profunde gânduri de îngrijorare, dându-mi seama că sunt total nepregătit pentru a face față noii situații.

Soției mele i-a fost mult mai greu. Mi-a spus că, după ce am semnat declarațiile de luare a lor „spre îngrijire și educare”, a simțit cum năvălește peste ea tot iadul! A fost o luptă grozavă pentru ea, dar, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, al părintelui duhovnic și al unui minunat părinte din București care ne-a ajutat foarte mult din toate punctele de vedere, această luptă a slăbit foarte mult.

Deși nu am avut pe nimeni care să ne ajute cu copiii acasă, au fost foarte, foarte mulți oameni care ne-au trimis diverse obiecte de îmbrăcăminte, alimente sau bani cu care să pornim pe acest drum. Nu ne-am fi descurcat

fără ajutorul lor! De asemenea, la serviciu, soției i-a fost îngăduit să stea acasă cu copiii, colegii ajutându-ne foarte mult. Dumnezeu să răsplătească tuturor celor care ne-au ajutat în orice fel, după milele Sale cele bogate, în această viață, dar, mai ales, să-i învrednicească Împărăției Sale!

De ziua Sfântului Mina, soției i-a fost extirpat meningiomul, operația fiind foarte reușită, neexistând sechele. Mulțumim lui Dumnezeu și Sfântului Mina, știind că aceasta o datorăm copilașilor noștri!

Dar minunea cea mai mare, la care nici măcar nu ne mai gândeam, am primit-o de ziua Sfântului Ștefan ce Mare, pe 2 iulie 2011, când soția mea a aflat că este însărcinată în 7 săptămâni! Nu a fost o sarcină ușoară, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, fetița noastră s-a născut pe 8 februarie, de ziua Sfântului Teodor Stratilat! Bineînțeles că e Teodora, darul lui Dumnezeu! Am rămas uimiți de marea milă a lui Dumnezeu, de faptul că la Dumnezeu nu există timp și de faptul că sfinții nu uită ceea ce le cerem!

Astăzi, când scriu aceste rânduri, copiii noștri „se pregătesc” de vacanță. Din toamnă vor fi: Dumitru în clasa a II-a, Nicoleta în a IV-a, Larisa în a VI-a, iar Teodora, care are 3 ani și patru luni, nu vrea să meargă la grădiniță, pentru că are frațiorii ei cu care se joacă și pe care abia îi lasă să-și facă temele! ■

Foto: Veronica Iani

Credința deschide spre sens

Andrei Pleșu

Vă exprimați adesea, asumându-vă riscuri, opinia sau reacția unui intelectual responsabil cu privire la lumea (societatea) în care trăiește, punând în evidență aspecte esențiale, revelatoare pentru modul ei – bun sau rău – de existență. Ce statut acordați dumneavoastră, în prezent, fundamentului creștin al lumii europene, al culturii și civilizației ei?

Nu se poate vorbi, în mod rațional, despre Europa făcând abstracție de fundamentele ei creștine. Nu e nici măcar o problemă strict religioasă. E o problemă de istorie și de cultură. Constantin Noica avea dreptate să spună că „fenomenul original” al Europei este Sinodul de la Niceea din 325 d.H. unde, prin dogma Sfintei Treimi, s-a declanșat

mecanismul speculativ al metafizicii europene. Dar chiar ideea de „universitate”, cu toate consecințele ei intelectuale și instituționale e legată de ambianța mînăstirească a Evului Mediu creștin. Scoateți din scenă patristica și scolastica, scoateți din scenă numeroasele veacuri de artă creștină care umplu bisericile și muzeele noastre, scoateți din scenă contribuția arhitecturii creștine la evoluția tehnică și simbolică a artei de a construi din lumea noastră și veți vedea că Europa devine un concept gol, sau, în cel mai bun caz, o simplă determinare geografică. Sunt evidențe de care nici ateii nu pot face abstracție, dacă nu sînt și analfabeți...

Ce relevanță au parabolele lui Iisus, alcătuite acum mai bine de două mii de ani, pentru un om al zilelor noastre care – poate? – vrea să trăiască

autonom de orice principiu exterior lui? Cine și cum poate rosti, astăzi, mesajul hristic, „manevrând materia primă a vieții cotidiene” – cum scrieți în cartea dumneavoastră, „Parabolele lui Iisus”?

Omul (cultivat) al zilelor noastre are ce face chiar și cu texte mai vechi decât cele cuprinse în Sfânta Evanghelie. De la Upanishade la Homer, de la Platon la tragicii greci, ne raportăm, fără efort, la performanțe spirituale care nu intră în conflict cu „contemporaneitatea”. Cu atât mai mult avem ce face cu mesajul hristic, gândit să vorbească omenescului atemporal, mereu același, indiferent de conjuncturile „actualității”. E la fel de nesănătos să trăiești în afara tradiției tale, ca și în afara lumii tale. Suntem, prin definiție, „situați”, plasați (în chip providențial) într-un anumit context, dar, totodată, conectați la o „rădăcină” transcendentă. Nu ne putem dispensa de nici una din aceste două coordonate, fără riscul unei desfigurări, al unei împușinări esențiale. Aș adăuga, totuși, că ne poate fi de mare folos un ajutor hermeneutic din partea teologilor care ne sunt în preajmă. Din acest punct de vedere, pe umerii preoților apasă o uriașă răspundere. Nu trebuie să ne lase singuri cu Cartea, sau să reducă omiletica la câteva stereotipuri pioase. Omul de azi are mai mare nevoie decât cel tradițional de o asistență duhovnicească vie, lămuritoare, atrăgătoare.

Pentru unii semeni ai noștri, a disprețui Biserica și pe slujitorii ei în general, fără discernământ, pare singura atitudine în ton cu „modernitatea” (de fapt cu postmodernitatea). Să fie oare „modernitatea” incompatibilă cu Biserica și bunele rânduieli validate de ea din timpuri străvechi?

Problema „modernității” este că s-a transformat foarte repede într-un soi de religie. În consecință, ea nu „suportă” alte religii și se complăce într-o juvenilă idolatrie a „noutății”. A trăi, cu suficiență, în euforia „ultimei ore” e a trăi în doar două dimensiuni, a avea cultul *suprafeței*. Or, dacă avem o anumită consistență existențială, este pentru că suntem „stratificați”, purtători de *adîncime*,

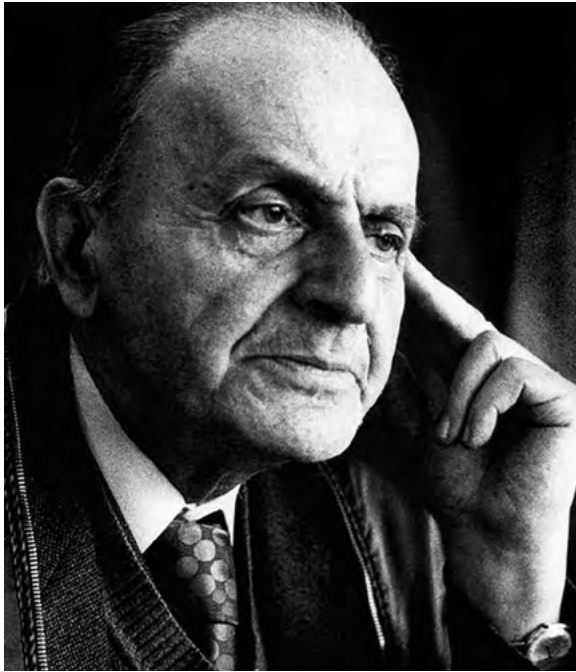
de trecut, de temporalitate. Din acest punct de vedere, a disprețui Biserica e un fel de a renunța la *nevăzutul* din tine, la *subterana* ta istorică și genetică. E totuna cu a disprețui istoria lumii, portretele strămoșilor, valorile fondatoare ale civilizației din care faci parte. Probabil că această atitudine ține, oarecum, și de temperament... Eu unul, de pildă, mă simt mult mai bine când sunt înconjurat de lucruri vechi, decât de lucruri noi. Îmi plac cărțile vechi, prietenii vechi, vinurile vechi... Și sunt într-o bună companie. Amintiți-vă de vorba lui Caragiale: „Sunt vechi, domnule!”

Deși cunoașterea devine tot mai amplă și, odată cu ea, conștiința complexității realității, totuși suficiența și mândria sunt adesea greu de ocolit. Dacă inteligența și educația nu reușesc să le evite, prin ce se pot acestea depăși?

Extinderea tot mai accelerată a cunoașterii și conștiința crescîndă a inepuizabilului cosmic nu pot avea, pentru un om normal, decât exact efectul invers „suficienței” și „mândriei”. Dimpotrivă. Cu cât știi mai mult, „încă neștiutul” se amplifică. Cu alte cuvinte, cunoașterea adevărată smerește. O bună educație poate corija, desigur, eventuale fuduliile epistemologice. Dar dacă e vorba de pură nesimțire, sau de prostie, nu cred că sunt prea

Horia Bernea, „Casa cu coloane albe”

Constantin Noica

multe de sperat... Repet mereu, cu mare plăcere, o butadă a lui Einstein: „Două lucruri sunt infinite în această lume: universul și prostia omenească. Dar de univers nu sunt sigur.”

L-ați cunoscut pe Părintele Arsenie Papacioc. Care este rostul unei astfel de personalități duhovnicești pentru o comunitate? Ce înseamnă pentru dumneavoastră un duhovnic?

Am avut o foarte bună întâlnire cu Părintele Arsenie Papacioc. Sunt multe de povestit, dar, în rezumat, două sunt calitățile care m-au impresionat în dialogul cu acest mare duhovnic: firescul și umorul. Discursul Părintelui era sobru fără solemnitate și iradia o bună-dispoziție (adică o „bună-așezare”) lăuntrică liniștitoare. Cred că e foarte important să ai norocul unor asemenea întâlniri. Nu atît pentru că ea îți „livrează” răspunsuri, cît pentru că îți organizează întrebările. La sfîrșit, nu ești „instalat” în certitudini de lemn, ci ești „lansat” pe cale. Rolul duhovnicului e important, din punctul meu de vedere, tocmai în măsura în care nu se mulțumește să fie un „rol”. Duhovnicul nu e – cel puțin așa cred – un judecător și o dădacă, chiar dacă, între „instrumentele” sale, putem întîlni și dojana și propunerea unui canon. Dar harul său constă mai curînd în capacitatea de a se așeza, mai întîi, pe aceeași treaptă cu tine: nu-ți vorbește „edificat”, ci com-pătîmîtor. Cu riscul de a

folosi o analogie prea îndrăzneată, aș spune că fiecare spovedanie e, pentru, duhovnic, o jertfă după modelul lui Iisus: el „se răstignește” pe crucea greșelilor noastre, le asumă, și încearcă să le răscumpere...

Vă rugăm să ne împărtășiți câteva sfaturi pe care le-ați primit ori concluzii desprinse din evenimente care v-au fost de mare folos în viață?

Sincer vorbind, nu caut cu lumînarea „sfaturi” și nu-mi plac sfătuitoarii de profesie. Fertile cu adevărat mi se par mai curînd „concluziile” la care ajungi de unul singur, la capătul unor încercări. Vă pot spune trei asemenea concluzii: I. Nu e înțelept să iei un necaz drept un *deznodămînt*, drept un blocaj fatal, ci drept un *prilej*. Necazul trebuie înțeles ca „început”, ca provocare, nu ca „sfîrșit” ireversibil. II. *Ești ceea ce ți se întîmplă*. Nu te grăbi să dai vina pe alții. Ești cauza reală a tuturor „pățaniilor” tale, bune sau rele. III. Nu te considera niciodată o victimă „neînțeleasă”. Cel mai adesea e manifestarea unui vinovat complex de superioritate (ca să înțeleg asta, m-a ajutat o replică a domnului Alexandru (Codin) Mironescu). Ar mai fi de adăugat că multe „sfaturi” utile mi-au parvenit pe neașteptate de la oameni fără pretenții, în condiții nu neapărat „sapiențiale”...

Există vreo diferență fundamentală între modul cum priveați viața și lumea în anii tinereții și modul în care o priviți acum, în deplină maturitate?

Evident. Tot așa de mare ca aceea dintre modul cum arătam atunci și modul cum arăt acum. Domnul Noica obișnuia să ne spună că, de la o vîrstă, ești responsabil de înfățișarea ta. Trebuie să se vadă că ai trăit ceva în intervalul dintre tinerețe și maturitate, că ai fost marcat de întâlniri modelatoare, de evenimente semnificative, de încercări, bucurii, căutări și crize. Cine n-are, spre sfîrșitul vieții, nici un cearcăn e suspect. Așa stînd lucrurile, expresia: „Ce bine arăți! Nu te-ai schimbat de loc!” – nu e tocmai un compliment...

Întâlniți tineri care caută „Absolutul” sau cu sete de Absolut?

Ce drumuri îi deschide credința unui tânăr, după opinia dumneavoastră? Ce câștigă un tânăr care se racordează la Tradiție (spirituală și culturală)?

Am cunoscut foarte multe tipuri de tineri și nu-mi place să recurg prea repede la generalizări. De regulă, orice tânăr caută, cu mijloacele firii sale, ale educației sale, ale anturajului și ale epocii sale, o formă sau alta de „absolut”. Omul este un „animal religios”, iar dacă nu crede în Dumnezeu, își făurește absoluturi „relative” (ceea ce sună paradoxal). Pentru unii „absolutul” poate fi cariera, succesul, averea, o iubire ca-n filme, originalitatea, aventura etc. În ce mă privește, îi prefer pe cei care nu se grăbesc să identifice un „absolut” tangibil. Cei care caută, mai curînd, un *sens de viață*, un *model* născător de emulație, un *reper* orientativ. De obicei, *aceștia* sunt cei care ajung la credință. Credința deschide spre sens, spre *rostul* propriu, spre *integrare* – în același timp curajoasă și cuminte – în *totalitatea* lumii. Credința e primul pas spre statutul de *om întreg*, cu specificarea că asta nu înseamnă om „încheiat”, „terminat”, „rezolvat”. A fi om întreg e a fi mereu pe cale, orientat spre țintă, dar nu ca un mecanism teleghidat, ci ca o ființă vie. Cum spunea Părintele Scrima, cea mai mare primejdie a vieții duhovnicești e „sedentarismul”, instalarea prematură și somnolentă într-o convingere nedigerată. Adică să te crezi ajuns la capătul drumului, prin renunțare la drum.

Ce cărți recomandați unui adolescent de astăzi, impregnat de „zeitgeist”-ul lumii lui internautice (cu bunele și relele lui)?

Nu obișnuiesc să recomand cărți decât unor oameni pe care îi cunosc bine și cu care stau față către față. Diversitatea tipurilor umane nu îngăduie liste de lectură standard, deși, cu titlu de „cultură generală” anumite titluri sunt obligatorii și universale. Dar e foarte riscant să propui cuiva anumite cărți, fără să ai intuiția personalității lui, a treptei spirituale pe care se află, a intereselor lui cognitive, a sensibilității și a acumulărilor lui prealabile. La limită, poți sminti pe cel căruia îi faci recomandări, dacă îl pui pe o pistă inadecvată.

Cum poate să aștepte omul „modern” „învierea morților și viața veacului ce va să fie”?

Întrebarea mă intimidează. Nu sînt în stare să mă erijez în „ghid” competent pe drumul spre mîntuire. Mă pot gîndi, poate, la două premise: I. Să înțelegi (nu doar cu mintea, dar nici fără ea) că lumea în care te miști nu e *toată* lumea, că viața pe care o trăiești acum nu e *toată* viața, că ești *trecător*, dar spre altceva decît spre neant. II. Să nu aștepti ziua de apoi

Nu te grăbi să dai vina pe alții. Ești cauza reală a tuturor „pășaniilor” tale, bune sau rele.

cum se așteaptă trenul pe un peron. Adică moțaind flasc, ignorînd orice alte îndatoriri, trăind „pe jumătate”, ca să fii pregătit pentru „deplinătatea” de după...

Deplinătatea finală începe aici și acum. Restul e Providență. ■

Pr. Arsenie Papacioc

Foto: Mircea Camburu

Icoana – de la meșteșug la mărturisire

Astăzi, actul de creație iconografică este perceput de cei mai mulți oameni ca un meșteșug oarecare, ca o sursă de câștig material, ca o modalitate de a dobândi faimă, iar de alții, ca un *act polivalent de mărturisire*. Ne vom referi în continuare la categoria *mărturisitorilor* și vom analiza în ce constă polivalența actului mărturisirii.

În primul rând, icoana, ca produs finit al unei activități umane, este o *mărturisire publică* a iconarului despre cele din inima sa; este o *spovedanie* rostită nu prin cuvinte, ci prin linii și culoare! Și aici sunt valabile cele spuse de Mântuitorul Iisus Hristos, când zice: „Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele” (Matei 12, 35).

În al doilea rând, actul creator de icoane este un *act de mărturisire a Adevărului*. Astfel, ținând cont de hotărârea celui de al șaptelea Sinod Ecumenic, care arată că „cinstea arătată imaginii urcă spre prototipul acesteia, iar cel ce venerază icoana venerază de fapt ipostasul celui zugrăvit în ea” și de cele rostite odinioară de Sfântul Vasile cel Mare, când scrie că „ceea ce povestirea prezintă prin auz, aceea pictura, fără de glas, înfățișează prin imitare”, icoana vizualizează, prin limbajul

plastic al artei, adevărul despre întruparea, moartea și învierea Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul Unul-născut din Dumnezeu-Tatăl.

În treilea rând, procesul complex al pictării unei imagini sfinte este, în felul propriu, un *act de mărturisire liturgică*.

După cum spune monahia Iuliana Socolova, „Iconografia este o parte din viața Bisericii, una din rânduilele ei” (*Truda iconarului*). Cum aceste rânduile sunt liturgice, înseamnă că și actul creator al icoanei este un act liturgic. Nici n-ar putea fi altfel, de vreme ce icoana „trăiește” cu adevărat și își manifestă plenar existența numai în cultul Bisericii, cult înțeles în dubla sa valență: ca manifestare publică a rugăciunii comunitare și ca rugăciune particulară.

În fine, actul creator de imagini sfinte este o *rugăciune*. *Praxis*-ul lăuntric rămâne pentru cei mai mulți o lucrare ascunsă, proprie isihasmului. Așa se și explică legătura strânsă dintre iconografie și monahism.

Rugăciunea este călăuză tainică a pictorului, cea care îl călăuzește negreșit spre un chip cât mai apropiat, mai fidel cu modelul, cu Prototipul. Iată secretul *meșteșugului: mărturisirea* lui

Dumnezeu, Cel lăudat în Sfânta Treime, în taina sfintei și mântuitoarei *ascultări*. ■

Arhid. Anastasie R.

Biserica Sfintei Treimi din Ghergheti, sec. al XIV-lea, situată la 2170 m altitudine

Dragostea să fie la baza evaluării oricărui eveniment

*Mitropolitul Nicolae
de Akhalkalaki și Kumurdo*

V-ați născut în URSS, în Republica Sovietică Socialistă Georgiană. Cum ați ajuns să credeți în Dumnezeu?

Familia în care m-am născut și am crescut a fost o familie morală, dar nu una credincioasă. Unul dintre principiile de bază, care în familia noastră nici nu se punea în discuție, era acela că omul trebuie să fie educat. După ce am terminat liceul, mi-am continuat studiile la Facultatea de Fizică a Universității de Stat din Moscova „M. V. Lomonosov”. Cu puțin timp înainte de a pleca la facultate, am găsit în biblioteca mătușii mele o ediție de dinainte de Revoluția bolșevică a Noului Testament și am împrumutat-o, deoarece, în opinia mea, un om educat trebuie să le știe pe

toate, inclusiv Sfânta Scriptură. Când am început să citesc la Moscova această carte, am descoperit imediat că nu o înțeleg. Atunci am folosit această metodă: în fiecare zi citeam câte două capitole – un capitol din ziua anterioară și unul nou. Fără să vreau, mi-am impus regula de lectură obișnuită a unui creștin. Îmbisericirea mea a început tocmai cu această citire a Evangheliei.

Spuneți-ne câteva cuvinte despre oamenii și sfaturile care v-au influențat viața.

În viață, mai ales în tinerețe, omul are adesea mici „revelații” care, la prima vedere, au un caracter comun, de zi cu zi. Dar, dacă le ascultăm cu

Mitropolitul Nicolae Pachuashvili de Akhalkalaki și Kumurdo s-a născut în 1961 la Tbilisi. După ce a absolvit Facultățile de Fizică, la Moscova, și Teologie, la Tbilisi, în 1991 a fost numit vicepreședinte al Departamentului pentru Misiune și Evanghelizare al Patriarhiei Georgiei. A fost hirotonit episcop în 1996, iar din 2007 este mitropolit. Cu prilejul participării la sărbătoarea Sfintei Parascheva din 14 octombrie 2014 a vizitat și Mănăstirea Putna. În prezent, dedică o parte importantă a activității sale tinerilor, atât în mitropolia sa, cât și la nivelul Patriarhiei Georgiei.

atenție, atunci dezvoltăm abilitatea de a le aplica în situațiile din viața reală. Chiar dacă nu putem evalua imediat semnificația lor, mai târziu vom obține beneficii evidente.

De exemplu, ce este atât de important în afirmația profesorilor noștri de fizică și de matematică, pe care am auzit-o chiar la prima oră: „Nu trebuie să vă rușinați să puneți întrebări”? Ei susțineau întotdeauna că nu există întrebări prostești, ci numai răspunsuri nepotrivite. Aș dori foarte mult să repet studenților și tuturor tinerilor de azi: Prietenii mei! Nici nu vă puteți imagina cât de multe greșeli, inclusiv greșeli istorice majore, ar fi evitat umanitatea dacă oamenii s-ar fi străduit mereu să clarifice situațiile dificile punând întrebări la timp. Iar la scara unui destin uman individual, acest obicei poate duce la revelația unor orizonturi total noi ale vieții, în mod neașteptat pentru însuși omul în cauză.

Avem astfel de „revelații” nu doar în tinerețe, ci și mai târziu, sau chiar la maturitate. Vreau să amintesc unul dintre sfaturile povățuitorului meu duhovnicesc, Mitropolitul Daniel, pe care l-am primit când eram deja preot: trebuie să ascuți cu atenție cererile oamenilor și, după posibilități, să le împlinești cât mai precis posibil, nici mai mult, nici mai puțin. Știm cu toții că „dușmanul binelui e mai binele”, iar în viața de zi cu zi „prea” și „peste” pot face mai mult rău decât să ajute. „Fiecare cuprinde după măsura sa” – ne repetă adeseori Sfânta Scriptură – și datoria omului este să învețe să pună în practică acest cuvânt, după putere.

Am început răspunsul meu vorbind despre necesitatea de a pune întrebări. Acest sfat l-am auzit încă din tinerețe. Mulți ani mai târziu am fost suficient de pregătit pentru a primi de la Domnul întregirea firească a lucrării duhovnicești pe care o începusem astfel. De data aceasta am primit cuvântul de la Patriarhul-Catolicos al Întregii Georgii, Ilie al II-lea, în ziua hirotonirii mele ca preot. La întrebarea despre cum ar trebui să încep să-i spovedesc pe oameni, el mi-a răspuns că trebuie să-i ascult cu atenție!

Care este potențialul tinerilor? Ce pot face ei în mod special? Care credeți că este boala spirituală cea mai acută a tinerilor și cum poate fi ea vindecată?

Răspunsuri la toate întrebările pot fi găsite în Biblie. Psalmistul, Regele David, imploră pe Domnul să-i ierte în special păcatele tinereții sale: „Păcatele tinereților mele și ale neștiinței mele nu le pomeni, Doamne!” (Psalmi 24, 7).

Tinerii ar trebui să se folosească de acele daruri pe care Domnul le dă omului la această vârstă: capacitatea de a-și însuși rapid noi cunoștințe, capacitatea organismului de a rezista la „suprasolicitățile” pe care le cere uneori însușirea completă și în profunzime a profesiei, fără consecințe grave.

De multe ori se spune că la tinerețe este mai ușor să-ți exprimi dezacordul și protestul față de viciile societății. Unii explică aceasta prin faptul că tinerii sunt la început de drum și nu au obligații familiale, de serviciu, sau alte obligații de natură socială și materială. Ei cred că tocmai în aceasta constă rolul de avangardă al tinerilor în dezvoltarea societății. Deseori studenții acționează în semn de protest și, vrând-nevrând, acționează în favoarea anumitor forțe politice. Cred că acest mod de acțiune este greșit. Desigur, tinerii ar trebui să privească întotdeauna înainte. Tinerețea ne este dată tocmai ca un timp pentru a pune întrebări și a căuta răspunsuri. Dar esența acestui proces în niciun caz nu ar trebui să se transforme într-o negare de dragul negării. Sarcina principală a unui tânăr este cunoașterea lumii, a măreției acesteia, a legilor ei, a modului înțelept în care ea a fost făcută de către Creator și conștientizarea darului dat omului în raport cu toate vietățile de pe pământ – capacitatea de a gândi. O astfel de lucrare mentală și duhovnicească va duce inevitabil la cel mai important rezultat – conștientizarea responsabilității personale pentru propriul destin, pentru destinul propriei țări și chiar al întregii umanități, în măsura în care tu, personal, contribui la vistieria existenței. Stabilind în acest fel misiunea sa, noua generație va fi în stare să-și exprime în mod corect și convingător opiniile și principiile sale de organizare a societății și să lase propria urmă în istorie.

Sarcina educației este tocmai de a-l învăța pe adolescent să-și folosească timpul dat lui în această lume cât mai eficient posibil, să primească o educație bună și să nu-și irosească rezervele

puterilor vitale pentru lucruri și evenimente secundare. Astfel, cea mai periculoasă și cea mai răspândită slăbiciune în rândul tinerilor este trândăvia, pierderea timpului cu deșertăciuni, nefructificarea propriului potențial, mai ales dacă aceasta se întâmplă prin comiterea păcatelor de moarte, din categoria cărora fac parte și patimile predominante ale societății moderne. Nimeni nu scapă de unul singur de aceste ispite, dar cei chibzuiți întotdeauna o iau înaintea „fecioarelor nebune”, înțelegând aceasta la momentul potrivit și cerându-I ajutor lui Dumnezeu, prin Biserică. Nu întâmplător chiar și proorocul David plânge pentru slăbiciunile sale și Îl roagă pe Dumnezeu să-l elibereze de patimile care conduc voința sa de om. La această vârstă te poți feri de vicii și ispite doar dedicându-te complet studiului, strădaniei de a fi cât mai bun în viitoarea profesie și creșterii în lucrarea duhovnicească.

Cum putem păstra elanul și hotărârea de a face bine din tinerețe de-a lungul întregii vieți?

Domnul le spune ucenicilor Săi: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă” (Matei 6, 33).

Același gând, în cuvintele unui om modern, l-a exprimat genialul regizor rus Andrei Tarkovsky: „Omul care și-a încălcat propriile principii o singură dată, nu va mai fi în măsură să păstreze curăția atitudinii sale față de viață în viitor. Când regizorul spune că face un film «de mâna a doua» pentru a filma apoi acel film la care visează, el vă înșeală. Și, ce e mai rău, se înșeală pe sine însuși. El nu va filma acel film al său niciodată. Nu există minuni! Mai exact, timpul minunilor a trecut pentru el”.

Dacă omul alege corect sistemul său de valori din tinerețe, dacă încearcă să caute și să-și înțeleagă menirea, dacă pune chemarea inimii mai presus de toate și nu-și încalcă principiile, atunci el va putea

Jvari (Mănăstirea Crucii), sec. al VII-lea, pe locul unde Sfânta Nina (sec. al IV-lea) a ridicat o cruce

păstra aceste valori pentru întreaga sa viață. Pentru a păstra entuziasmul și dăruirea pentru bine din tinerețe și până la sfârșitul vieții, trebuie să fim sinceri și să încercăm să evităm compromisurile cu conștiința, chiar dacă acestea nu ar fi cunoscute nimănui.

Cum poate un tânăr să se pregătească pentru viața de familie?

În Biblie se spune: „Femeia bună este parte bună și este dată câștig celor care se tem de Domnul” (Înțelepciunea lui Iisus Sirah 26, 3).

Uneori mi se adresează cu o astfel de întrebare tineri sau tinere care vor să se căsătorească. Și atunci când, drept răspuns, le pun anumite întrebări la care nu se așteaptă, adeseori se dovedește că ceea ce caută aceștia, de fapt, nu este o familie. În primul rând, omul trebuie să știe ce este o familie și dacă el își dorește cu adevărat așa ceva. În Sfânta Scriptură, în special în Epistolele Apostolului Pavel, sunt prezentate în profunzime esența familiei și responsabilitățile reciproce ale soțului și ale soției, relațiile dintre copii și părinți. Noi, preoții ortodocși, putem da sfaturi eficiente numai creștinilor – tinerilor care au aceeași credință ca și noi. Astfel, primul, cel mai important și general valabil sfat, pentru orice situație din viață, este următorul: trebuie să fim creștini ortodocși zi de zi,

într-un mod din ce în ce mai profund. De exemplu, trebuie să alocăm sistematic timp pentru studiul consecvent al Scripturilor. Atunci toată imaginea de ansamblu a vieții noastre se va construi într-un mod armonios. În primul rând, vom dobândi înțelegerea corectă a circumstanțelor vieții, iar apoi și capacitatea de a acționa independent, astfel încât rezultatul obținut să nu fie neașteptat și dureros, ci să fie răsplata pentru judecata cumpănită și munca dusă până la capăt cu răbdare.

Cum poate discerne un tânăr dacă are vocație pentru viața monahală? Vorbiți-ne despre scopul și rolul monahismului astăzi.

În primul rând, trebuie să înțelegem că percepția despre viața monahală a unui om care nu a fost niciodată la mănăstire este diferită de realitatea obiectivă. Un astfel de om își poate doar imagina cum ar putea fi aceasta. Astăzi, a avea o înțelegere completă asupra esenței monahismului este posibil doar pentru acei oameni care ei înșiși trăiesc această viață de ani de zile. Chiar și acest lucru uneori nu este suficient.

Pentru a ajunge la mănăstire, chiar și pentru o perioadă scurtă de timp, este în mod obligatoriu necesară binecuvântarea povățuitorului duhovnicesc. Pentru aceasta, în primul rând, trebuie să avem un povățuitor duhovnicesc, pe care, din

păcate, mulți dintre creștinii de astăzi nu îl au. A avea un singur povățuitor duhovnicesc, a-i pune acestuia toate întrebările lumești și duhovnicești și a primi de la el răspunsuri satisfăcătoare, a cere de la el binecuvântare pentru orice lucru și pentru fiecare nou început, a te ruga pentru el și a fi încredințat că și el se roagă pentru tine ca pentru fiul său duhovnicesc – aceasta este prima etapă a vieții duhovnicești prin care trece drumul către mănăstire.

Pentru o viață bisericească deplină, fiecare creștin trebuie să viziteze o mănăstire pentru câteva zile, din când în când, în special în timpul postului, și să facă acolo ascultare. Nu știu cum să transmit în cuvinte sau cu ce să compar bucuria pe care o simte în acel moment sufletul omului, mai ales dacă este vorba de un adolescent pe care în mănăstire toți îl tratează ca pe un adult. Imaginați-vă, de exemplu, un tânăr care visează să devină fotbalist și căruia i se permite să ia parte la antrenamentele echipei naționale de fotbal. Depinde de mulți factori dacă el va deveni un fotbalist profesionist sau nu, dar experiența comunicării cu adevărații fotbaliști îi va modela pentru toată viața atitudinea față de acest joc.

Călugărul se dedică în totalitate lui Dumnezeu. Aceasta nu înseamnă doar o ascultare oarbă față de rânduiala mănăstirii, ci și descoperirea înlăuntrul său a noi și noi daruri duhovnicești, a noi talanți, și aducerea acestora la altarul dumnezeiesc. Posibilitatea unei astfel de investigații complete și a deschiderii lăuntrice totale pentru slujirea lui Dumnezeu există doar în mănăstire. De aceea, monahismul este fundamentul economiei mântuirii neamului omenesc. Viața monahală este idealul vieții creștine și, în opinia mea, toți creștinii trebuie să se orienteze după ea și, din când în când, să-și „sincronizeze ceasurile”.

Ptena, sec. al IX-lea, Eparhia de Akhalkalaki și Kumurdo, situată la 1700 m altitudine

Catedrala Sfânta Treime (2004), cea mai importantă catedrală a Bisericii Ortodoxe Georgiene

Creștinii ortodocși din secolul XXI se confruntă cu o mare problemă, cu o mare provocare: dezbinarea. Noi suntem reprezentanții diferitelor biserici locale și nu știm aproape nimic unul despre celălalt. Noi credem în Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică, ne împărtășim din același Potir, dar știm puțin despre problemele vitale curente ale celorlalți, ca să nu mai vorbim de problemele cu rădăcini istorice. Suntem datori să ne iubim cu adevărat și să ne sprijinim reciproc, iar pentru aceasta avem nevoie de știri „de la sursă”, și nu din rapoartele mass-media, despre situația libertății de credință în Siria, Kosovo, Ucraina, în anumite teritorii ale Georgiei și în alte părți.

La baza evaluării de către noi a oricărui eveniment trebuie să fie principala poruncă creștină – dragostea. Orice confruntare între grupuri de oameni din cadrul Bisericii, care este justificată prin „căutarea dreptății”, nu este nimic altceva decât o schismă, care nu are nimic de-a face cu iubirea creștină. Ne învață acest lucru atât istoria Bisericii, cât și istoria omenirii, în general. Desigur, mărturisirea și martiriul nu sunt un lucru nou pentru Biserică, dar noi suntem datori să cunoaștem adevărul unui despre alții și să îl transmitem maselor de oameni, deoarece adevărul, după cum ne arată experiența istoriei, este cea mai mare victimă a războiului. Acest lucru este important nu doar pentru a opri certurile, ci are o mare importanță pentru viitorul omenirii. ■

Va fi război?

Având în vedere ce se întâmplă în lume, întrebarea „Va fi război?” este pe buzele și în mintea multora dintre noi. Războaie sunt în multe locuri din lume, dar războiul la care face referire întrebarea este unul global, asemenea celor două Războaie Mondiale din secolul XX.

În ciuda eforturilor susținute pentru a aduce pace socială, rasială, etnică, religioasă, economică etc. conflictele cresc – de la cele personale la cele între grupuri și stări sociale, state și civilizații. Și vor crește, căci metoda prin care se încearcă obținerea acestei păci este, de fapt, una care sporește conflictul.

Civilizația relativismului

Dacă ar fi să definim civilizația globală actuală, principiul împărtășit de majoritatea statelor este credința în lipsa unui adevăr absolut,

a unor norme care să fie general acceptate. Odată cu dezincriminarea avortului la cerere, dezincriminarea incestului, desființarea căsătoriei naturale bărbat-femeie, singura normă de viață care să fie împărtășită de toate statele este incriminarea actelor sexuale cu minori și a pornografiei infantile. Răspândirea uriașă a acestora arată că e doar o problemă de timp dezincriminarea lor.

Credința din trecut în existența unei firi a lucrurilor, pe care legile statelor și politicile publice o recunosc și țin cont de ea, a fost înlocuită la nivel public (în mediile culturale, educaționale, politice și chiar religioase) cu credința că nu există un adevăr obiectiv despre nimic și că fiecare poate să creadă ce vrea despre orice, iar singura obligație a oamenilor, a grupurilor sociale și a statelor este să nu afecteze libertate de a crede orice a altora. Cu alte cuvinte, nu există bine sau rău, adevăr sau

fals, ci totul este doar o problemă de opinie personală.

Dictatura relativismului și principalul ei inamic, firescul

Promotorii relativismului consideră că rădăcina conflictelor este credința în adevăruri absolute și că această credință generează automat violență împotriva celor care nu împărtășesc aceleași adevăruri. Prin urmare, promotorii relativismului forțează practicarea credinței în inexistența unor adevăruri absolute și în existența doar a unor adevăruri relative, valabile numai pentru cei ce cred în ele și le urmează. Pe scurt, morala relativismului este: cineva poate să creadă ce vrea și să facă ce vrea, dar să nu impună altora credința și voia propriei.

În teorie, relativismul lasă fiecăruia libertate individuală, iar spațiul public este guvernat de regula de a nu atenta la libertatea celorlalți.

Cu toate acestea, pacea nu vine, ci din contră. De exemplu, războaiele din prezent au condus către cel mai mare număr de refugiați din istoria omenirii: 60 de milioane, dintre care jumătate sunt copii.

Civilizația relativismului este civilizația Religiei lui Eu, egocentrismul, în care omul se face Dumnezeu pentru sine. Cel care îmi limitează egocentrismul cu fapta sau viața sa devine dușmanul meu și dușmanul statului. Astfel relativismul duce la dictatură și apoi la război.

Dictatura va apărea pentru că cei care susțin relativismul consideră că doar el este soluția și că problema nu este acesta, ci prea puțină lui aplicare. Ca urmare, îl vor aplica cu forța celor care nu îl vor îmbrățișa de bună voie. Comunismul a plecat de la idealul egalității materiale între oameni pentru a cărui realizare s-a folosit forța, căci oamenii nu au vrut de bună voie. Astfel, au fost uciși milioane de oameni considerați că stau în calea fericirii universale. Aceeași spirală a violenței este cerută și de relativism.

Nu va fi de ajuns ca omul să accepte că „fiecare e liber să facă ce vrea” într-o problemă, ci va fi necesar să declare că „opinia mea nu este mai adevărată decât opinia celui alt” – altfel înregimentarea în relativism nu este completă. Conform regulilor relativismului, tot cel care nu se va supune acestei necesități va fi în afara legii, iar opinia lui va fi declarată ca ilegală. De exemplu, în mai 2015, senatorul american Marco Rubio constata că „suntem pe punctul de a argumenta că predarea creștinismului este de fapt un discurs al urii” din cauza înțelegerii homosexualității ca păcat.

În această dictatură a relativismului, persoanele, grupurile și țările vor fi cu atât mai persecutate cu cât trăiesc și susțin mai mult firescul lucrurilor. Astfel, nu este de mirare faptul că cel mai persecutat grup religios din lume și, în general, cel mai persecutat grup de orice natură din lume este cel al creștinilor. Și nu va fi de mirare că, în particular, Biserica Ortodoxă, ca instituție, nu va putea evita să fie cel mai intens atacată de către dictatura

Cauza războiului constă în lepădarea oamenilor de Dumnezeu și de legea Lui. Lepădarea de Dumnezeu și netrebnicia din timp de pace a oamenilor provoacă războiul. Atunci când oamenii merită războiul, atunci când acumulează cauze de război, războiul vine fie că o vor ei, fie că nu o vor. Precum cei ce beau apa cu bacili de tifos se molipsesc de tifos și tifosul este inevitabil, așa și cei ce, lepădându-se de Dumnezeu, se adapă cu gânduri, poftes și fapte potrivnice lui Dumnezeu, atrag asupra lor molima războiului, și războiul devine inevitabil. Atâta vreme cât oamenii se războiesc cu Dumnezeu prin gândurile, poftes și faptele lor, degeaba visează la pace. Fie că vor sau nu, războiul n-are cum să nu vină acolo unde este semănată sămânța războiului. Războiul împotriva lui Dumnezeu, pe față sau într-ascuns, duce inevitabil la război între oameni.

Sfântul Nicolae Velimirovici, „Războiul și Biblia”

relativismului, din cauza conformității ei cu firea lucrurilor. Pentru că, în esență, înainte de a fi un război împotriva oamenilor, războiul declanșat de relativism este un război împotriva adevărului firii lucrurilor, a lui Dumnezeu.

Războiul tuturor împotriva tuturor

Războiul cu arme nu a început în anii din urmă în Ucraina, în Orientul Mijlociu, în Africa, ci războiul cu arma în mână (chiureta) a început prin Revoluția sexuală din anii '60, când comunitățile și statele au căzut de acord că este necesară anularea dreptului la viață pentru cel mai vulnerabil grup: copiii nenăscuți. Atunci, pentru a obține cât mai multă plăcere trupeză cu cât mai puține costuri și responsabilități, copiii au fost văzuți ca inamicii fericirii părinților și a început războiul împotriva lor – avortul la cerere, legalizat în câțiva ani în majoritatea statelor civilizației occidentale. În statele comuniste, acesta se declanșase mai demult, căci Lenin a legalizat avorturile în Rusia în 1920.

Războiul are fronturi unde lupta este dusă cu un deosebit succes. De exemplu, în Uniunea Europeană 96% dintre copiii diagnosticați intrauterin cu Sindrom Down sunt avortați – un procent atât de mare nu este posibil decât cu aprobarea întregii societăți.

Dar există și fronturi în care lupta este de-abia la început. Deși promovată de decenii, abia în acești ani câștigă teren eutanasierea involuntară: bătrâni și copii nou-născuți cu diferite afecțiuni sunt uciși la cererea altor

Mucenicia Sfinților Cuvioși din Sinai și Rait, frescă, Mănăstirea Sucevița

membri ai familiei, considerându-se că viața lor nu merită trăită. De fapt, cei puternici, care dispun de viața lor, vor să poată trăi fără responsabilitatea purtării de grijă pentru aceștia. Avortul postnatal (noul nume academic pentru pruncucidere) este susținut de din ce în ce mai mulți eticieni, care consideră că până spre doi ani de la naștere viața unui copil este mai puțin valoroasă decât cea a unui porc – între ei, un etician englez care a primit titlul de doctor honoris causa al celei mai importante universități din România.

Întinderea acestui război va fi pe măsura acceptării relativismului. Oamenii care consideră că își sunt propria măsură și își apără modul de viață prin dogma „e interzis să interzici” îi vor înlătura din societate pe cei care consideră că unele lucruri nu sunt firești și nu trebuie acceptate ca normă publică. Statele care vor avea ca politică publică relativismul vor porni război cu cele care vor continua să admită credința în adevăruri absolute.

Va fi război?

Sfântul Nicolae Velimirovici, în cartea „Războiul și Biblia”, publicată în 1931, spune despre un nou război mondial ca fiind inevitabil. Argumentele sale pot fi sintetizate într-unul: „Pacea fără Dumnezeu e leagănul războiului”. Puțini l-au crezut atunci, dar cuvintele sale s-au adeverit după opt ani, când a început al Doilea Război Mondial. Astăzi, argumentul său se poate sintetiza astfel: „Relativismul, adică libertatea fără adevăr, este leagănul războiului”.

Căci cum poate să promoveze pacea o țară care acceptă uciderea unor grupuri întregi de oameni nevinovați? Iar România nu regretă uciderea a mai mult de 22.000.000 de copii prin avort începând cu 1958. Cum să sperăm la pace?

Și astăzi, dacă războiul relativismului împotriva adevărului, al omului împotriva lui Dumnezeu, va continua, războiul dintre oameni va fi inevitabil, atât războiul civil, cât și războiul între țări. Când oamenii se întorc la adevăr, la firea lucrurilor, atunci se instaurează pacea cu Dumnezeu și pacea cu aproapele. ■

Mihai Pavel

Ce mai știm despre creștinii din Siria?

În „Cartea neagră a condiției creștinilor în lume”, coordonată de jurnalistul francez Samuel Lieven, se menționează că 150 de milioane de creștini sunt persecutați astăzi în întreaga lume. „Center for the Study of Global Christianity” estimează că anual sunt uciși pentru credința lor peste 100.000 de creștini, adică unul la fiecare cinci minute. Războaiele din ultimii anii și recenta dezvoltare a Statului Islamic în Irak și Siria sunt însoțite de persecuții foarte puternice la adresa creștinilor.

Doi clerici sirieni de rang înalt din Alep, Mitropolitul ortodox Pavel Yazigi, fratele Patriarhului Antiohiei, Ioan al X-lea, și Mitropolitul copt Ioan Ibrahim, sunt răpiți din aprilie 2013 și nu se cunoaște nimic despre ei. Un arab libanez se întreabă: „În Irak și Siria creștinii sunt persecutați, uciși, bisericile sunt bombardate și arse. Toate acestea se întâmplă, iar lumea liberă este nepăsătoare la agonia și durerea lor. Întreb: nu sunt ei oameni? Nu sunt ei demni ca organizațiile pentru drepturile omului și statele care le susțin să îi ajute? Se pare că lumea este de partea celor puternici, nu a celor drepti”.

Ce știm despre creștinii din Siria? Ce facem pentru ei? Mai jos sunt câteva secvențe din viața câtorva mănăstiri ortodoxe, istorisite de o maică din Siria.

Jihadiștii au ocupat un sat de 200 de familii de creștini. Am mers la musulmani și le-am spus: „Patriarhul Ioan îi ajută pe toți refugiații, și pe musulmani, și pe creștini. Ajutați-ne să fie eliberați oamenii din sat.” Aceștia au vorbit cu jihadiștii și oamenii au fost salvați. Le-au dat voie să plece din casele lor numai cu hainele de pe ei.

fanatici. Dar musulmanii din alte țări, unde femeile nu au voie să conducă mașini, sunt fanatici. Ei cred că cine va omorî pe cei care nu sunt musulmani va merge direct în rai. Te amenință: ori te faci musulman, ori te omor. Ei taie capul și copiilor care nu acceptă să se facă musulmani. Răpesc fete și le țin pentru ei sau le vând la piață.

Musulmanii care sunt din Persia (Iran) sunt educați și acolo nu sunt așa de mulți

Se recunoaște că războiul e jihad (n.n. – în limba arabă termenul înseamnă luptă,

rezistență și se referă la obligația religioasă de a lupta până când întreaga omenire va fi musulmană sau sub autoritatea statului musulman). Soții discută în familie, bărbatul decide să plece la război. El zice: „Fugiți, faceți ce vreți. Eu plec la războiul sfânt”. Armata guvernamentală știe din ce sate pleacă jihadiștii și le atacă. Și atunci familiile jihadiștilor sunt obligate să părăsească satul și cer ajutor de la creștini. Au și mulți copii. Vin cu toții la Maica Stareță să ceară ajutor.

Când au răpit maicile de la Mănăstirea Maloula, timp de zece zile, în fiecare zi un hoze mergea la maici și le vorbea de islam, să le convingă să se facă musulmane. Le spunea: „Poate părinții voștri v-au forțat să vă faceți călugărițe. Dacă vă faceți musulmane și vă căsătoriți, sunteți libere”. Maicile nu au răspuns nimic. Dacă nu le-au putut convinge, după aceea au trimis femeile la ele. Femeile spuneau: „Aduceți Evanghelia și Coranul să facem comparație”. Dar maicile nu au vorbit nimic cu ele. Au stat încă zece zile cu femeile și după aceea le-au ținut în niște case trei luni și jumătate. Când au fost răpitate, jihadiștii au luat din mănăstire cărțile, icoanele și banii. Când le-au dus în case, le-au dat banii înapoi, dar nu le-au dat icoanele și cărțile. Fără cărți de slujbă, cum să se roage maicile? Trei luni și jumătate, în fiecare zi maicile spuneau rugăciunile pe care le știau pe dinafară. După ce au fost eliberate, maicile s-au dus în Liban.

Au ars biserica Mănăstirii Maloula. La mormântul Sfintei Tecla au scos afară și pământul. Căminul pentru copiii orfani și chiliile maicilor au scăpat. Guvernul reconstruiește acum mănăstirea și Patriarhul speră ca în trei luni maicile să se poată întoarce.

La Mănăstirea Heruvim, armata a venit înainte de a ajunge jihadiștii și a apărât zona, iar mănăstirea nu a fost ocupată. Dar acum nu mai este niciun călugăr acolo, este doar armata.

Avem curent electric două ore pe zi. Avem generator, dar nu avem combustibil. În februarie nu am avut nici motorină pentru mașină. Sunt mulți hoți care fură, profită de situație – sunt săraci oamenii, trebuie să fure ca să trăiască.

Cine ne ajută financiar? Maica Domnului. Cultivăm flori și le trimitem în Liban și se vând acolo. Așa putem să îi ajutăm pe cei care vin și ne cer ajutorul. N-am putut să primim în mănăstire toate familiile care au venit. Am preferat

să plătim chiria pentru case în sate, căci ar fi făcut mare dezordine în mănăstire. Trebuie să ținem rânduiala noastră monahală. Unul e bolnav de diabet și nu are frigider să pună injecțiile cu insulină. I-am dat frigiderul pe care l-am avut. Nimeni nu mai are posibilitatea să cumpere o mașină de spălat, un frigider, care sunt mult mai scumpe. Maicile au inima bună și tot ce e în mănăstire dau săracilor.

O familie din Alep care înainte era foarte bogată, acum s-a refugiat în zona noastră. A venit soția și a cerut numai două farfurii, două linguri și două cuțite. Dar două maici s-au dus să vadă cum trăiesc. Trăiesc într-o casă foarte săracă: fără podea, fără paturi, nimic nu e în ea. S-au întors maicile și au povestit ce au văzut. Plângeau. Maica Stareță nu putea dormi de cele auzite. Am adunat un covor, un pat și altele și le-am dus.

În fiecare duminică, maicile se duc cu mașina și îi aduc pe cei care vor să vină la Liturghie, după care îi duc înapoi. Ne îngrijim ca toți să găsească de lucru.

Nu ieșim din mănăstire. După apusul soarelui stăm cu multă frică. Nu trimitem maici cu mașina în oraș. În fiecare noapte, maicile fac priveghere pentru cei care luptă în război. Ei ne trimit scrisori: „Rugați-vă! Aprindeți o lumânare. Au venit asupra noastră.” Odată s-au împărțit iconițe cu icoana Maicii Domnului Trihirusa. Un soldat a pus-o la piept, a fost împușcat chiar acolo, dar nu a murit.

Nouă ne e milă să părăsim mănăstirile. Vedem tineri care și-au pus toată nădejdea în noi: „Este mănăstire aici, se roagă pentru noi”, spun ei. E un ajutor, o nădejde. Nu putem să plecăm. Mulți și-au pus nădejdea în rugăciunile noastre. Musulmanii care pleacă la armată vin să ceară binecuvântare: „Rugați-vă pentru noi. Suntem musulmani, nu suntem creștini, dar rugați-vă pentru noi”. Când iau două zile libere de pe front, nu merg întâi acasă, ci vin la noi. Se închină, chiar și musulmanii, apoi merg acasă și înapoi la război. La pomelnice sunt trecuți atâția soldați! Ne roagă să îi pomenim în fiecare zi. Mamele vin, plâng, cer să ne rugăm pentru copii.

Un tânăr soldat ne-a spus: „Eu nu pot omorî pe nimeni – poate să fie vecinul meu”. Nu trage cu arma. Merge la război pentru că este obligatoriu. Dumnezeu l-a păzit trei ani. Nici n-a omorât pe nimeni, nici n-a fost omorât. ■

Daniel Turcea

Vina

Dumnezeu
e acum
în inima mea.

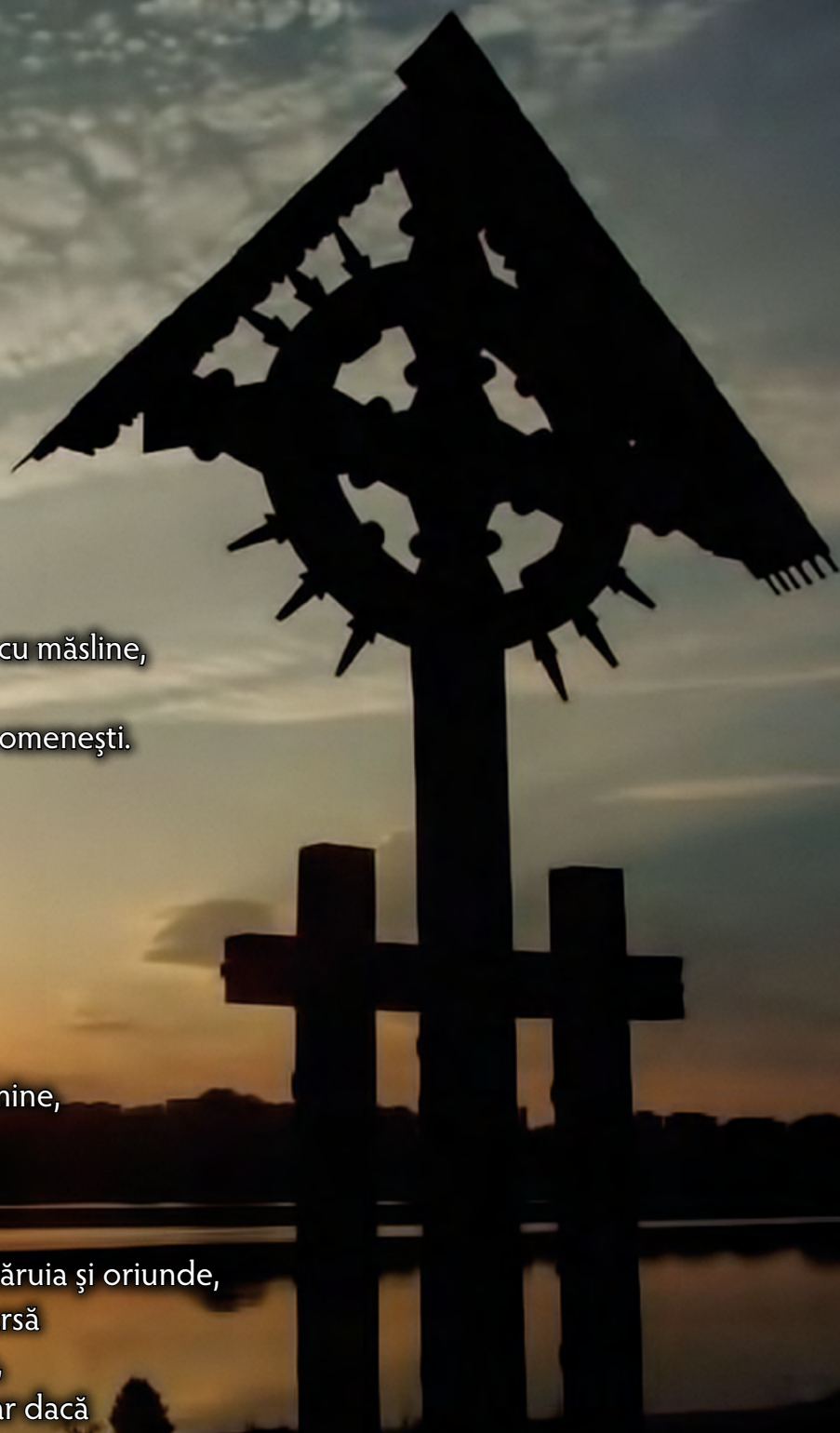
Același,
rugându-Se
ca seara pe muntele cu măslina,
înaintea
unui potir cu lacrimi omenești.

Și eu L-am dus,
L-am târât,
L-am batjocorit.

El este
Același,
rugându-Se pentru mine,
dorindu-mă
asemenea Lui.

Fiecare cădere a oricăruia și oriunde,
fie sihastru în inima arsă
a nisipurilor, rege fie,
oricine, oriunde, chiar dacă
sângele tânăr strigă
sau moartea privește de aproape.

Fiecare cădere, din multele
– având toți un singur chip, în taină –
implică întreaga omenire
până la sfârșit.

Rugăciunea – dătătoare de frumusețe

Vrem, nu vrem, în toată viața noastră avem parte de supărări. Ele vin, uneori din voia noastră proprie, pentru că nu știm cum să ne chivernisim puterile sufletești, alteori din neștiință, din faptul că facem niște greșeli mai mari sau mai mici, din faptul că unii sunt mai mofturoși. Ele trec peste noi și ne afectează. De multe ori, chiar dacă ceva aduce supărare unui om, la un moment dat supărarea devine fără motiv, se prelungește chiar luni, ani întregi, și omul ajunge la depresie, la stări sufletești foarte urâte. În general, tinerii au supărări din dragoste – cele mai multe –, din faptul că iubesc și iubirea lor nu este împlinită. Și am văzut că tinerii, pentru că nu se roagă, își revin mai greu. Pe când bătrânii, pentru că sunt deja la o anumită vârstă, pun accent foarte mult pe rugăciune și își revin mai repede.

Nu de mult am spovedit o bătrână. Era atât de luminoasă la față și atât de bucuroasă! Am întrebat-o: „De ce ești așa bucuroasă? N-am văzut nicio ființă așa, să fie așa de luminoasă cum ești matală.” Nu avea păcate mari, dar, pentru că avea niște lacune din trecut, pentru că voia să mă întrebe despre niște probleme de-ale ei, am stat de vorbă cu ea și am spovedit-o. După ce am terminat spovedania, mi-a spus că, după ce i-a murit soțul, ea a fost doi ani foarte supărată. La început, supărarea a avut motivul că a murit soțul și că a rămas singură. După vreo două luni, supărarea a ajuns să se transforme în una mai profundă. Dacă la început avea o motivație, acum nu mai era nicio motivație. Se consolase. „O să mă întâlnesc cu soțul meu în veșnicie, dacă o să mă-ntâlnesc...” „S-o fi mântuit și el?” Își punea întrebări. Mergea la

biserică, se ruga, dar, totuși, supărarea nu se ducea. Și a început să se roage mai mult, și cu cât se ruga mai mult, cu atât supărarea era tot mai mare și tot mai mare, fără niciun motiv. Și, la un moment dat, după vreun an și ceva, spune: „Doamne, dacă nu ieși supărarea asta, eu am să mor. Mor de supărare, nu mai pot! Cât am să mai rezist așa?” Și, spunea, cam doi ani au trecut în starea aceasta de supărare. S-a transformat într-o stare foarte grea. Zi și noapte nu putea dormi din cauza gândurilor. Avea insomnii.

Într-o seară se ruga cu lacrimi. Și a ațipit. A fost vis, a fost realitate – nu știe. A văzut că s-a deschis ceva în fața ochilor, așa, un câmp, și a văzut foarte mulți oameni care mișunau acolo cu linguri în mână, de lemn, și în linguri aveau, cât ținea lingura, lut, pământ. Și a întrebat:

- De ce sunteți așa de bucuroși, oameni buni?

- Păi, avem și noi o lingură de lut.

- Numai pentru atâta lucru sunteți atât de bucuroși?

- Da. Păi, ne-am mântuit și atâta avem moștenire de la Dumnezeu, zic ei.

- Cum, moștenire numai o lingură de lut și pentru asta să fiți bucuroși?

- Da!

„Și atunci, ia să vedem. Păi, eu ce motiv să am să fiu supărată dacă oamenii aceștia, pentru o lingură de lut... Eu am casă, am masă, am unde sta, am oameni care se îngrijesc de mine și nu-s mulțumită și sunt supărată. Păi, oamenii ăștia, aici... Pentru atât de puțin lucru...” Și s-a bucurat sufletul ei oarecum. Parcă i s-a transmis bucuria de la oamenii aceia.

Și-și aduce aminte: „Dar, oare, soțul meu unde-i? S-o fi mântuit?” Și vede că se deschide alt câmp, cu o grădină frumoasă, în care vede mai mulți oameni. A mers în grădină. La un moment dat, după cum arăta din spate, i se pare că îl recunoaște pe soțul ei. Merge la el și-l bate pe umăr; se întoarce și chiar e soțul ei. Dar soțul ei nu e impresionat că o vede.

Se uită la ea lung.

- Tu ești soțul meu! Și-l îmbrățișează, și îl sărută, și... Nu ești bucuros că mă vezi?

- Ba da. Eu sunt bucuros că sunt în grădină aici, în grădina raiului.

- Cum așa?

- Da, uite, mi-a dat Dumnezeu moștenire grădina asta și m-a pus să lucrez în ea. Și ceilalți oameni, care sunt pe lângă mine, sunt slujitorii mei.

- Cum? Da? Așa de mare ai ajuns aici?

- Nu sunt mare.

Asta e moștenirea mea. Și pentru asta sunt bucuros. Dar dacă ai să insiști în rugăciuni, o să le faci la timp și o să te spovedești sincer și curat, o să ajungi și tu într-un loc, poate nu aici, poate în altă parte, într-un loc mai frumos decât locul acesta; sau poate un loc mai urât decât locul acesta. Cum ai să meriți. Dar, dacă ai să ajungi aici, abia atunci o să mă bucur!

Ea a rămas uimită de cuvintele lui. Și se întreba: „Oare s-a mântuit, sau nu s-a mântuit?” A rămas cu gândul acesta.

„M-am trezit și, din momentul acela, când eram încă în genunchi, așa s-a imprimat bucuria aceea în mine, că de doi ani de zile nu am pierdut-o niciodată.”

Vezi ce înseamnă supărarea, dacă un om e credincios? O transformă în frumusețe sufletească, în lumină, prin darul lui Dumnezeu. Pentru că, dacă n-ar fi avut supărarea aceasta, nu s-ar fi rugat atât. Toate încercările sunt foarte importante. Te transformă mai mult. Cu cât este mai mare întunericul din viața ta, cu atât vezi diferența, după aceea, la lumină. Îți dai seama de lumină, știi să o apreciezi. De multe ori, noi suntem împuținați sufletește, pentru că nu avem convingeri adânci. Convingerile vin din experiențele noastre. Și, neavând convingerile acestea, n-ai cum să nu te îndoiești, căci vrăjmașul te luptă ca un leu. De aceea, experiența rugăciunii e dătătoare de frumusețe. ■

Ierom. Filotei T.

Ortodoxia și lumea digitală

În perioada 7-9 mai 2015, sub Înaltul patronaj al Sanctității Sale, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu și cu binecuvântarea tuturor Întâistătorilor Bisericii Ortodoxe autocefale, s-a desfășurat la Atena prima conferință internațională „Mijloacele Digitale și Pastorația Ortodoxă”. Au luat parte 75 de vorbitori din 21 de țări.

Inițiativa organizării acestei conferințe a aparținut Institutului „Sfântul Maxim Grecol”, prin website-ul pemptousia.com, în cooperare cu portalurile myocn.net, al Adunării Episcopilor Canonici din SUA, și bogoslov.ru, al Departamentului pentru Educație Religioasă al Patriarhiei Moscovei.

Conferința și-a propus să evalueze și să reflecteze asupra felului cum se face în prezent pastorația ortodoxă în lumea digitală și să inițieze coordonarea eforturilor tuturor celor implicați în acest tip de pastorație pentru a propovădui mai eficient Evanghelia și valorile Tradiției Ortodoxe

utilizatorilor de internet și tuturor oamenilor de bună-credință.

O mare deschidere spre acest tip de pastorație, specific timpurilor în care trăim, au arătat-o participanții din SUA și, mai articulat, cei din Rusia. Aceștia au scos în evidență că internetul este pentru timpurile noastre ceea ce era piața publică în timpul Apostolilor (cf. F. Ap. 17, 17) și că nu ar trebui să ne fie frică de internet, ci să-l aducem în slujba misiunii noastre. Alți participanți și-au arătat rezervele față de cât de potrivit este acest tip de pastorație pentru duhul ortodox. Aceasta în condițiile în care „duhul internetului” este unul al al imediatului, al superficialității, de multe ori al măștilor, al promovării de sine, al unei realități și identități virtuale, de multe ori false, al relațiilor pe orizontală și nu pe verticală.

Au fost prezentate multe inițiative digitale ortodoxe de succes, printre care: portalul myocn.net,

Bernard le Caro, Pr. Jivko Panev, Prof. Jean-Claude Larchet

cu 7 milioane de accesări pe săptămână, motorul de căutare ortodox „Rubliov”, pravmir.ru – cel mai popular site ortodox din Rusia, cu 3 milioane de accesări pe zi. Redactorul-șef al acestuia din urmă, Dr. Anna Danilova, a subliniat că de mare importanță este prezentarea experiențelor de viață, care atrag și folosesc pe cititori.

Pe de altă parte, toți participanții au subliniat faptul că pastorația în lumea digitală nu trebuie și nici nu poate să înlocuiască contactul personal, nemijlocit, palpabil cu viața Bisericii, cu Sfintele Taine, cu duhovnicul.

Un alt aspect abordat de vorbitori a fost felul în care ar trebui să fie alcătuite și administrate site-urile ortodoxe. Reputatul profesor Jean-Claude Larchet a criticat folosirea pseudonimelor pe forum-uri sau blog-uri. Ascunși în spatele unui pseudonim, contributorii eludează limitele impuse în mod normal de viața în societate, de regulile de bună-cuviință sau de felul cum cineva este perceput de ceilalți și dezvoltă un fel de personalitate dublă, schizofrenică. Astfel este facilitată pătrunderea în ceea ce scriu a unor patimi precum: mândria, slava deșartă, judecarea altora, agresiunea de orice formă, lipsa de respect, disprețul. „A fi creștin înseamnă să fii o persoană nu un personaj, să ai un chip nu o mască. A fi creștin înseamnă a avea un nume”, cel primit la botez și cel pe care îl rostește preotul de fiecare dată când ne împărtășim cu Sfintele Taine. Profesorul Larchet a concluzionat: „Mi se pare nu numai folositor, ci și necesar din punct de vedere duhovnicesc ca toate forum-urile și blog-urile ortodoxe să adopte un cod etic care cere tuturor participanților să se exprime cu identitatea lor reală”. În continuarea acestei idei, domnul Bernard le Caro, din Franța, a propus ca toate site-urile autentice ortodoxe să aibă o certificare în acest sens și a îndemnat la responsabilitate.

O prezență oarecum surprinzătoare la această conferință a fost cea a monahilor. Părintele

Arhimandrit Gabriel Vuckovic, starețul Mănăstirii Lepavina din Serbia, a fost unul dintre participanții cei mai categorici în susținerea folosirii tuturor mijloacelor digitale pentru a putea ajunge la oameni și a-i ajuta. Dacă la început, când a fost numit stareț, biserica mănăstirii era goală, după ce a început pastorația în lumea digitală biserica s-a umplut, mulți tineri venind la mănăstire ca să asculte Cuvântul lui Dumnezeu și să se împărtășească cu Sfintele Taine.

Maica Theoktisti, de la mănăstirea Cinstului Înaintemergător din Anatoli, Grecia, a povestit despre cum o tânără din America, căutând pe internet cuvintele: „alimentație organică, Grecia, engleză” a dat peste site-ul mănăstirii lor, apoi a vizitat mănăstirea, s-a convertit la Ortodoxie, a devenit monahie și după puțini ani a adormit întru Domnul cu lacrimi în ochi de fericire și recunoștință că a ajuns la Adevăr. Dând acest exemplu despre cum tehnologia poate ajuta la mântuirea sufletelor, sfinția sa a îndemnat la folosirea „constructivă, nu exclusivă” a mijloacelor digitale.

Mănăstirea Putna a fost și ea prezentă la această conferință, prezentând ethos-ul mănăstirii și prezența ei în lumea digitală. Deși deschisă spre folosirea mijloacelor digitale în pastorație pentru a ajunge la oameni, viziunea mănăstirii este aceea că pastorația digitală ar trebui făcută cu binecuvântare, cu consfătuire și în duhul Sfinților Părinți. De asemenea, ea ar trebui să fie vie, organică, să transmită ceva autentic ortodox.

La sfârșitul conferinței, văzând multitudinea de oportunități pe care le oferă folosirea atentă și cumpătată a lui, mulți dintre cei care au manifestat scepticism în privința folosirii internetului pentru misiune și-au revizuit părerile. Toți participanții au laudat inițiativa organizatorilor și au îndemnat la continuarea acestui tip de inițiative, astfel încât discursul ortodox din zilele noastre să-și afle locul pe care îl merită în dialogul public. ■

Monah Ambrozie G.

hubblesite.org

Știința și credința

...două „domenii” care, împreună cu arta și filosofia, sunt definitorii pentru om, ca moduri de înțelegere și exprimare a lumii. Două domenii care sunt adesea văzute sau prezentate ca și contradictorii. Credința nu neagă știința, însă din interiorul științei se ridică adesea voci negative despre credință. Un caz particular este cel al fizicii (domeniu din care fac parte ca cercetător în fizica nucleară), care are un succes remarcabil în înțelegerea și descrierea universului pe baza forțelor fundamentale și a constituenților elementari ai materiei și radiației (luminii). Această înțelegere este într-adevăr impresionantă, în mod evident din punct de vedere practic, al tehnologiei, unde descoperiri fundamentale cum ar fi undele electromagnetice, razele X, laserul, tranzistorul și circuitele integrate, supraconductivitatea, diodele luminoase (toate încununuate cu premii Nobel pentru fizică) au dus la aplicații practice care acum au devenit cotidiene. Însă partea cea mai remarcabilă a succesului fizicii este cea conceptuală, care se

bazează pe un aparat matematic sofisticat (teoria cuantică a câmpurilor pentru legile la nivel subatomic) și care a dus la predicții teoretice ce au fost validate de descoperirea experimentală. Exemple sunt mediatorii așa-numitei forțe nucleare slabe, care guvernează dezintegrările la nivel sub-nuclear, bozonii W și Z (care sunt echivalenți din punct de vedere cuantic cu lumina, cu deosebirea că posedă masă) sau bozonul Higgs, recent (2012) descoperit la CERN.

De asemenea, remarcabilă este concluzia, la care s-a ajuns în ultimele decenii, că tăria forțelor fundamentale și anumiți parametri ce caracterizează materia (cum ar fi masele cuarcilor up și down) au valori caracterizate de un așa-numit „reglaj fin”. Asta înseamnă că mici variații ale acestor valori duc la un univers cu totul diferit de cel în care trăim noi, un univers în care existența vieții ar fi imposibilă.

Fizicieni de cel mai mare calibru, genii ale căror descoperiri științifice definesc înțelegerea

actuală a universului, cum ar fi: Newton, Faraday, Maxwell sau Charles Townes (inventatorul laserului), au fost credincioși. Aceasta e o dovadă clară că nu există vreo incompatibilitate între credință și știință, cum se percepe câteodată. Această percepție vine probabil dintr-o interpretare rigidă a metodelor științei (metodă bazată pe interogație, pe îndoială) și credinței (văzută îngust ca acceptare necondiționată a anumitor practici).

Caracterul de cercetare este în credință la fel de puternic ca și în știință – vezi pilda lui Toma „necredinciosul”, care a cerut să pună mâna sa în rănile cuielor și a suliței, iar Iisus Hristos i-a oferit ocazia, apreciindu-i dorința sinceră de a se convinge cu toate mijloacele posibile. Învierea Mântuitorului a fost ceva concret, nu abstract, și Toma a fost îndreptățit să o constate. Avem nevoie în credință de necredință ca îndoială sănătoasă asupra a ceva specific. Întrebarea „fac bine ce fac acum?” este la fel de prețioasă pentru un cercetător veritabil ca și pentru un creștin veritabil. Numai întrebându-ne asta la orice pas facem progrese, atât în știință, cât și în credință. Și desigur că în ambele drumul nu este drept, ci sinuos; facem greșeli (păcate, în credință) – important e să le recunoaștem și să revenim la principiile de referință. În ambele, cunoașterea „metodei” este vitală.

Și invers, în știință avem nevoie de credință. În primul rând, credem în existența unor legi ale naturii, legi care sunt determinate la Creație și care nu s-au schimbat de atunci și credem că vor rămâne valabile și în viitor. Noi recunoaștem aceste legi la fiecare Vecernie când citim în Psalmul 103, psalmul Creației: „Cel ce ai așezat pământul pe temeliiile lui și nu se va clătina în veacul veacului”. Detalii, finețuri ale legilor naturii, descoperim și vom continua să descoperim continuu, cu mila Domnului. Eu cred că Dumnezeu ne-a dat la Creație capacitatea de a înțelege universul, pe lângă „stăpânirea pământului” (Facerea 1, 28). De fapt, orice cercetător trebuie să creadă în capacitatea lui de a înțelege lumea fizică, altfel n-ar încerca să o cerceteze. Această capacitate este subliniată și de felul „miraculos” în care anumite concepte matematice pur abstracte se aplică în natură, modelând realitatea, despre care fizicianul Eugen Wigner (premiul Nobel în 1963) a zis că „e un dar minunat, pe care nu-l înțelegem, nici merităm, și pentru care trebuie să fim recunoscători”.

Un mare fizician al secolului XX, Freeman Dyson, a observat că „există o imagine deformată a științei, pentru că se învață în școală că știința este o colecție de adevăruri bine stabilite. De fapt, știința nu este o colecție de adevăruri. Este o continuă explorare de mistere. Oriunde explorăm lumea

înconjurătoare, găsim mistere.” Fizica secolului XX a produs o adevărată revoluție în înțelegerea universului, dar a scos la iveală mistere, aspecte fundamentale ce au rămas neînțelese, fiind acceptate (iată acte de „credință” în știință) ca principii ale fizicii cuantice – adică axiome, fundamente care nu pot fi demonstrate –, cum ar fi: statistica cuantică (Fermi-Dirac, Bose-Einstein), principiul de incertitudine (al lui Heisenberg) sau dualitatea undă-corpusul (Einstein, de Broglie).

Mai mult, observațiile și modelele astrofizice arată că 95% din componența universului ne este încă necunoscută. Capacitatea noastră de a descrie lumea fizică este impresionantă, dar se aplică doar la 5% din univers. Această capacitate este afectată și de un neajuns conceptual, acela că forța gravitațională încă nu a putut fi înțeleasă din punct de vedere cuantic, cum sunt celelalte forțe fundamentale (electromagnetism și forțele nucleare tare și slabă). Chiar dacă aceste neajunsuri ar putea fi de moment și vor fi depășite de descoperirile viitorului, știința nu ne va putea da cuvinte ca acestea: „ocolește răul și fă binele, caută pacea și mergi pe urmele ei” (Psalmul 33, 13), cuvinte care nu pot veni decât din raportarea noastră la Dumnezeu. Așa cum nu din valorile științei, ci din raportarea sa la Dumnezeu a putut Maxwell să declare: „Fericit este acela care vede în lucrul ce-l face azi o parte intimă a unui lucru mult mai mare și o mărturie a lucrării Veșniciei.” ■

Dr. Habil. Anton Andronic, Darmstadt

Foto: Michael Quinn

Anton Andronic (n. 1966) este absolvent al Facultății de Fizică din București și doctor al Institutului Național pentru Fizică și Inginerie Nucleară din București. În prezent este cercetător permanent la Institutul de Cercetare cu Ioni Grei GSI din Darmstadt, doctor docent al Universității Darmstadt și membru al grupului care desfășoară experimentul ALICE de la acceleratorul Large Hadron Collider de la CERN, Geneva. Pe lângă articolul anterior, domnia sa a răspuns și la câteva întrebări:

Care sunt pentru dumneavoastră revelațiile lui Dumnezeu în fizică?

În primul rând reglajul fin al tăriei forțelor fundamentale și al proprietăților constituenților elementari de materie și radiație.

Cât la sută se știe din fizica Universului?

Greu de spus cu exactitate. Se cunoaște mult, dar și mult a rămas de cunoscut. Știm că doar 5% din univers este materia și lumina obișnuită, restul este un mister al fizicii. Chiar și partea asta de 5%, pe care o înțelegem destul de bine, mai are mistere, iar surprize pot să apară încă.

Există un „plafon” dincolo de care știința fizicii nu poate pătrunde?

Există; este momentul Creației Universului, caracterizat de densități de energie enorme. În aceste condiții se admite că legile fizicii nu mai au valabilitate. De altfel, spațiul și timpul sunt la acel moment oarecum nedefinite, își pierd „soliditatea” obișnuită.

Care sunt limitele științei fizicii, cum se pot recunoaște onest și cum se pot depăși?

Limitele sunt multe, unele sunt clar recunoscute „din interior”, altele pot încă să apară ca surprize, descoperiri neașteptate, ale viitorului. Se pot depăși prin idei curajoase, care pot să revoluționeze înțelegerea actuală. Un exemplu din trecut este cel al fizicii cuantice, care a fost revoluționară; a rămas însă în anumite detalii misterioasă până acum, la mai mult de 100 de ani de la descoperire.

Care credeți că este diferența între starea de spirit a unui cercetător credincios și a unui cercetător ateu? Au emoții, sentimente diferite?

Nu știu dacă e vreo diferență specială între cercetători sau orice altă profesie. Desigur, munca în cercetare dă ocazia cunoașterii unor detalii subtile ale Creației, însă simpla privire a unui cer înstelat poate face pe oricine să se minuneze.

Ce i-ați spune unui tânăr care e pasionat de fizică, dar neagă sau disprețuiește ideea de Dumnezeu?

Ce aș spune oricărui tânăr care neagă pe Dumnezeu: e o greșală de proporții, care nu are nicio bază rațională. Eu însumi am făcut-o dintr-un nonconformism prost înțeles. Dau slavă Domnului că m-a întors la credință. ■

Albert Einstein avea în biroul său tablourile a trei oameni de știință: Isaac Newton, Michael Faraday și James Clerk Maxwell.

Isaac Newton (1642-1727)

„Necesitatea metafizică oarbă, care este fără îndoială aceeași totdeauna și peste tot, n-ar putea produce nicio varietate a lucrurilor. Toată diversitatea de lucruri pe care o vedem potrivită diferitelor timpuri și locuri n-ar putea să apară decât din ideile unei Ființe, care există cu necesitate.

Cel care gândește pe jumătate nu va crede în Dumnezeu; dar cel care gândește cu adevărat trebuie să creadă în Dumnezeu.” ■

Replică după primul telescop reflector, inventat de Newton în 1668.

Michael Faraday (1791-1867)

Faraday a fost unul dintre cei mai importanți oameni de știință ai tuturor timpurilor. Unii l-au numit cel mai mare experimentator din istoria științei.

După un prânz cu Faraday, John Tyndall – unul din biografii săi – descria rugăciunea acestuia ca fiind „cererea unui fiu în inima căruia Dumnezeu trimisese Duhul Fiului Său, și care cu încredere deplină cerea o binecuvântare de la Tatăl său.”

Apropiindu-se de sfârșitul vieții, îi scria unui

cunoscut: „Sunt, sper, foarte recunoscător că, în timp ce puterea și cele ale vieții îmi scad, nădejdea cea bună rămâne în mine, ceea ce face contemplarea morții să fie o mângâiere și nu o frică. Această pace este numai și numai darul lui Dumnezeu, și din moment ce El este Cel care dă, de ce să ne fie frică? Darul Său cel negrăit prin Fiul Său cel iubit este temeiul unei nădejdi neîndoielnice, și în aceasta stă odihna pentru cei care (ca tine și ca mine) ne apropiem de sfârșitul răgazului nostru aici, jos.”

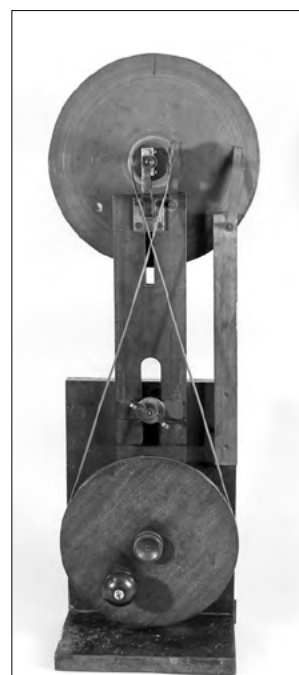
Ultimele lui cuvinte, atunci când a fost întrebat dacă s-a gândit la ocupația lui în viața viitoare, au fost: „Voi fi cu Hristos, și asta este de ajuns.” ■

James Clerk Maxwell (1831-1879)

„O epocă științifică s-a sfârșit și o alta a început cu James Clerk Maxwell”, spunea Albert Einstein.

Încă de mic copil, James arăta cel mai mare interes pentru felul cum merg lucrurile. Mama lui scria unei prietene că, la numai doi ani și jumătate, micuțul James „are mult de lucru cu ușile, încuietorile, cheile... Și «Arată-mi cum merge asta» nu-i lipsește din gură.” Avea o memorie extraordinară. La opt ani recita pasaje lungi din Milton și întreg Psalmul 118 (176 de versete). Deja cunoștea foarte bine Sfânta Scriptură și putea să indice versetul la aproape oricare citat din Psalmi.

În timpul studenției la Cambridge, cunoașterea

Discul lui Faraday – 1831. Primul generator electric.

propriei credințe creștine, dar și cea științifică și umanistă (citea pe clasicii greci în original, de exemplu) au crescut rapid. A intrat în societatea de dezbateri „Apostolii”, prilej cu care s-a adâncit în teme de credință. Într-un eseu scria:

„Creștinismul este singurul sistem sau formă de credință care renegă asemenea pretenții [de subiecte tabu]. Numai aici totul este liber. Poți să zbori până la capătul pământului și să nu găsești niciun alt dumnezeu decât pe Autorul mântuirii. Poți să cauți în Scriptură și nu vei găsi niciun text care să te oprească din explorările tale...”

Cred că oamenii de știință, ca, de altfel, toți oamenii, ar trebui să învețe de la Hristos.

Maxwell era convins că cercetarea științifică și învățăturile Bibliei erau nu numai compatibile, ci ar trebui să fie legate. Această convingere se regăsește într-o rugăciune găsită printre notițele lui: „Dumnezeule Atotputernice, Care ai creat pe om după Chipul Tău și l-ai făcut un suflet viu ca să Te caute pe Tine și să stăpânească peste crea-

Prima fotografie color, realizată în 1861 după teoriile optice ale lui Maxwell.

turele Tale, învață-ne cum să cercetăm lucrurile mâinilor Tale, pentru a supune pământul în folosul nostru, și să ne întărim în slujirea Ta; pentru a primi Cuvântul Tău cel binecuvântat, ca să putem crede în Cel pe Care Tu L-ai trimis, pentru a ne dăru

cunoașterea mântuirii și iertarea păcatelor. Pe toate le cerem în numele Aceluiași Iisus Hristos, Domnul nostru.”

Printre datoriile de onoare, moștenite de la tatăl său, era aceea de a citi în fiecare noapte din Biblie servitorilor de la conacul său de la Glenlair.

A murit la numai 48 de ani de cancer abdominal. A îndurat boala fără să se plângă, fără ca bunătatea să-i fie știrbită sau credința împuștinată. În apropierea morții i-a spus unui coleg de la Cambridge: „M-am tot gândit în ultima vreme cât de delicat am fost tratat totdeauna. N-am avut niciodată în viață o zdruncinătură serioasă. Singura dorință pe care o mai pot avea este ca, asemenea lui David, să-mi slujesc generația după voia lui Dumnezeu și apoi să adorm.” ■

Charles H. Townes (1915-2015)

Laureat al premiului Nobel și inventator al laserului, Charles H. Townes spunea:

„Cred că nu există o întrebare mai importantă decât: care sunt scopul și sensul vieții noastre și ale universului. Știința vrea să cunoască mecanismele universului, religia – sensul. Cele două nu pot fi separate. Pe viitor ele trebuie să converge.”

Oamenii de știință, îndeosebi fizicienii, recunosc că lumea noastră este una foarte specială. Lucrurile trebuie să fie aproape exact cum sunt

pentru ca noi să existăm. Este un univers fantastic de specializat, dar cum oare s-a întâmplat asta?

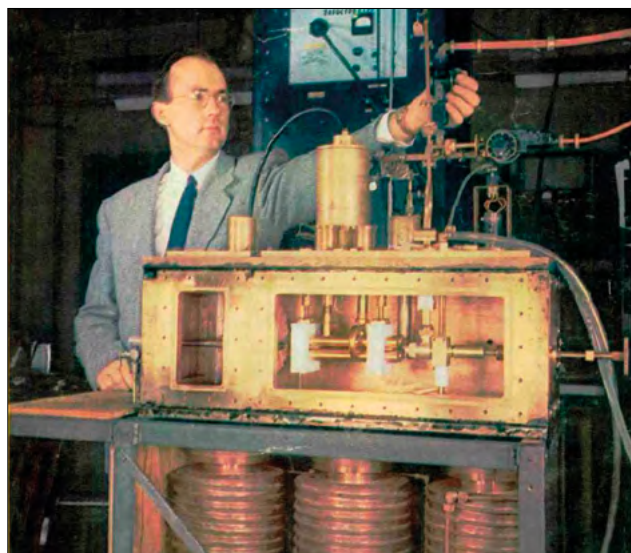
Nu cred deloc că știința este completă. Nu înțelegem totul,

și putem observa, chiar în sânul științei, multe lucruri inconsistente. Trebuie să recunoaștem că nu înțelegem. Știința are credință. Noi formulăm axiome. Nu putem demonstra aceste postulate, dar avem credință în ele.

Cunoașterea științifică, în concepția omului de rând, vine în urma unor deducții logice, sau prin acumulări de date care sunt analizate prin metode consacrate, pentru a deduce generalizări numite legi. Dar această percepție este una deformată. Majoritatea descoperirilor științifice importante se fac cu totul diferit și sunt mult mai asemănătoare cu revelația.

Cred cu tărie în existența lui Dumnezeu, bazat pe intuiție, observații, logică și, de asemenea, pe cunoașterea științifică. Ca persoană religioasă, simt cu tărie prezența și acțiunea unei Ființe creatoare care este mult dincolo de mine și, totuși, totdeauna personală și apropiată.” ■

Charles H. Townes și primul maser (1955), precursorul laser-ului.

Întâlnirea mea cu Dumnezeu

O față extraordinară

L-am întâlnit pe Dumnezeu în oamenii pe care i-a trimis în viața mea.

Când am început facultatea, Dumnezeu S-a îndurat și a trimis-o la mine pe Roxana. O față extraordinară! Pe Dumnezeu L-am întâlnit prin ea. Am văzut bunătatea Lui, iubirea Lui și că nu vrea să mă piardă. Toate acestea se reflectau foarte bine în personalitatea Roxanei, lucru care m-a schimbat foarte mult. S-a întâmplat ca pe parcursul ultimilor trei ani să mă mai rătăcesc, însă El era mereu prezent în discuțiile noastre, atunci când îi povesteam Roxanei necazurile și supărările mele. Iar sfaturile și nădejdea care mă făceau să mă ridic proveneau de fapt de la El, dar mi le oferea prin această față minunată. Mă bucur nespun de mult că Dumnezeu chiar nu m-a

lăsat în voia sorții și că am apucat să gust și să simt puțin din iubirea Lui față de mine. ■

Corul

Un moment de întâlnire cu Dumnezeu în viața mea a fost când am ajuns pentru prima oară la facultate. Fiecare an universitar începe cu o rugăciune comună, unde toți studenții se întrunesc pentru a da slavă lui Dumnezeu. Atunci când am auzit cum cântă corul de la facultate, am rămas uimit și am simțit un fior puternic în tot corpul. Am simțit liniște sufletească și mi-am propus să cânt și eu la fel de bine ca ei. Vedeam aceasta ca pe un mod de unire cu Dumnezeu și cu toți oamenii care erau în jurul meu! Însuși Mântuitorul spune: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor”.

Un om foarte important, care m-a ajutat să mă întâlnesc cu Dumnezeu, a fost bunica, ea fiind acea persoană care m-a luat la biserică în sărbători sau duminică. Îi admiram pe băieții care ieșeau cu lumânările împreună cu preotul și, ducându-mă acasă, i-am spus tatălui meu că vreau să fiu și eu ca acei băieți care ieșeau cu lumânările. Tatăl meu a cerut binecuvântare de la preot și, în următoarea duminică, am mers la biserică deja în calitate de ajutor al părintelui, unde am simțit acel sentiment de bucurie și împlinire cu Dumnezeu! ■

Ion C., 21 ani, Teologie

Lumină lină

Dumnezeu este prezent în viața mea în chipuri tainice și neprevăzute...

Nu știu dacă am avut vreodată un moment de o intensitate remarcabilă, care să mă facă să spun: „Tu ești, Doamne!” Doamne-Doamne al meu este peste tot în viața mea, în tot ceea ce văd, în tot ceea ce simt sau întâlnesc.

M-am întâlnit cel mai mult cu Dumnezeu când am stat de vorbă cu oamenii Lui, cu oamenii buni. L-am văzut pe Dumnezeu în duhovnicul meu, în înțelegerea și alinarea pe care mi-a dat-o, în lumina pe care o vedeam în ochii lui când vorbea despre El! L-am întâlnit

pe Dumnezeu în gestul prietenei mele de a-și strânge mătăniile în mână, de a și le apropia de trup. L-am văzut pe Hristos în bunătatea oamenilor, în românii plecați în străinătate care au găzduit niște călători, tot români. I-au luat în casa lor, le-au dat de mâncare câteva zile și nu le-au cerut nimic în schimb. L-am văzut pe Dumnezeu în glasurile copiilor mici și curați care cântau împreună „Cuvine-se cu adevărat”. Dar cel mai mult L-am simțit pe Dumnezeu aproape în neputințele mele, în durerile mele, pe care El le-a luat și le-a alinat.

Când mă uit în urmă totul are sens. Când mă uit la prezent, totul capătă, ușor-ușor, conturul unei minuni. Ce-ai făcut, Doamne, cu viața mea!? Când Te-am strigat, ai luat-o și ai umplut-o de lumini! Tot răul pe care l-am întâlnit s-a transformat într-o treaptă spre Tine! Dacă mă concentrez mai bine, aș putea să-Ți simt slava peste tot, oriunde în mine, oriunde în oameni. Dumnezeu este în toți acei oameni care își pleacă genunchii și se roagă împreună.

Când mă întâlnesc cu Dumnezeu? Când mă uit în trecut, în prezent și adânc, adânc de tot, în sufletul meu, și mă întreb: „Oare din ce sunt făcută cu adevărat?” Din lumină, din Lumină lină... ■

Teodora D., 18 ani, elevă

Fizica

Eu pe Dumnezeu L-am văzut în creația Sa magnifică.

După ce am terminat facultatea, forțat de împrejurări și de postul pe care-l ocupam, a trebuit să-mi schimb masteratul în Chimie cu unul în Fizică. Așa că m-am înscris la Fizică. Sunt sigur că a fost lucrarea lui Dumnezeu! Făcusem ceva fizică prin liceu, ceva fizică prin facultate, dar nu s-a comparat cu ce am descoperit la masterul de fizică.

E fenomenală fizica! Trebuie să fii orb să nu vezi cât de minunată este creația lui Dumnezeu! Cât de ordonată este creația lui Dumnezeu! Nu degeaba se folosește cuvântul „Cosmos” – care în limba greacă înseamnă ordine – pentru a descrie toată creația, tot Universul. Gândiți-vă numai la următorul aspect: Pământul se rotește în jurul propriei axe, se generează ciclul zi-noapte, Luna orbitează în jurul Pământului, iar tot sistemul are o traiectorie eliptică în jurul Soarelui, deplasându-se în spațiu cu câteva mii de kilometri pe oră, astfel generându-se cele patru anotimpuri!

Un alt aspect care merită atenție: electronii din moleculele de apă – care constituie 50-70% din masa noastră corporală – orbitează în jurul nucleului cu o viteză de 2.000 km/secundă! Este fenomenal, e impresionant și atotputernic!

Există un Creator, fenomenal prin însăși creația Sa! ■

Ovidiu N., 24 ani, Biofizică

Boboteaza

Eu nu L-am văzut pe Dumnezeu, dar m-am născut cu El aproape, în această țară pe care mulți o numesc „grădina Maicii Domnului” și mi s-a dat prin Sfintele Taine din copilărie. Nu știu de ce, dar mereu am trăit cu impresia că Dumnezeu cel adevărat stă cu noi, în colțisorul Sfântului Ștefan, în nordul Moldovei, că acesta este locul întâlnirii.

Îmi aduc aminte în acest sens o imagine superbă din copilărie: ger, răbdare, dragoste și har – o zi de Bobotează la izvorul din sat. Erau atâția oameni adunați lângă un fir de apă încât nu reușeam să realizez până unde se întindea mulțimea. Hainele de sărbătoare, populare, îmi spuneau că lumea s-a adunat pentru un motiv care merita cu adevărat. Pentru mine, atunci, râul era Iordanul. Acolo, eu, ascultând cuvintele preotului despre înțelesul sărbătorii,

parcă așteptam ca în mijlocul nostru să se boteze Hristos! Chiar dacă așteptările mele naive de atunci nu s-au adevărat, astăzi cu drag îmi amintesc că acolo chiar era Dumnezeu care ni Se arată în suflet. La acea sărbătoare știu cum L-am simțit conștientă, deși nu mi s-a arătat nimic. Ceva trecea prin noi toți și ne unea – nu putea fi doar frigul, căci avea un fior cald în El, un fior care aducea pace și tăcere! Multă și neobișnuită tăcere...

Dumnezeu este atât de aproape de noi încât am putea trăi o întreagă viață a întâlnirii cu El. Hristos ni Se arată însă fiecăruia în simplitate, așa cum consideră că-L putem primi. Mă gândesc, uneori, că nimeni nu trăiește fără măcar o idee a existenței Lui și că atei înșiși L-ar putea întâlni în sentimentul fricii de nimic, deși nu Îl caută. Totuși, noi, creștinii ortodocși, ne unim cu Dumnezeu încă din pruncie. Și, chiar dacă nu-I facem mereu loc în inima noastră și ne depărtăm prin păcat de iubirea Lui, avem acea bucurie că suntem cu El în Biserică.

Pentru mine, întâlnirea cu Dumnezeu în această viață înseamnă liniște sufletească, sentimentul iubirii aproapelui, un moment de dăruire sinceră, de pocăință, de smerenie sau de trăire în simplitate. Înseamnă, uneori, credința în povestea bunicilor, povestea unei lumi care încă mai există prin bătrânii ei; în care oamenii greșesc, dar nu se îndoiesc, în care se așează în Dumnezeu și trăiesc cu pace duhovnicească, liniștiți și frumos.

Pe Dumnezeu nu l-am văzut niciodată, dar cred cu tărie că „acasă” al meu este locul în care Își dorește să fie! ■

Maria M., 19 ani

Răspunsuri la întrebări ale tinerilor de azi

Tinerii din zilele noastre îi mai pot accepta pe sfinți drept modele?

Tinerii de azi, în căutările lor, pot fi foarte aproape de sfinți. În dorința lor nonconformistă se aseamănă, într-un fel, sfinților, care și ei au fost nonconformiști. Multe dintre mișcările din secolul XX care au existat în rândul tinerilor din Occident, în special din America, au eșuat în mare parte din punct de vedere moral, duhovnicesc. Însă, nu putem să negăm faptul că, undeva, exista și un strop de adevăr în aceste mișcări. Tinerii protestau în felul lor față de un fariseism existent în atmosfera societății și, implicit, în ei înșiși, un anume formalism, exact ceea ce au simțit și sfinții. Tinerii, ca și sfinții, au puterea unor schimbări radicale. Acest duh al nonconformismului, această stare de a căuta ceva mai viu, de a căuta Adevărul, a dus-o la pocăință

și pe Sfânta Maria Egipteanca și pe alți sfinți care, la început, au dus o viață de păgâni.

Ce este pocăința?

Pocăința, spune părintele Rafail Noica, este călătorie către veșnicia lui Dumnezeu. Pocăința nu înseamnă doar faptul că ne pare rău că am greșit. Aceasta este doar prima etapă. Și lui Iuda i-a părut rău. Ne mai trebuie și dorința de a ne schimba. Iar următorul pas – dorința de a nu-L mai mâhni pe Dumnezeu. La început ne pare rău pentru păcatul făcut, poate și din frică de Dumnezeu, de chinurile iadului. Dar, dacă insistăm în viața duhovnicească, pocăința este în primul rând o dorință de a nu-L mai mâhni pe Dumnezeu.

Sfântul Marcu Ascetul spune că toate poruncile Noului Testament se cuprind într-una singură: să ai pocăință. Pocăință în grecește

este *metanoia*, care s-ar traduce prin *schimbarea minții, schimbarea modului de a înțelege lucrurile*. Adică, omul, când conștientizează că a greșit, de-abia atunci începe să gândească ortodox. Chiar ar fi bine să ne rugăm astfel: „Doamne, ajută-mă să văd unde greșesc! Doamne, luminează-l pe duhovnicul meu ca să-mi dea cuvânt de la Tine, pentru a vedea unde am greșit!”

În Dreapta Credință nu vorbim doar de pocăință, ci de Taina Pocăinței, adică de Sfânta Spovedanie. Taina Pocăinței este piatră de hotar între creștinism și păgânism, între dreapta credință și erezie. Taina Mărturisirii se află în mod deplin doar în Biserica Ortodoxă. Biserica ne învață că cei care nu sunt sinceri atunci când se spovedesc, în momentul morții sufletul lor se va chinui foarte mult.

Sfântul Talasie Libianul spune că un păcat nu este iertat în mod deplin de Dumnezeu decât atunci când, prin puterea harului, nu mai repetăm păcatul. De aceea, este bine să avem o stare de pocăință până la sfârșitul vieții, pentru a ne păzi mai bine de căderea în păcat. Sfântul Ioan Scărarul ne spune că pocăința alungă deznadejdea. Să avem grijă să nu cădem într-o extremă a începătorilor: mă pocăiesc, dar apoi cad în deznădejde, fac depresie. Aceasta nu este pocăință, e un fel de boală psihică. Pocăința este împreună cu încrederea în Dumnezeu, cu nadejdea în mai bine.

Care este legătura dintre pocăință și libertate?

Pocăința este calea spre adevărata libertate, libertatea interioară, libertatea harică, singura libertate care nu ne înșeală.

„Domnul este Duh, și unde este Duhul Domnului, acolo este libertate” (II Corinteni 3, 17), ne spune Sfântul Apostol Pavel. Dacă vrem să fim liberi, trebuie să dobândim Duhul Sfânt prin starea de pocăință. Dacă dobândim această libertate interioară, nu mai suntem atât de afectați de lucrurile negative din jurul nostru. Am cunoscut un părinte care într-adevăr a fost un om al libertății interioare. Este vorba de părintele Sofian Boghiu. Un om care răspânda în jurul lui lumina necreată. La începutul unora din Consfăturile Naționale ASCOR din anii '90, părintele venea și ne vorbea despre rugăciunea inimii. Era ceva extraordinar! Duhul pocăinței în care părintele trăia firesc ne dăruia nouă o siguranță, o libertate, o stare de liniște care nu

pot fi explicate în cuvinte.

Într-una din cărțile sale, părintele Sofronie Saharov se întreabă care este semnul libertății duhovnicești. Atunci când omul nu mai încearcă să-l asuprească pe celălalt, să-l domine. Un alt semn este descătușarea lăuntrică de la stăpânirea altora asupra ta. Adică, nu trebuie să fim indignați dacă ne stăpânesc alții, se poartă urât cu noi, abuziv; dacă avem o libertate duhovnicească, trebuie să fim puternici, să nu abandonăm lupta. Îi avem ca modele pe sfinții din temnițele comuniste.

Tot părintele Sofronie spune că nouă viața ni se pare lungă, aproape nu ne mai aducem aminte de lucruri care s-au întâmplat acum 10-15 ani. Dar, la sfârșit, viața noastră va fi un singur tot, se va vedea totul dintr-o dată. Gândiți-vă la un vas din cristalul cel mai pur, în interiorul căruia se află o apă limpede – se vede totul. Păcatele pe care le-am avut și nu le-am mărturisit, gândurile pătimase – toate se vor vedea, dacă nu au fost șterse prin Taina Pocăinței, dacă nu ne-am luptat pentru a dobândi această libertate interioară. ■

Protos. Teofan P.

Cum să evităm formalismul în viața noastră?

Să vorbim numai despre lucrurile care ne interesează, care ne zidesc. Apoi, să le punem în practică. Dacă Internetul ne face numai prieteni imaginari, noi să facem invers: să începem să ne construim relațiile cu cei de lângă noi și cu Dumnezeu. Ca să nu auzim acel cuvânt, când vom ajunge în fața Lui: *Nu vă cunosc pe voi*. Ci să Îi spunem: *Doamne, nu am fost un om mai bun, dar am fost un frate mai bun*. Și atunci, Dumnezeu ne va ierta greșelile noastre, pentru că avem atâția frați care să mijlocească pentru noi. Poți să stai la cina cea tainică (Apoc. 3, 20) singur?

Legea neschimbată a lui Dumnezeu este iubirea. Această iubire trebuie pusă în practică. Atunci lumina feței lui Dumnezeu strălucește iarăși peste noi. Căci în zâmbetul feței lui Dumnezeu am fost creați. Să facem orice putem ca să-L simțim pe Dumnezeu că ne zâmbește.

Omul a fost creat ca să se bucure de Dumnezeu ca de un Tată, și Dumnezeu să Se bucure de el ca de un fiu. Dacă nu simți și iubirea de frate, atunci nu înțelegi cu adevărat iubirea Tatălui. Și Dumnezeu nu dorește altceva decât să fie înțeles de fiii Lui.

În ce mod ne sfințim viața?

Lipsa de reacție din partea noastră la problemele sociale este o lipsă de sfințenie. Îndrăznirea este un semn al sfințeniei. Noi nu mai îndrăznim pentru că nu mai suntem familiari cu Dumnezeu. Experiența populară zice: *Ochii care nu se văd se uită*. Când a fost ultima dată când ne-am așezat la rugăciune cu Ceaslovul închis? Când L-am invitat și pe Dumnezeu să ia parte cu noi la un ceai? *Hai, Doamne, să mai povestim puțin!* – spunea un bătrân. Când a fost ultima oară când m-am așezat în fața lui Dumnezeu de drag, când L-am spus toate câte mi s-au mai întâmplat?

Un alt aspect al sfințeniei: nu este de pe pământ. Dumnezeu singur este Sfânt. Omul poate deveni sfânt doar prin participare la sfințenia aceasta. Degeaba ne străduim să fim mai buni. Când ajungem la punctul cel mai înalt la care poate ajunge un om, să știm că de abia am ajuns pe fundul gropii. Și partea bună este că de acolo ai o singură direcție: în sus. De abia când recunoști: *Doamne, eu nu pot nimic fără Tine!*, atunci începe să lucreze sfințenia, căci ea vine de sus în jos.

Să ieșim din egoismul nostru și să ne uităm la El și la aproapele nostru mai mult.

Cine a greșit: Adam sau Eva?

Amândoi au greșit. Eva a greșit prima, dar cel mai mult a greșit Adam. Toate să le judecați prin prisma relației. Dumnezeu l-a făcut pe om ca să se bucure de El ca de o Persoană cu care se află în relație de iubire. Cine reușește să construiască relația, câștigă. Cine distruge o relație, acela lovește direct în Dumnezeu. Din punctul acesta de vedere, Adam a greșit mai mult. Când Dumnezeu a dat porunca de a nu mânca din pom, Eva nu era. Ea era în Adam. Porunca dată conținea și o caracteristică de iubire: *Eu te-am rugat să faci lucrul acesta; dacă Mă iubești, împlinește-o!* Eva a auzit de la Adam porunca. La ea nu a mai ajuns și caracterul de relație al poruncii, ci doar cel tehnic: dacă mănânci, mori.

Eva nu era mai slabă, ci mai credulă. Femeia are logica inimii, nu a minții. Logica inimii totdeauna alege riscul; inima va fi tentată să-l creadă pe cel care stă în fața ei nu pentru că are argumente, ci pentru că spune frumos. Pentru că inima se lasă vrăjită, nu convinsă.

Satana schimbă doar datele tehnice: nu vei muri, ci, dimpotrivă, îți va da ție înțelepciune prin care vei fi la fel ca El. Atunci Eva s-a uitat la măr în mod egoist. Aici a greșit Eva. Trebuia să

se sfătuiască cu bărbatul ei, pentru că el este izvorul ei. Și-a încălcat însăși esența firii ei. Ea are darul recunoștinței și se întoarce către bărbatul ei cu recunoștință, ca la izvorul ei, nu ca la un stăpân. Văzând că Eva nu a murit, Adam s-a smintit de Dumnezeu, lovind astfel direct în relația de iubire dintre Dumnezeu și om. Eva nu poate fi vinovată în mod direct de căderea lui Adam, ci doar de a ei.

Cum putem ajuta un tânăr care ține la relația lui cu Dumnezeu, dar nu vrea să-L caute în biserică?

O fetiță a spus odată: *La ușa inimii cuiva nu trebuie nici să bați, nici să năvălești, nici să te rogi; trebuie doar să cânti!* Nu se poate aduce cineva cu forța în biserică. În biserică rămâi dacă simți că acolo este viață, căldură în inima ta. Dar poți să cânti. Să ne gândim că în locul lui Hristos din brațele Maicii Domnului este fratele respectiv: *Maica Domnului, adu-l cum știi tu. Cântă-i tu cântecul de leagăn pe limba lui.*

Să-l punem în brațele Maicii Domnului, să-i cânte ea cântecul de leagăn care să-l liniștească și să-l facă să se simtă iubit și ocrotit. Să nu-l punem înaintea judecății lui Dumnezeu.

Cum se împlinește iubirea dintre un băiat și o fată?

Iubirea între un băiat și o fată cred că este cel mai frumos aspect al prezenței lui Dumnezeu pe pământ. Pentru că un băiat care iubește o fată vede în ea mai mult decât sensul lumii, mai mult decât sensul lui. Vede în ea pe Dumnezeu. Cine a iubit cu adevărat o fată, acela a crezut că există Dumnezeu. De aceea, iubirea dintre un băiat și o fată este forța cea mai mare de pe pământ. Însă, ca orice lucru bun, este atacat de vrăjmaș, se caută să fie murdărit. Asta pentru că noi nu știm să iubim, în general.

Un aspect al vieții de sfințenie este bucuria. Bucuria este însușirea Duhului Sfânt. Noi nu mai suntem bucuroși pentru că nu ne mai interesează să-i bucurăm pe alții. Pentru că nu ne silim să-i iubim pe ceilalți, nici nu avem habar de nivelul adevăratei iubiri.

Iubirea dintre un băiat și o fată ar trebui să urmeze cursul unei adevărate prietenii, fără să se sară niște trepte foarte importante. Iubirea devine cu adevărat deplină din momentul în care au toată puterea în cer și pe pământ, adică din momentul cununiei.

Cu fata aceea cu care mă însor nu se poate compara nimic. Știu că ea este pentru că simt nu că ea poate să scoată din mine ceea ce este mai bun, ci că mă face să mă simt util, să simt că aș putea să mă jertfesc pentru ea, că aș fi în stare să fac orice ca ea să fie fericită, fără să mă mai intereseze de persoana mea.

Orice iubire în afara unei astfel de jertfe este societate de consum. Acea nu e bucurie, ci lăcomie. ■

Protos. Hrisostom C.

Care este sensul vieții?

Citim în Cartea Facerii că la început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. *Și a zis Dumnezeu: Să fie lumină... Și a fost lumină... și a fost bine. Și a zis Dumnezeu: Să fie... tărie, verdeață, pomi roditori, luminătorii cerului, vietăți, păsări, animale. Și a fost... Și a fost bine. Până în ziua a șasea, când a zis: Să facem om după chipul și asemănarea Noastră. Aici e singurul moment când nu se mai continuă cu A fost și A fost bine. A zis să facem. E altceva: un proiect în derulare. Cine? Noi.*

Spune Sf. Irineu al Lyonului: *Lucrarea lui Dumnezeu este modelarea naturii umane. Adică, să facă omul. Numai că e singurul lucru pe care nu poate să-l facă doar prin cuvânt. Trebuie și concursul nostru.*

Această lucrare a început – fiecare din noi – și se va termina când vom iubi. Sau, în termenii Sfântului Paisie Aghioritul, lucrarea, a noastră și a lui Dumnezeu, în același timp, este: drumul de la *eu* la *tu*. Noi suntem în *eu*, destul de baricadați acolo, și trebuie să ajungem la *tu*, la iubire.

Așadar, scopul nostru este să ne creăm pe noi înșine, să intrăm în lucrarea lui Dumnezeu cu noi. Nu să consumăm, ci să creăm!

Cum facem asta?

În primul rând, să înțelegem că tot ce facem *are rost*. Să vă feriți de *Merge și așa!* Da, merge și-așa, merge să copiez, merge să mă fofilez, merge să dau spoială, **dar nu mă creez**, nu fac nimic cu mine, nu cresc, ci descresc. Ne creăm atunci când facem bine ceea ce avem de făcut, responsabil, profesionist, „ca pentru Dumnezeu”, cum spuneau părinții noștri.

Brâncuși spunea unui ucenic: *Nu te lăsa niciodată distras. Să acționezi ca și cum ceea ce ai de făcut este cel mai important lucru în viață.* Adică ce faci atunci este exact lucrul pe care trebuie să faci; fă-l bine! Să avem sentimentul că am fost în întregime unde trebuie atunci când am lucrat. Atunci te crești, te crezi pe tine. Atunci începi să cunoști lumea, oamenii și pe tine însuși. Și, surpriză!, așa începi să-L cunoști pe Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu Se coboară și vorbește pe limba noastră, dar pe limba aceasta pe care o luăm din *experiență*, cum vedem în cazul Sfântului Apostol Petru cu pescuirea minunată. El ne va vorbi pe limba noastră și vom avea o relație vie cu El. Mult își dorește să vorbim cu El.

Totul are legătură cu Dumnezeu, totul ne învață.

Cum să biruim o patimă?

În primul rând, trebuie să înțelegem că, duhovnicește, suntem prunci. Vă rog frumos să nu ne amăgim. Noi suntem mari, vedeți. Dar în viața duhovnicească nici n-am deschis ochii! Pruncul e total dependent de mama! – de Dumnezeu, de Maica Domnului. Toată viața lui este în strângerea mâinii mamei. Așa trebuie să trăim viața noastră duhovnicească. Și așa o simțim pe Maica Domnului. Și că ne ajută și că nu ne lasă.

Calea este aceasta: *Maica Domnului, ajută-mă să fiu copilul tău!* Nu mă rog: *Ajută-mă să scap de patimă, ci Ajută-mă să fiu copilul tău.* Căci, dacă sunt în brațele Maicii Domnului, nu se apropie vrăjmașul.

Spune Sfântul Porfirie: Când te luptă patima, nu te apuca să te lupți cu ea sau să te rogi împotriva patimii, pentru că mai mult te va înlănțui. Ridică mâinile către Dumnezeu nu pentru a scăpa de patimă, ci ca să fii cu El. Scopul nostru este să fim cu Dumnezeu. Și fiind așa, scăpăm și de păcat. Dar eu să mă apropii de Dumnezeu. Pot să mă apropii de Dumnezeu fiind păcătos. Evanghelia e plină de exemple. N-a cerut Dumnezeu sfințenie ca să mă apropii de El. Din contră, mi-a zis

Foto: Claudiu Bălan

că a venit pentru mine: *N-am venit pentru cei dreپți, ci pentru cei păcătoși*, adică, tâlcuiesc Părinții, n-am venit pentru cei care se consideră dreپți, ci pentru cei care se consideră păcătoși, cum și sunt. Nu e nimeni drept. Toți suntem păcătoși. Spune Sfântul Ioan Evanghelistul: *dacă zicem că păcat nu avem, adevărul nu este întru noi*. Când îți conștientizezi starea, atunci Dumnezeu a venit pentru tine. Dumnezeu foarte mult așteaptă să vorbim cu El. Dialogul cu Dumnezeu rezolvă toate problemele noastre.

Deci, putem să ne apropiem de Dumnezeu și fără să fim sfinți. Și trebuie să o facem. Să ne apropiem cum știm, cu smerenie, cu bună cuviință. Și atunci scăpăm de toate. În timp. El știe cum. El e doctorul. Dar vindecarea – să fim realiști, căderea a fost mare, foarte mare, teribilă –, vindecarea durează. Însă este sigură, garantată!

Este vreun caz în Evanghelia în care a cerut cineva ceva de la Dumnezeu și nu a primit?

Nu există. Nu în sensul că Dumnezeu împlinește orice fantezii ale noastre. Dar când ai o problemă – și toți avem o problemă, mai

ales în contextul acesta, de a mă crea: *Doamne, care este rostul meu în viață? De ce m-ai creat?* sau *Doamne, Tu ai spus că nu e bine omului să fie singur; rânduiește-mi și mie o jumătate cu care să învăț să iubesc...* – și te duci la Dumnezeu cu ea, nu se poate ca Dumnezeu să nu răspundă. Durează mai mult până ce ne liniștim și primim răspuns, dar primim. Dumnezeu răspunde în diferite forme. În sensul că îți arată măcar, pe limba ta, a inimii tale, că nu ți-e de folos și că altceva trebuie să ceri. Și ți-l va da și te va împlini. Problema ți-o va rezolva. În cazul acesta, nu primești tu ce-ai vrut, dar, strigând, primești răspuns.

Deci, nu se poate ca Dumnezeu să nu răspundă, ci se poate ca noi să nu ne rugăm! Pentru că El a zis: *Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide*. Și întărește: *pentru că oricine cere ia, cel care caută află, și celui ce bate i se va deschide*.

În contextul acesta – și vă rog să vă între în inimă, în faptă și în lucrare – spune Sfântul Serafim de Sarov: *Nu există niciun motiv ca Dumnezeu să nu asculte rugăciunea noastră pentru celălalt*. Când te doare inima pentru celălalt, e aproape garantat că Dumnezeu va lucra. ■

Ierom. Ieremia B.

Noi contribuții istorice

Ediția a XV-a a „Colocviilor Putnei” s-a desfășurat în perioada 9-12 iulie 2014 la Mănăstirea Putna. În deschiderea lucrărilor, domnul profesor Ștefan S. Gorovei, de la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași a declarat: „Exprim dorința mea foarte sinceră și foarte adâncă de a întâmpina momentele care pot să vină cu certitudinea că rămânem împreună și că lucrăm împreună, căci «mult pot puținii buni împreună».” În continuare trecem în revistă câteva dintre roadele acestei ediții.

Domnul Ștefan Andreescu a pus în valoare o scrisoare puțin cunoscută, expediată din Belgrad în toamna anului 1476 către regele Matiaș Corvin al Ungariei. În ea se vorbea despre campania lui Mahomed al II-lea împotriva lui Ștefan cel Mare din 1476, în cadrul căreia a avut loc bătălia de la Războieni. Scrisoarea arată că, în prima parte a campaniei, Ștefan cel Mare a reușit să distrugă avangarda armatei otomane, formată din trupe de elită, ceea ce l-a avantajat să reziste uriașei invazii din acel an. Un amănunt care arată situația de la finalul campaniei este faptul că, dacă la început oastea otomană a trecut Dunărea în 48 de zile, la întoarcere a trecut în doar 4 zile, fiind vorba practic de fuga unei armate împrăștiată și care pleca fără să fi obținut victoria scontată.

Domnul Marius Diaconescu a vorbit despre un document inedit, recent descoperit de autor în arhivele maghiare, care arată faptul că oastea condusă de Bartolomeu Dragfy, venită în primăvara domnului Moldovei în 1497 pentru a face față invaziei regelui polon Ioan Albert - campanie încheiată cu bătălia de la Codrii Cosminului -, conținea nu numai detașamente transilvane, ci și detașamente maghiare, constituite cu cheltuielile nobililor maghiari.

Dintre alte contribuții, mai menționăm: descoperirea de către domnul Alexandru Pascal în fondurile Muzeului-rezervație de Stat de Istorie și Arhitectură din Smolensk a unui Liturghier manuscris puțin cunoscut în literatura științifică, alcătuit în Mănăstirea Putna de ieromonahul Spiridon, unul dintre caligrafiile remarcabile din epoca lui Ștefan cel Mare; prezentarea de către monahul Alexie Cojocaru a celei mai vechi traduceri românești a Canonului Sfântului Andrei Criteanul, traducere aparținând Sfântului Mitropolit Dosoftei; identificarea de către doamna Olimpia Mitric a unui epitrahil necunoscut din timpul voievodului Ieremia Movilă, unic prin aceea că pe el au fost brodate scene din Imnul Acatist; demonstrarea de către doamna Ana-Felicia Diaconu, pe baza unor vechi rapoarte de arhivă, a faptului că în 1919

inelul voievodului Bogdan al III-lea, fiul lui Ștefan cel Mare, se afla încă la Mănăstirea Putna, între timp fiind dispărut; semnalarea de către domnul Ștefan Gorovei, pe baza unor izvoare transilvănene, a faptului că Mănăstirea Putna, în timpul domniei lui Alexandru Lăpușneanu, era descrisă drept cea mai bogată și mai importantă mănăstire din Moldova; prezentarea de către protosinghelul Dosoftei Dijmărescu a felului cum a avut loc reînvierea vieții monahale în Putna în anul 1956 de către ucenici ai părintelui Cleopa Ilie.

Cea de-a XVI-a ediție a Colocviilor a avut loc în ziua de 18 februarie 2015, la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Vom menționa câteva din valoroasele contribuții științifice ale acestei ediții.

Istoricul Liviu Pilat, fructificând date din arhivele polone, a scos în evidență o apropiere a regelui polon de sultanul turc, în preajma bătăliei de la Războieni, în vederea subminării poziției regelui maghiar Matias Corvin. Așa se face că, în campania lui Mehmed al II-lea din 1476 în Moldova, Polonia s-a dovedit a fi un „adversar prietenos”. În fața invaziei turce, strategia lui Ștefan cel Mare a fost aceea de a atrage dușmanul cât mai adânc în Moldova, pentru ca, apoi, intervenția energetică a oștilor ungare și polone să taie retragerea armatei otomane, prinzându-o ca într-un clește. Însă armata polonă a rămas la Camenița, la granița de nord a Moldovei, în așteptarea regelui polon Cazimir al IV-lea, care nu a mai venit, ceea ce a făcut ca strategia domnitorului moldovean să nu mai poată fi pusă în aplicare.

Bazându-se pe documente ale ordinului teuton din anul 1497, aflate în arhivele moștenirii prusace de la Berlin, domnul Liviu Cîmpeanu a arătat că, după depunerea omagiului de vasalitate de la Colomea, ajutorul promis de polonezi s-a dovedit inconsistent și Ștefan cel Mare a fost nevoit să încheie pace cu turcii în anul 1487. Pentru că îi considera vinovați pe poloni pentru această situație, Ștefan a angajat un mercenar – Muha – pentru a plăti tributul datorat turcilor din ținuturile supuse regelui polon. Se pare că aceste raiduri au fost cauza campaniei regelui Ioan Albert împotriva Moldovei din 1497.

Monahul Alexie Cojocarul a prezentat un epitrahil singular, dăruit de Sfântul Ștefan „mănăstirii sale de la Putna”, decorat cu chipurile a 12 profeți din Vechiul Testament, fiecare trimitând către minunea Întrupării Fiului lui Dumnezeu din Pururea Fecioara Maria. Epitrahilul este un produs original al școlii de broderie de la Mănăstirea Putna și denotă o mare sinteză teologică și originalitate, care nu-și puteau avea locul decât într-o biserică închinată Maicii Domnului.

La finalul lucrărilor, Arhimandritul Melchisedec Velnic, starețul Mănăstirii Putna, a mulțumit „obștii istoricilor”, pe care i-a invitat la următoarea întâlnire, care se va desfășura în perioada 3-7 septembrie 2015 la Mănăstirea Putna. Sfinția sa a ținut să reamintească faptul că în 2016 se împlinesc 550 de ani de la punerea pietrei de temelie a Mănăstirii Putna, prilej cu care se dorește organizarea unei sesiuni speciale, aniversare, a Colocviilor. ■

Ierom. Ieremia B.

Sărbătorirea împlinirii a 80 de ani de către domnul Dan Hăulică, în cadrul simpozionului „Muntele – metaforă fundamentală. Relief concret și ascensiune spirituală”, Mănăstirea Putna, 2012

Trecerea la cele veșnice a familiei Dan și Cristina Hăulică

Suntem sortiți – și ne rugăm să rămânem – unei dăinuiri întru lumină. Mi se pare că aici, la Putna, realizăm această vocație a dăinuirii întru lumină.
Dan Hăulică

Pe 30 noiembrie 2013 a trecut la cele veșnice doamna Cristina Hăulică, iar pe 17 august 2014, domnul Dan Hăulică. Fără ei, Fundația „Credință și Creație. Acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta” nu ar fi existat. Fie ca lumina pe care s-au străduit, cu bunătate și smerenie, să o dăruiască altora să le fie prilej pentru a fi odihniți în lumina lui Hristos!

S-a strămutat la cele veșnice Dan Hăulică (1932-2014), membru al Academiei Române, președinte de onoare al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă, spiritul tutelar al Fundației „Credință și Creație. Acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica

Benedicta”, creată la inițiativa sa la Mănăstirea Putna, ctitoria ștefaniană, locul de veci al acestor figuri stelare a culturii românești.

Fundația, așa cum au conceput-o ctitorii la sugestia lui Dan Hăulică, e menită să perpetueze memoria acestei personalități emblematice,

să pună în valoare tezaurul operei sale și să propună un model de viață axat pe valorile creștine. Acest nobil țel și-a găsit expresia fericită în Colocviile organizate vară de vară din 2006 până azi la Mănăstirea Putna...

Meritul în structurarea atât de înaltă a Colocviilor a aparținut fără îndoială pontifului acestora, Dan Hăulică. Erudiția sa impresionantă, spiritul lui ardent, noblețea sufletească, generozitatea și cultul civismului, definiții pentru acest umanist exponențial, și-au pus o amprentă indelebilă asupra lucrărilor și reușitei Colocviilor. Domnia Sa a ridicat ștacheta la înălțimea marilor dezbateri internaționale pe care le-a inițiat și prezidat în ultima jumătate de veac în calitate sa de președinte al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă, al Uniunii Latine Internaționale și de ambasador UNESCO și redactor șef al prestigioasei reviste „Secolul 20”. De altfel, Dan Hăulică și-a câștigat în decenii de rodnică și neobosită lucrare spirituală renumele de om al lumii. Un cetățean universal, aureolat însă întotdeauna de însemnul său românesc. Cel care și-a dăruit plenar toate energiile ca să facă cunoscută cultura națională pe glob și s-a consacrat cu devoțiune de emul credincios slujirii memoriei doamnei Zoe Dumitrescu-Bușulenga și impunerii acesteia ca un model demn de urmat, este el însuși o pildă vie pentru semenii săi și un pisc spre care tinerii ar trebui să ridice privirile ca să atingă ei înșiși asemenea înălțime... ■

În numele Fundației „Credință și Creație”,
Arhim. Melchisedec Velnic, Starețul Mănăstirii
Putna – vicepreședinte,
Grigore Ilisei – vicepreședinte

Îndemnuri pentru cei de azi

Să avem permanent înscris în memorie: prin Eminescu mergem spre fundamente, spre senzori de o profunzime totală, care depășesc esteticul. Este, în primul rând, sensorul adevărului, ca supremul existenței, care, până la urmă, se contopește cu Divinitatea. Eminescu ne apără de noi înșine, de slăbiciunile noastre.

Important este ca, în porțiunea oricât de modestă a existenței sale, fiecare să-și vadă bine ținta, spre o anume curățenie a scopului și spre o anume luminozitate interioară. Brâncuși avea un fel de aplicație de artizan câteodată – preocupat să șlefuiască fără sfârșit o piatră. Venise la el Noguchi, care avea să devină un mare sculptor american-japonez, – i-a

fost un timp elev. Brâncuși îl învăța neabătut lucruri elementare, și îi spunea: „Nu te lăsa niciodată distras”... Eu cred că exigența inflexibilă a bătrânului meșter ar trebui să fie un criteriu, nu doar pentru artă, ci pentru oricare din situațiile noastre în viață: să avem sentimentul că am fost în întregime unde trebuie atunci când am lucrat. Unde trebuie, adică cât mai aproape de launtru nostru și, prin asta, și cât mai aproape de Dumnezeu.

În drum către dincolo

Un suris încrezător, o lumină emanând din figură, din casca de aur a creștetului, ca nimbul generozității ei fără umbre... Vitează când ataca teme și autori reductibili, Borges în primul rând, căruia i-a deschis la noi un drum regal, prin traduceri de neuitat, sute de pagini vibrând enigmatic și limpede... – îi aparținea Cristinei Hăulică rigoarea filologică a unei strălucite hispaniste, încă de tânăra autoarea unui dicționar român-spaniol, și totodată suplețea care e harul trebuitor izbînzilor de accent autentic în arta tălmăcirii. Colegilor și studenților, cei de la Facultatea de Litere bucureșteană, dar și de la Sorbona, unde a profesat mai bine de zece ani, făcînd semiotică subtilă în vaste amfiteatre, în edificiul modern de la Marne-la-Vallée, cu un auditoriu entuziast, știința ei li se înfățișa firesc și loial, scutită de pedanterii inegante.

O apreciaseră mari profesori, Iorgu Iordan și Al. Rosetti, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Marcel Bataillon și prodigiosul Eugeniu Coșeriu, ca și ilustre personalități internaționale, de la Federico Mayor la E. M. Cioran. Fiica unui notoriu germanist, Mihai Isbășescu, primul român distins cu Medalia „Goethe” pentru o întinsă operă de erudiție și pentru variate deschideri de orizont..., a continua meritoriu niște severe tradiții însemna pentru Cristina Hăulică o indiscutabilă misiune. Cum deopotrivă o caracteriza o neabătută droiture în calea presiunilor imunde amenințînd libertatea. La UNESCO, la reuniunile Uniunii Latine și ale Academiei Latinității, la Festivalul parizian „Imagine și știință”, la Roma, Veneția, Barcelona, Ciudad de Mexico, Rio de Janeiro ori în Antile, schimburile intelectuale pe care le întreținea Cristina Hăulică întregeau imaginea unei sobre eficiențe. Nu se îndepărta vreodată de la discreția și concizia care-i aparțineau definițiilor... ■

Dan Hăulică

Simpozionul „Jertfă și creație”

În perioada 18–20 septembrie 2014, la Mănăstirea Putna s-a organizat al optulea simpozion al Fundației „Credință și Creație. Acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga – Maica Benedicta”. Tema, *Jertfă și creație*, a fost aleasă de regretatul Dan Hăulică, pornind de la comemorarea și omagiul adus jertfei de acum 300 ani a sfinților martiri Brâncoveni.

Capacitatea jertfei de a rodi creator se întemeiază pe actul dumnezeiesc de creare a lumii și pe recrearea vieții ca o comuniune iubitoare cu Sfânta Treime prin jertfa Mântuitorului Hristos – arhim. Melchisedec Velnic, *Jertfa hristică*. Teme majore au atins Andrei Ionescu – *Edificiul jertfei, meșterul Manole*, Cassian M. Spiridon – *Pregătirea sufletească a Brâncovenilor întru jertfă și martiraj*, protos. Teofan Popescu – *Dumnezeiasca Euharistie în versurile lui Daniel Turcea*, monah Iustin Taban – *Moartea omului vechi și nașterea omului nou în Taina Călugăriei*, Gheorghiu Geană – *Istoria românilor ca apocatastază, o pledoarie pentru regăsirea urcușului poporului român către Dumnezeu*.

Cu valoare de studii de caz au fost comunicările

profesorului Ion Pop – *Ioan Alexandru și Imnele Brâncoveanului*, Eugeniei Bojoga – *Jertfa intelectualilor basarabeni pentru păstrarea limbii române*, Cristinei Cojocar – *Activitatea ctitoricească și everghetică a doamnelor din familia Brâncoveanu*, a domnului Costion Nicolescu – *Martirul și poetul. Sfântul Constantin Brâncoveanu și fiii lui în imnele lui Ioan Alexandru și a domnului Ilie Luceac despre figura martirică a domnului Moldovei, Miron Barnovschi, și despre faptele sale ctitoricești*.

O temă importantă a fost și cea a rezistenței în perioada comunistă: Daniel C. Enache – *I. D. Sârbu în socialismul real*, Adrian Alui Gheorghe – *Poezia în închisorile comuniste*, Raluca Naclad – *Foița de săpun, palimpsest al identității carcerale*, Maria Șleahtițchi – *Introspecția și retrospectiva eu-lui în literatura detenției politice din Basarabia*. Două studii de caz, Sorin Lavric – *Rețeta capodoperei*. Petre Pandrea și Gavril Vatamaniuc.

Colocviul a fost ilustrat de lucrările artiștilor plastici Horea Paștina, Silvia Radu și Traian Cherecheș, acesta din urmă beneficiind de prezentarea domnului Dan Hăulică, în ultimul său text scris.

În chip firesc, ultima seară a fost închinată pomenirii lui Dan Hăulică. Actorul Constantin Chiriac a susținut un recital, iar chipul plin de bunătate sufletească și râvnă pentru frumos al domnului academician a fost adus în fața celor prezenți printr-o serie de evocări. De altfel, întreaga manifestare a fost organizată în mod special odată cu parastasul de 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a celui care a inițiat Fundația „Credință și Creație” și a fost rectorul primelor șapte ediții ale simpozionului. Astfel, întâlnirea a stat sub semnul a ceea ce domnul Dan Hăulică a numit inspirat „gândul spre mai sus și mai bine”. ■

Monah Iustin T.

„Fiecare trebuie să-și croiască propriul drum”

Înaltpreasfințitul Ilarion Alfeyev

În perioada 5-10 septembrie 2014, Înaltpreasfințitul Ilarion Alfeyev, Mitropolit de Volokolamsk, președinte al Departamentului de relații externe al Patriarhiei Moscovei, a vizitat România la invitația Înaltpreasfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei. Sâmbătă, 6 septembrie, a vizitat Mănăstirea Putna și a adresat obștii un cuvânt despre monahism. Redăm mai jos un fragment din cartea „Taina Credinței. Introducere în teologia dogmatică ortodoxă”, lansată la Iași cu acest prilej.

Un discurs despre credință nu este niciodată primit cu ușurință. Iar în zilele noastre, oamenii sunt în așa măsură frământați de problemele existenței, încât mulți dintre ei nu au pur și simplu timp să audă un asemenea discurs și să înceapă să se gândească la Dumnezeu. Adesea, sentimentul religios se rezumă la a sărbători Paștele și Crăciunul, la a respecta anumite rituri, numai din dorința de a păstra o legătură cu originile, de a nu se îndepărta de tradițiile naționale. Uneori, pe alocuri, religia devine „la modă” și oamenii merg la biserică pentru a nu ieși în evidență în ochii vecinilor, fiind considerați ne-la modă. Pentru multă lume însă, lucrul cel mai important rămâne viața activă, serviciul. „Oamenii de acțiune” alcătuiesc această generație specifică veacului al XX-lea, pentru care nu există nimic altceva decât firma sau afacerea în care își desfășoară activitatea, care-i acaparează cu totul, și care nu lasă loc nici celei mai mici raze de lumină, nici măcar unei mici pauze care să le permită să audă vocea lui Dumnezeu.

Cu toate acestea și oricât ar părea de paradoxal, în mijlocul zgomotului, în vârtoarea activităților, a evenimentelor și a impresiilor, oamenii aud în inima lor chemarea tainică a lui Dumnezeu. Se întâmplă ca această chemare să nu fie recunoscută

ca venind de la Divinitate sau de la reprezentarea pe care o avem despre Ea și să fie percepută adesea subiectiv ca o insatisfacție, o neliniște interioară, o căutare. Este nevoie de mulți ani pentru ca omul să conștientizeze lipsa de valoare și eșecul vieții sale anterioare, datorate absenței lui Dumnezeu, fără de Care nu există și nu poate exista o existență deplină.

Oamenii ajung la Dumnezeu pe căi diferite. Uneori, întâlnirea cu Dumnezeu este neașteptată și neprevăzută, alteori, ea este pregătită printr-un drum lung făcut din tatonări, îndoieli, deziluzii. În anumite situații, Dumnezeu îl „prinde” pe om, luându-l prin surprindere; în altele, omul îl găsește pe Dumnezeu, întorcându-se spre El. Această convertire poate surveni la orice vârstă, în copilărie sau adolescență, la maturitate sau la bătrânețe. Nu există două ființe care să fi ajuns la Dumnezeu pe aceeași cale. Nu există nici cale dinainte trasată pe care cineva să o poată parcurge în locul altcuiva. Fiecare trebuie să-și croiască propriul drum, pe care să îl parcurgă de la un capăt la altul și să-și găsească Dumnezeul personal, Căruia Îi strigăm: „Dumnezeule, Dumnezeul meu, pe Tine Te caut” (Psalmi 62, 1). Dumnezeu este același pentru toți oamenii, însă El trebuie să fie descoperit de fiecare persoană în parte, de *mine* și să fie *al meu*. ■

Pe drumul către Împărăție

Dimitrios Tselengidis

Ascultarea

Când mergem într-o mănăstire mergem în calitate de pelerini și de ucenici pentru a învăța de la monahi. Așa cum monahii au ca model tagmele cerești, noi avem ca modele pe monahii ce viețuiesc împreună cu noi în această lume. Dintre cele trei virtuți ce caracterizează viața monahală, ne atrage în mod special virtutea ascultării. Învățăm de la monahi că și noi trebuie să facem ascultare așa cum și Hristos a făcut ascultare de Dumnezeu Tatăl.

În cadrul unei vizite la părintele Efrem Katunakiotul, acesta m-a privit în ochi și mi-a spus: „Știi ce văd la tine? Văd că vrei să mergi în Rai.” „Și aceasta este rău?” „Este bine, dar mai văd și altceva. Văd că nu vrei să mergi singur, ci vrei să ieși cu tine întreaga familie.” Era adevărat, pentru că aceasta era rugăciunea mea în acea perioadă. „Mai văd însă și altceva. Văd că tu vrei să mergi în Rai pe un drum asfaltat, cu mașina ta.” Eu atunci m-am arătat intrigat. I-am spus că Hristos zice că este strâmtă calea care duce spre viață. Cum aș putea să merg eu în Împărăție pe această cale cu mașina? El mi-a răspuns că acest lucru este posibil pentru următorul motiv: acest adevăr Mântuitorul l-a spus pentru cei care nu fac ascultare corectă, desăvârșită, dar care doresc să intre în Împărăția lui Dumnezeu. Astfel, Mântuitorul le aduce necazuri care nu țin de voia lor, ca să înțeleagă că drumul către Împărăția lui Dumnezeu are anumite dificultăți care vin din aceea că nu înțeleg să-și taie dintru început voia lor și să imite pe Cel ce le poate dărui viața. Cel ce-și taie voia sa devine receptor imediat al voii lui Dumnezeu. Astfel pot înainta pe drumul către Împărăție în forma unei vieți liniștite, de pace. Dacă membrii unei familii,

soțul și soția, își vor tăia voia în fața duhovnicului, și dacă există o tăiere a voii a unuia față de celălalt, în logica urmării voii lui Hristos, această ascultare le curăță și le deschide mintea pentru a înțelege voia lui Dumnezeu.

Vă dau un exemplu din familia mea despre cum lucrează ascultarea. Ca soți, aveam și păreri diferite asupra unor probleme. Atunci alergam deopotrivă la duhovnicul nostru, părintele arhimandrit Policarp Matzaroglou, să-l întrebăm care este voia lui Dumnezeu în cazul nostru concret. Odată am mers și i-am spus părintelui problema în cauză și părerea mea; îi spuneam că eu am dreptate, dar îi spuneam și părerea soției, prezentând-o ca o soluție greșită și catastrofică. Părintele era de acord că eu aveam dreptate. Apoi îl întrebam: „Și acum ce facem, părinte?” „Ei bine, trebuie ca tu să faci voia ei.” „Cum, părinte, așa ne învățați? Să alegem părerea ei ca să ducem pe un drum greșit familia noastră?” „Nu se va întâmpla aceasta, pentru că Dumnezeu, văzând că de dragul ei îți tai voia, chiar dacă ea greșește, va lucra în așa fel încât să întoarcă situația și să urmeze ceva bun.” Și acest lucru s-a și întâmplat.

Ascultarea este calea valabilă nu numai pentru monahi, ci și pentru mireni. Am înțeles, ca teolog, că ascultarea și numai ea singură poate să împlinească toate celelalte lipsuri și să facă omul să trăiască și să participe, încă din viața aceasta, la Împărăția cea necreată a lui Dumnezeu.

Familiiile cu duh adevărat creștin pe care le-am cunoscut în întreaga lume au în spatele lor un părinte duhovnicesc și un călăuzitor neînșelat. Aceste familii au o legătură foarte strânsă cu viața monahală și cu mănăstiri de unde sunt nemijlocit hrănite duhovnicește.

Tainele

Tainele Bisericii nu sunt numai șapte. Orice lucrare liturgică săvârșită de preot sau de arhiereu – înțelegând că în biserică trebuie să fie prezenți slujitorul și cel puțin un credincios – este Taină a Bisericii. De pildă, tunderea în monahism, înmormântarea, agheasma. Concepția că sunt numai șapte Taine nu este ortodoxă. Ea a trecut în Răsărit dinspre Apus și este o concepție scolastică. Dacă cineva va arunca asupra unui demonizat apă simplă, nu se va întâmpla nimic. Dar dacă îl va stropi cu agheasmă, vom auzi pe demonul din om că îl arde. În cazul Tainelor, avem de-a face cu prezența harului necreat legată de prezența văzută a unui element material.

De ce căsătoria să fie Taină și această căsătorie prin excelență, tunderea în monahism, să nu fie?

Adevărata libertate

Omul este creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Așadar, pentru faptul că e creat „după chip”, Dumnezeu a așezat în el virtuți care sunt ale Sale. I-a dăruit însă și această „asemănare” care ține de harul îndumnezeitor al lui Dumnezeu, pentru a participa și a fi în comuniune directă cu Dumnezeu. Omul a fost chemat să se manifeste și să-și exprime liber iubirea sa în relație cu libertatea lui Dumnezeu, libertate care se manifestă cu ajutorul harului lui Dumnezeu primit prin

sufierea de viață cu care a fost înzestrat la creația sa. Prin călcarea poruncii lui Dumnezeu, diavolul l-a înșelat pe om și l-a condus la folosirea abuzivă a libertății sale, în loc să o folosească deplin și curat. Această folosire a libertății proprii împotriva libertății lui Dumnezeu l-a dus în afara Raiului și în afara comuniunii cu Dumnezeu. Pentru că această calitate a omului de a fi după chipul lui Dumnezeu nu poate primi conținut real decât atunci când se află în comuniune cu Dumnezeu. Ea rămâne o realitate goală când nu există această comuniune.

Cât privește exercitarea acestei libertăți în cadrul Bisericii și în special prin urmarea vocii lui Dumnezeu de către monahi și de către membrii ei vii, aceasta este o exercitare plenară și adevărată a libertății, iar nu o limitare a ei, așa cum cred cei care consideră monahismul o îngrădire a libertății. De aceea, pentru mine, în mod practic, cei mai liberi oameni sunt monahii. ■

Dimitrios Tselengidis este profesor de Dogmatică la Facultatea de Teologie a Universității Aristotel din Tesalonic. Domnia sa este un cunosător de excepție atât al adâncului teologiei ortodoxe, cât și al diferențelor doctrinare dintre cultele creștine. A fost ucenic al unor mari părinți duhovnicești greci din secolul al XX-lea, unii dintre ei fiind canonizați, părinți cărora le-a supus spre validare înțelegerile sale științifice.

Întâlnirea mea cu Dumnezeu

Cerșetoarea

Pe când ieșeam într-o zi din Catedrala Mitropolitană, o femeie sărmană a întins mâna să primească ceva. Neavând nimic să-i dau, am pus mâna pe umărul ei, zicându-i că nu am. Mi-a luat mâna, mi-a strâns-o și mi-a mulțumit... Am avut un sentiment ciudat, de parcă aș fi cunoscut-o de-o viață, chiar dacă era o străină! Mi-a zâmbit blând și mi-a vorbit frumos. Ceva m-a mișcat; am avut o mare bucurie sufletească întreaga zi! Dacă nu o întâlneam, chiar dacă participasem la Sfânta Liturghie, poate nu ajungeam să trăiesc sentimentul de care vorbea maica Siluana Vlad: „Ce frumos Se vede Dumnezeu prin celălalt!” ■

Zina B, 34 ani, Psihologie

Hoțul

Îmi este destul de greu să vorbesc despre întâlnirea cu Dumnezeu, și nu pentru că nu

L-am întâlnit niciodată, ci pentru că abia acum încep să înțeleg că L-am întâlnit, de fapt, dar nu mi-am dat seama. Îl caut. A existat un moment extraordinar, deși după acesta am fost supărată pe mine un timp...

Ora 11 noaptea. În trenul personal în care mă „furase” somnul, mă „furase” și altcineva... Când a venit ora când trebuia să mă trezesc, am rămas fără geanta în care erau toate actele mele; mi se furase identitatea! Când am depistat că geanta lipsește, aveam impresia că de fapt dorm, dar realitatea era alta. Tot ce s-a întâmplat apoi poți vedea doar în filme. Alergam ca o isterică dintr-un vagon în altul, țipând ca o disperată! Mi s-a furat geanta, of, Doamne! Lumea probabil s-a simțit ca la spectacol, pentru controlor era ceva firesc, alții încercau să mă ajute. Una din întrebările care a înfundat urechile pasagerilor era: „De ce, Domne, m-ai lăsat să dorm?” În tot acest șoc mi s-a întâmplat ceva ce credeam a fi imposibil: am început să vorbesc cu Dumnezeu de

parcă aş fi vorbit cu o persoană din faţa mea! Îi spuneam că am fost bleagă; Îl rugam să mă ierte; Îmi ceream iertare că mi-am adus aminte de El într-un moment ca acesta şi că în loc să-I mulţumesc în fiecare zi pentru lucrurile minunate, Îi mulţumesc şi-L chem doar în momentul acesta de nebunie.

Peste o săptămână, Dumnezeu a făcut o minune: identitatea a venit acasă! Am avut noroc de un hoţ cinstit, care, chiar dacă mi-a luat banii, geanta şi două cărţi, mi-a întors toate actele şi ultimul pliant primit în gară, care ar fi trebuit aruncat. Încercam să înţeleg ce a vrut El să mă înveţe după această aventură. Cu siguranţă au fost mai multe lecţii! Apoi, datorită duhovnicului, m-am liniştit. Mi-a explicat că nu trebuie să mă simt vinovată, ci doar mulţumită că nu am uitat de El şi că toată speranţa era în El. Cred că momentul în care te apropii de Dumnezeu este atunci când suferi şi apoi atunci când iubeşti. Când suferi şi se pune la încercare credinţa în El. ■

Mihaela F., 21 ani, Litere

Deznădejdea

Eram student în Bucureşti şi locuiam la cămin. Într-o zi am ajuns într-un moment de deznădejde cumplită! Trecuseră deja şase luni de când mă despărţisem de iubita mea, pe care o iubeam cu adevărat. În plus, au apărut probleme şi cu învăţatul şi mai erau şi altele... Seara, când m-am culcat, mă simţeam atât de rău încât m-am gândit: ce bine ar fi dacă nu m-aş mai trezi deloc! După aceasta, noaptea am visat cum stăteam în genunchi, cu capul căzut la pământ, şi nu puteam să mă ridic şi nici nu credeam că pot să mă ridic. Mai apoi, am văzut cum se apropia de mine o femeie plină de lumină – strălucea toată! Ea s-a apropiat de mine şi, când am văzut-o, am cuprins-o de picioare şi am simţit sprijinul şi căldura ei! Parcă îmi spunea așa, sufleteşte: „Ridică-te, ai să reuşeşti!” Când m-am trezit dimineaţa eram așa de bine dispus! M-am ridicat, am făcut duş şi am zis: Ce-i cu mine? Ce-i cu starea asta? Viaţa continuă! Şi din momentul acela toate au mers mai bine, şi şcoala, şi munca, toate!

Visul pe care l-am povestit era atât de real încât şi astăzi cred că a fost o Sfântă trimisă să mă ridice în momentul de cădere! Cred că nici nu a fost vis, ci realitate. Așa am simţit eu sprijinul lui Dumnezeu într-un moment de deznădejde. ■

Obstacolele

Am observat că, atunci când trebuie să rezolv ceva important sau să fac un lucru care îmi este de folos, mie sau celorlalţi, de cele mai multe ori intervine un „obstacol”. Acesta vine ca ceva imprevizibil, de aceea simt că mă dezarmează total şi că nici experienţa, nici cunoştinţele nu mă pot ajuta cu ceva. Într-un astfel de moment de cumpănă cer ajutorul lui Dumnezeu, ca să îmi îndeplinească El lipsurile mele şi să rânduiască lucrurile așa cum ştie El mai bine. Şi astfel, încetul cu încetul, lucrurile se așează, se limpezesc. Iar la final, realizez că situația s-a rezolvat cum nu se putea mai bine. Atunci îmi este clar că numai Dumnezeu a lucrat și că acela a fost un moment de întâlnire cu El. Nu după mult timp intervin alte și alte „obstacole”... Şi atunci nu-mi rămâne decât să privesc în urmă și să văd cât de mare este lucrarea lui Dumnezeu cu mine și cu întreaga lume. Astfel Îl rog iarăși să mă ajute, iar El vine degrabă în întâmpinarea mea. Așa, o dată, de două ori, de trei ori și de nenumărate ori,

văzând lucrarea lui Dumnezeu personală cu mine, simt cum dragostea și încrederea față de El cresc.

Astfel, în mod paradoxal, viața aceasta plină de încercări și de osteneală apare, dintr-o dată, luminoasă și cu un sens. Pentru că, în împrejurările ei concrete și în rugăciune, am șansa de a-L întâlni pe Dumnezeu. ■

Emanuel B, 20 ani, Teologie

Tata

Spre deosebire de alți copii, nu am avut o copilărie prea fericită. Spun asta deoarece am crescut într-o familie în care certurile parcă nu mai conteneau, fie zi, fie noapte. Tata avea și are încă patima băuturii... și nu-i ușor! Pacea, armonia și înțelegerea au lipsit din căminul meu. Cel mai greu a fost faptul că nu aveam cu cine să vorbesc despre problemele mele. Suntem o familie numeroasă, de altfel, dar parcă nu voiam să mai împovărez și eu situația cu plângerile mele.

Atunci am început să vorbesc cu Dumnezeu, cerându-I ajutorul! Mă rugam să îl ajute pe tata să se lase de această patimă, dar, mai cu seamă, să mă ajute să pot răbda toate suferințele. Mi-a ascultat rugăciunea, pentru

că L-am simțit aproape când aveam cea mai mare nevoie! Îmi amintesc – cu durere, de altfel – că tatăl meu ne-a spus mie și celorlalți frați că putem considera că nu mai avem tată. Aș fi preferat o palmă de la el decât să aud asta! M-ar fi durut mai puțin. Dar l-am iertat și pentru aceste vorbe, pentru că nu vorbea el, ci beția din el... Așa ne învață și Mântuitorul, să iubim oamenii, dar să urâm păcatul din ei. Și așa am ajuns să îl iubesc pe Dumnezeu ca pe Tatăl meu, deoarece El nu m-a părăsit și nu m-a rănit niciodată! Chiar dacă, uneori, îmi puneam unele întrebări, mai târziu am înțeles că a fost spre binele meu. Dumnezeu mai și ceartă pe cine iubește. Tot Dumnezeu m-a ajutat să îl iert și chiar să îl iubesc pe tatăl meu, pentru că, deși are această patimă, nu de puține ori a încercat să se lase de ea. Dar, mai ales, are un suflet bun.

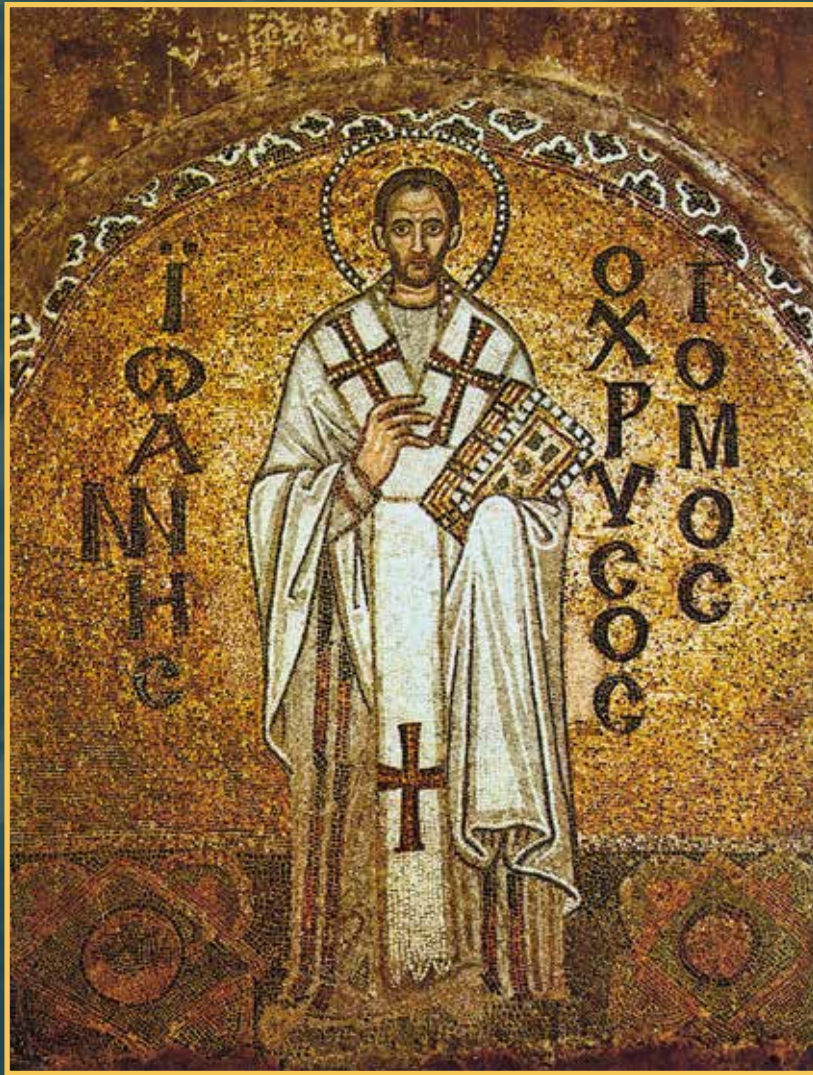
Auzeam adesea că oamenii numai în ne-cazuri își amintesc de Dumnezeu. Și acum tind să cred că Dumnezeu a îngăduit acestea fiindcă voia să mă apropii mai mult de El, și mi-a arătat că nimic nu putem face fără ajutorul și voia Lui.

„Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale și niciun cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale!” ■

Daniel Turcea

cerul
e o pasăre
în Dumnezeu

„Hristos spune: Eu sunt părintele tău, Eu sunt fratele tău, Eu sunt mirele sufletului tău, Eu sunt scăparea ta, Eu sunt hrana Ta, Eu sunt îmbrăcămintea ta, Eu sunt rădăcina ta, Eu sunt sprijinul tău, Eu sunt tot ce-ți dorești tu. Când Mă ai pe Mine, nu-ți lipsește nimic. Eu sunt slujitorul tău, pentru că am venit să slujesc, nu să fiu slujit. Eu sunt prietenul tău și mădular al trupului tău și capul tău și fratele tău și sora ta și mama ta. Eu sunt toate pentru tine. Nu trebuie decât să stai lângă Mine. Pentru tine, Eu M-am făcut sărac și pribeag, pentru tine am ridicat crucea și am coborât în mormânt, am venit pe pământ pentru tine, trimis de Tatăl, iar în Cer Mă rog pentru tine Părintelui Meu. Tu ești totul pentru Mine, și frate și împreună-moștenitor și prieten și mădular al Trupului Meu. ”

Sfântul Ioan Gură de Aur